

พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียน
สังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา

สิบเอกปิยฤทธิ์ ภูคบุตร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

พ.ศ. 2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

SELF-DEFENSE BEHAVIOR AND PARTICIPATION FROM DRUGS UNDER
THE PROVINCIAL VOCATIONAL EDUCATION OF CHACHOENGSAO

Sergeant Piyarit Kullabut

Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Public Administration Program in Public Administration
Rajabhat Rajanagarindra University

2017

ชื่อเรื่อง

พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียน
สังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา

ผู้วิจัย

นายปิยฤทธิ์ กุลบุตร

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

อาจารย์ ดร.อัมรินทร์ นาคณัฐเศรษฐ์

คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.สมประสงค์ ปิวไธสง)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.อัมรินทร์ นาคณัฐเศรษฐ์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.กริตวิงค์ รักษณอนันต์)

.....กรรมการและเลขานุการ
(อาจารย์ ดร.กริตวิงค์ สาสด)

คณะกรรมการอำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ อนุมัติให้นำวิทยานิพนธ์นี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

.....
(อาจารย์ ดร.วรพล แวงนอก)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่...๒๑...เดือน...๓...พ.ศ. 2560

ชื่อเรื่อง พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของ
นักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา
ผู้วิจัย สิบเอกปิยฤทธิ์ กุลบุตร
ปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
พ.ศ. 2560
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ดร.อัมรินทร์ นาคณัฐเศรษฐ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา 2) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดกับการมีส่วนร่วมป้องกันปัญหา ยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2558 จำนวน 389 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การควบคุมตนเองของการป้องกันปัญหา ยาเสพติด ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การเห็นคุณค่าในตนเอง
- 2) การมีส่วนร่วมการป้องกันปัญหา ยาเสพติดของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผลประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการประเมินผล
- 3) พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียน สังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การปฏิบัติต่อตนเอง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การดำเนินตนเองเมื่อเกิดข้อผิดพลาดอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ การหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การหลีกเลี่ยงจากการทดลองยาเสพติด ทุกชนิดอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ การปฏิเสธคำชักชวน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เปลี่ยนเรื่องสนุกสนานเมื่อถูกเชื่อเชิญอยู่ในระดับมากที่สุด และประการสุดท้ายคือ การควบคุมตนเอง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีสติรู้ปัญหาและความต้องการของตนเองอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติด การมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติด

Title: SELF-DEFENSE BEHAVIOR AND PARTICIPATION FROM DRUGS UNDER THE PROVINCIAL VOCATIONAL EDUCATION OF CHACHOENGSAO

Researcher: Sergeant Piyarit Kullabut

Degree: Master of Public Administration Program in Public Administration

Year: 2017

Advisor: Dr.Ammarin Naknutthaset

ABSTRACT

The purposes of this research were to study 1) the level of self-defense behaviors from drugs of the student at vocational education of chachoengsao province 2) the level of self-defense participation from drugs of the student at vocational education of chachoengsao province 3) self-defense behaviors from drugs affecting to participation from drugs of the student at vocational education of chachoengsao province. The sample of this research were 389 and questionnaire of five rating was used to collect the data. Percentages, frequency, mean, standard deviation and multiple regression analysis: *MRA*

The results of the analysis were as follows:

1) Self-defense behaviors from drugs of the student as a whole was found to be very high. The mean scores ranked from high to low were as followed: self-control as a whole was found to be very high: self-esteem.

2) self-defense participation from drugs of the student as a whole was found to be high. The mean scores ranked from high to low were as followed: benefits as a whole was found to be very high: evaluation

3) self-defense behaviors from drugs affecting to participation from drugs of the student at vocational education of chachoengsao province. The mean scores ranked from high to low were as followed: self-doing when considering each area of factors participation, reprimand themselves if doing wrong as required by law as a whole was found to be very high, avoid from drugs when considering each area of factors participation, avoid testing all types of drugs as a whole was found to be very high, deny of invitation when considering each area of factors participation. Change the topic when someone invite as a whole was found to be very high. Finally, Self-control when considering each area of factors participation, Knowing problem and need as a whole was found to be very high.

Keywords: self-defense behaviors from drugs, self-defense participation from drugs

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้ความกรุณาให้คำแนะนำเป็นอย่างดีจากอาจารย์ ดร.อัมรินทร์ นาคณัฐเศรษฐ์ อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และความถูกต้อง อาจารย์ ดร.ธนบดี ฐานะชลา อาจารย์ ดร.กานต์ เสกขุนทด อาจารย์ ดร.ภูริวัจน์ รัชชอนันต์ นางสาวเดือนเพ็ญ แยมสวน นางสาวนพวรรณ มั่งมีผล และคณาจารย์ผู้สอนทุกท่าน ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทุกขั้นตอน ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 5 ท่าน ดังปรากฏชื่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ที่ให้ความกรุณา ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม และให้คำแนะนำจนทำให้ผู้วิจัยมีความรู้ ความเข้าใจ จนสามารถวิเคราะห์ผลการวิจัยสำเร็จด้วยดี

ขอขอบคุณผู้บริหารและคณะครูสังกัดอาชีวศึกษาพะเยาและเชียงรายทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ และอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล ท้ายที่สุดนี้ ขอขอบพระคุณคณาจารย์ของมหาวิทยาลัย ราชภัฏราชนครินทร์ ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้วิจัย ของคุณเพื่อนนักศึกษาลักสูตร รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ที่ให้ความช่วยเหลือกับผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณพ่อสำราญ คุณแม่สมศรี กุลบุตร ที่เป็นแรงบันดาลใจในการศึกษา การประกอบอาชีพ การดำรงชีวิต และการศึกษาในระดับมหาบัณฑิต

สิบเอกปิยฤทธิ์ กุลบุตร

สารบัญ

	หน้า
หน้าอำนวยการ.....	(1)
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(2)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(3)
กิตติกรรมประกาศ.....	(4)
สารบัญ.....	(5)
สารบัญตาราง.....	(7)
สารบัญภาพ.....	(8)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามการวิจัย.....	4
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
1.4 สมมติฐานการวิจัย.....	4
1.5 ขอบเขตการวิจัย.....	5
1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด.....	8
2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมกำบังกันยาเสพติด.....	15
2.2.1 พฤติกรรมกำบังกันปัญหาเสพติด.....	15
2.2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับกำบังกันยาเสพติด.....	17
2.2.3 ความหมายของพฤติกรรมกำบังกันยาเสพติด.....	17
2.2.4 รูปแบบการกำบังกันยาเสพติด.....	18
2.3 การมีส่วนร่วม.....	30
2.3.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม.....	30
2.3.2 ขั้นตอนการมีส่วนร่วม.....	31
2.4 การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา.....	32
2.4.1 ความหมายของการอาชีวศึกษา.....	34
2.4.2 วิสัยทัศน์และพันธกิจการศึกษา.....	35
2.4.3 วิสัยทัศน์และพันธกิจของอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา.....	35

บทที่	หน้า
2.4.4 สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา.....	36
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
2.5.1 งานวิจัยในประเทศ	37
2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ	39
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	41
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	41
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	42
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	44
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	44
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
4.1 การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
4.2 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	58
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	58
5.2 อภิปรายผล.....	61
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	65
รายการอ้างอิง.....	66
ภาคผนวก.....	73
ภาคผนวก ก หนังสือราชการ.....	74
ภาคผนวก ข การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย.....	88
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	96
ประวัติผู้วิจัย.....	103

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	42
2 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และศาสนา.....	47
3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมการป้องกันปัญหายาเสพติด ของนักเรียน สังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา	48
4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด	49
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิเสธคำชักชวนในการเสพยา.....	49
6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการควบคุมตนเอง.....	50
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการเห็นคุณค่าในตนเอง	50
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติต่อตนเอง.....	51
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมการป้องกันปัญหายาเสพติดของนักเรียน สังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา.....	51
10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการตัดสินใจ.....	52
11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการดำเนินงาน	53
12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านผลประโยชน์	54
13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการประเมินผล.....	55
14 แสดงค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณระหว่างพฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเอง จากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรากับปัจจัยที่ส่งผลกระทบ ..	56
15 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณพบว่าพฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจาก ยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา.....	56

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญภาพ

ภาพ

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....6

สำนักวิทยบริการฯ
มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุฒินครินทร์

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากสถานการณ์ปัญหายาเสพติดในประเทศที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น ในปัจจุบันทำให้มีความจำเป็นต้องเร่งดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยต้องให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ และความตระหนักในโทษภัยของยาเสพติดแก่ประชาชนทั้งในด้านประเภท ลักษณะ และสาเหตุของการติดยาเสพติด นอกจากนี้การเข้ามาตราการทางกฎหมายในการควบคุมและปราบปรามและการใช้ยุทธศาสตร์ 5 ร้วป้องกันปัญหายาเสพติด ได้แก่ ร้วชายแดน ร้วชุมชนร้วสังคม ร้วโรงเรียน และร้วครอบครัว ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์การดำเนินการป้องกันปัญหายาเสพติดของประเทศในทุกระดับ โดยร้วชายแดนคือ การควบคุมการลักลอบขนย้ายยาเสพติดเข้ามาในประเทศบริเวณชายแดน ร้วชุมชนคือ การสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็งซึ่งมีกระบวนการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยชุมชน ร้วสังคมคือการจัดระเบียบสังคมเพื่อให้สามารถควบคุมพื้นที่เสี่ยงต่างๆ ได้ เช่น สถานบันเทิง ร้านเกม ฯลฯ ร้วโรงเรียนคือการทำโรงเรียนมีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาและเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยง และร้วครอบครัวคือการสร้างครอบครัวอบอุ่นและเข้มแข็ง (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ความมั่นคง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร, 2553) ซึ่งเด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรที่จะเติบโตไปเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคต หากเด็กและเยาวชนได้รับการดูแลอย่างถูกต้อง ได้รับการส่งเสริมให้มีความประพฤติดี มีคุณธรรมและปลูกฝังให้มีจิตสำนึกที่ดี ย่อมเป็นผลดีแก่สังคมและประเทศชาติ การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนนั้นเป็นกลไกสำคัญในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้เด็กและเยาวชนมีโอกาสรอดพ้นเป็นคนดี และป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นอนาคตของชาติกระทำความผิดซ้ำอีก (สำนักงานยุติธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา, 2556)

สถานการณ์ด้านการแพร่ระบาดของยาเสพติดการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยการนำผู้เสพ/ผู้ติดยาเข้ารับการบำบัดรักษาในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มสูงจาก 132,447 คน ในปี 2553 เป็น 186,747 คน ในปี 2554 และตั้งแต่ปี 2555 เป็นต้นมา ได้มีการจัดทำแผนพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดขึ้นเป็นวาระแห่งชาติ ส่งผลให้มีผู้เข้ารับการบำบัดรักษาเพิ่มสูงขึ้นมากถึง 420,209 คน ในปี 2555 และ 416,873 คน ในปี 2556 สำหรับปี 2557 สามารถนำผู้เสพเข้ารับการบำบัดรักษา จำนวน 303,501 คน คิดเป็นร้อยละ 101.2 ของเป้าหมายที่ต้องการลดจำนวนผู้เสพยาทั่วประเทศ จำนวน 300,000 คน เมื่อพิจารณาการนำผู้เสพเข้าสู่ระบบการบำบัด ในช่วงปี 2553-2554 จะเห็นได้ว่าสัดส่วนของผู้เข้าบำบัดรักษาในระบบบังคับบำบัดจะมากที่สุด อยู่ที่ร้อยละ 68.3 และร้อยละ 71.9 ขณะที่ระบบสมัครใจอยู่ที่ร้อยละ 20.4 และร้อยละ 19.9 ตามลำดับ แต่ปรากฏว่า ในช่วงปี 2555 ที่เริ่มมีการนำแผนพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ซึ่งเน้นการนำผู้เสพเข้าสู่การบำบัดรักษาในระบบ

สมัครใจ พบว่าสามารถชักจูงผู้เสพ/ผู้ติดเข้าสู่ระบบสมัครใจเป็นจำนวนมากอยู่ที่ร้อยละ 70 ขณะที่ปี 2556-2557 อยู่ที่ร้อยละ 59.4 และร้อยละ 43.4 ตามลำดับ โดยปี 2557 สามารถนำผู้เสพ/ผู้ติดเข้าบำบัดรักษาในระบบสมัครใจ จำนวน 131,951 คน (ร้อยละ 43.4) ระบบบังคับบำบัด จำนวน 148,289 คน (ร้อยละ 48.8) และระบบต้องโทษ จำนวน 23,261 คน (ร้อยละ 7.7) และพื้นที่เฝ้าระวังปัญหายาเสพติด 36 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม สมุทรปราการ อ่างทอง ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก ระยอง สระแก้ว กาญจนบุรี อำนาจเจริญ นครราชสีมา อุบลราชธานี อุตรดิตถ์ นครพนม บึงกาฬ มุกดาหาร เลย หนองคาย ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ กระบี่ ชุมพร นครศรีธรรมราช ตรัง สุราษฎร์ธานี ยะลา สงขลา เชียงราย เชียงใหม่ แพร่ ลำปาง กำแพงเพชร และ พิษณุโลก (ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ, 2556, หน้า 11)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงสังคมจึงได้ปรับโครงสร้างของสำนักงานตำรวจแห่งชาติใหม่โดยมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2548 สำคัญของโครงสร้างใหม่จะเน้นไปที่งานบริการและการเป็นที่พึ่งของประชาชนไปจนถึงการปราบปรามยาเสพติดทุกรูปแบบ โดยโครงสร้างใหม่จะทำให้ตำรวจในแต่ละพื้นที่มีความคล่องตัวในการทำงานมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับตำรวจบ้านหรือตำรวจชุมชนที่มาจากประชาชนอาสาสมัครที่สนใจในการช่วยเหลือราชการ โดยคนกลุ่มนี้จะเป็นพลังอันยิ่งใหญ่ช่วยเสริมสร้างงานตำรวจได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นการสร้างเครือข่ายของเจ้าหน้าที่ให้ครอบคลุมถึงประชาชนอีกด้วย (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2552)

แผนพัฒนาจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. 2557-2560 (2557, หน้า 21) แสดงผลการจับกุมคดียาเสพติดในรอบเดือนมกราคม 2555 จับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษทั้งหมด 445 ราย/ผู้ต้องหา 458 คน คือ ยาน้ำ จับได้ทั้งหมดจำนวน 413 ราย/ผู้ต้องหา 424 คน แยกเป็นข้อหา ดังนี้ 1) จำหน่าย 11 ราย/ผู้ต้องหา 17 คน 2) เสพ 278 ราย/ผู้ต้องหา 278 คน 3) ครอบครอง 83 ราย/ผู้ต้องหา 83 คน 4) ครอบครองเพื่อจำหน่าย 41 ราย/ผู้ต้องหา 46 คน โดยได้ของกลางยาบ้า จำนวน 23,730 เม็ด และมีการบำบัดและฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติด เดือนมกราคม 2555 มีผู้เข้ารับการฟื้นฟูในระบบบังคับบำบัด จำนวน 175 ราย ส่งบำบัดแบบควบคุมตัวในค่ายทหาร จำนวน 35 ราย ส่งแบบโรงพยาบาลผู้ป่วยนอก จำนวน 24 ราย อยู่ในความดูแลของคุมประพฤติ 116 ราย ผู้ป่วยผ่านการบำบัดระหว่าง 1 ตุลาคม 2555 ถึงเดือนมกราคม 2555 มีผู้เข้ารับการฟื้นฟู ที่เข้ารับการบำบัดแล้วมีผลน่าพอใจคณะอนุกรรมการฯ มีค่านิจนัยให้ผ่านการบำบัด จำนวน 457 ราย โดยอยู่ระหว่างติดตามผล 1 ปี ซึ่งผู้ต้องขังในเรื่องจำคุกความผิดเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ยาเสพติดฯ/สารระเหย มีจำนวนมากที่สุด 1,436 คน คิดเป็นร้อยละ 62.030 รองลงมาเป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน จำนวน 540 คน คิดเป็นร้อยละ 22.462 และผู้ต้องขังที่กระทำความผิดเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ยาเสพติดฯ/สารระเหย มีจำนวนมากที่สุด 460 คน คิดเป็นร้อยละ 64.789 รองลงมาเป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 25.634 (ข้อมูล ณ วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2555)

ซึ่งปัญหาในพื้นที่ของจังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านสังคมเกี่ยวกับปัญหาเสพติด ทางจังหวัดฉะเชิงเทรานั้นมีนโยบายที่ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเสพติด ให้ความรู้ชัดเจนจิตใจต่อเด็ก ตั้งแต่ระดับอนุบาล ด้านศาสนาและความกตัญญู อีกทั้งเจ้าหน้าที่ภาครัฐปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด และสร้างแนวร่วมในการปราบปรามยาเสพติด มีการจับกุมกันอย่างจริงจัง

และมีความเข้มงวด มีมาตรการปราบปราม ตั้งด่านตรวจ และการหาข่าว มาตรการป้องกัน การอบรม ให้ความรู้ รวมถึงตั้งศูนย์รับแจ้งเบาะแส และมีความเข้มงวด (แผนพัฒนาจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. 2557-2560, 2557, หน้า 21-48) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาทุนทางสังคมและความมั่นคงสู่สังคมเป็นสุข มีเป้าประสงค์ยุทธศาสตร์ เพื่อให้ประชาชน ครอบครัว และชุมชน มีการศึกษา คุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สังคมอยู่เย็นเป็นสุข มีกลยุทธ์คือ พัฒนาระบบบริหารจัดการป้องกันปราบปราม บำบัด พื้นฟูผู้เสพ ผู้ติด ผู้ค้ายาเสพติด ที่มีประสิทธิภาพ ตามตัวชี้วัดของสัดส่วนจำนวนผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดไม่เกิน 3 คนต่อ 1,000 คน ตามโครงการหมู่บ้านปลอดภัยโครงการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาเสพติด 500 ราย และเยาวชนที่เสี่ยงต่อการติดยาเสพติด (แผนพัฒนาจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. 2557-2560, 2557, หน้า 99)

จากสถิติจำนวนคดีที่เด็กและเยาวชนในฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดทั้งหมด จำแนกตามประเภทของยาเสพติด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552-2556 พบว่า มีประเภทยาเสพติด กัญชา กระท่อม ผื่น เฮโรอีน สารระเหย แอมเฟตามีน ยาไอซ์ ยาเค เวเลียม มอร์ฟิน ยาแก้ไอ สารเคมีอื่นๆ กาว พบว่า ปี 2552 จำนวน 12,352 คดี ปี 2553 จำนวน 14,695 คดี ปี 2554 จำนวน 13,845 คดี ปี 2555 จำนวน 14,773 คดี และปี 2556 จำนวน 15,530 คดี ซึ่งมีแนวโน้มคดีที่เด็กและเยาวชนมีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดสูงขึ้นตามลำดับ (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนออนไลน์, 2556)

จากรายงานการประชุม (ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดจังหวัดฉะเชิงเทรา, 2557, หน้า 12) พบว่า มีการรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานด้านยาเสพติดของสถาบันอาชีวศึกษา เพราะเป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก และทางอาชีพะ ทางเทคนิคฉะเชิงเทรา มีมาตรการในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดได้ดีในระดับหนึ่ง และมีการตรวจสอบเสตติดกับนักเรียนเป็นตัวอย่างที่ร่วมกันแก้ไขปัญหา ส่งรายชื่อผู้ที่ติดยาเสพติดให้กับทางจังหวัด และจากการรายงานคือ ไม่มีผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ซึ่งจากการสอบถามข้อมูลและความเป็นจริงพบว่า มีผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด แต่ด้านการรายงานพบว่า ไม่มี (ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดจังหวัดฉะเชิงเทรา, 2557, หน้า 6) สอดคล้องกับ รายงานการจัดโครงการลดกลุ่มเสี่ยงนอกสถานศึกษาต้านภัยยาเสพติด (เยาวชนอาสารักษาดินแดน) ซึ่งสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติมากที่สุด ซึ่งจะส่งผลการลดระดับความรุนแรงของปัญหาและขจัด ความเดือดร้อนของประชาชน เนื่องจากปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่มีความสลับซับซ้อน รวมทั้ง สถานการณ์บ้านเมือง ปัญหาเศรษฐกิจ สังคม โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนมีความเสี่ยงสูงต่อการเข้าไป เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และการใช้ยาเสพติด ยังเป็นปัญหาสำคัญที่ทำลายอนาคตของเยาวชน เนื่องจาก สภาพแวดล้อมของสังคมในปัจจุบัน เยาวชนตกอยู่ท่ามกลางพื้นที่อบายมุข บวกกับการใช้ชีวิตอิสระ อยู่ห่างไกลครอบครัวทำให้เยาวชนก้าวเข้าสู่ชีวิตการเที่ยวกลางคืน ต้มสุรา สูบบุหรี่ รวมทั้งใช้ สารเสพติดต่างๆ มากขึ้น จากสภาพดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาต่อเยาวชนมากมาย อาทิ การที่เด็กวัยรุ่น นิยมดื่มเหล้า ต้มเปียร์ สูบบุหรี่ และเที่ยวกลางคืน นอกจากนี้ สถิติอาชญากรรมที่ผู้ต้องหาเป็นเยาวชน อายุต่ำกว่า 18 ปีก็มีสูงขึ้นด้วย (สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดฉะเชิงเทรา, 2557, หน้า 1)

จากนโยบายของนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) ได้มอบหมายการบูรณาการ เพื่อนำประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการทำงาน

ต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับโลกภายนอก เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2559 ณ ห้องประชุมวายุภักดิ์ แกรนด์บอลรูม โรงแรมเซ็นทารา ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 กรุงเทพฯ ซึ่งมีนโยบายให้ทางคณะกรรมการการอาชีวศึกษาร่วมมือกับวิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา มีการดำเนินการโครงการสร้างกระบวนการทัศน์พัฒนาเยาวชน คนพันธุ์ R เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและทักษะความคิด สร้างภูมิคุ้มกันทางด้านจิตใจให้กับนักเรียน นักศึกษา และเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม (social vaccine) สร้างเครือข่ายผู้นำนักเรียน นักศึกษา ในการมีส่วนร่วมในการต่อต้าน และป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษาและชุมชนของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2559, หน้า 3)

จากปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องพฤติกรรม และการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปปรับปรุงใช้ให้เหมาะสมในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทราต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

- 1.2.1 ระดับพฤติกรรม การป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในระดับใด
- 1.2.2 ระดับการมีส่วนร่วม การป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในระดับใด
- 1.2.3 พฤติกรรม การป้องกันตนเองจากยาเสพติด มีด้านใดบ้างที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1.3.1 เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรม การป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา
- 1.3.2 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วม การป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา
- 1.3.3 เพื่อศึกษาพฤติกรรม การป้องกันตนเองจากยาเสพติดที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม การป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา

1.4 สมมติฐานการวิจัย

- 1.4.1 พฤติกรรม การป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในระดับมาก

1.4.2 การมีส่วนร่วมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในระดับมาก

1.4.3 พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดทุกด้านส่งผลต่อการมีส่วนร่วมป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา

1.5 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1.5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติด ประกอบด้วย พฤติกรรมการหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด พฤติกรรมการปฏิเสธคำชักชวนในการเสพยา การควบคุมตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเอง และการปฏิบัติต่อตนเอง และการมีส่วนร่วมการป้องกันปัญหาเสพติด ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล

1.5.2 ขอบเขตด้านประชากร

1) ประชากร คือ นักเรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2558 จำนวน 7 แห่ง รวมประชากรทั้งสิ้น 13,729 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2558 จำนวน 7 แห่ง โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณสูตรของ TARO YAMANE (Yamane, 1973, p. 125) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 389 คน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

1.5.3 ขอบเขตด้านตัวแปร ประกอบด้วย

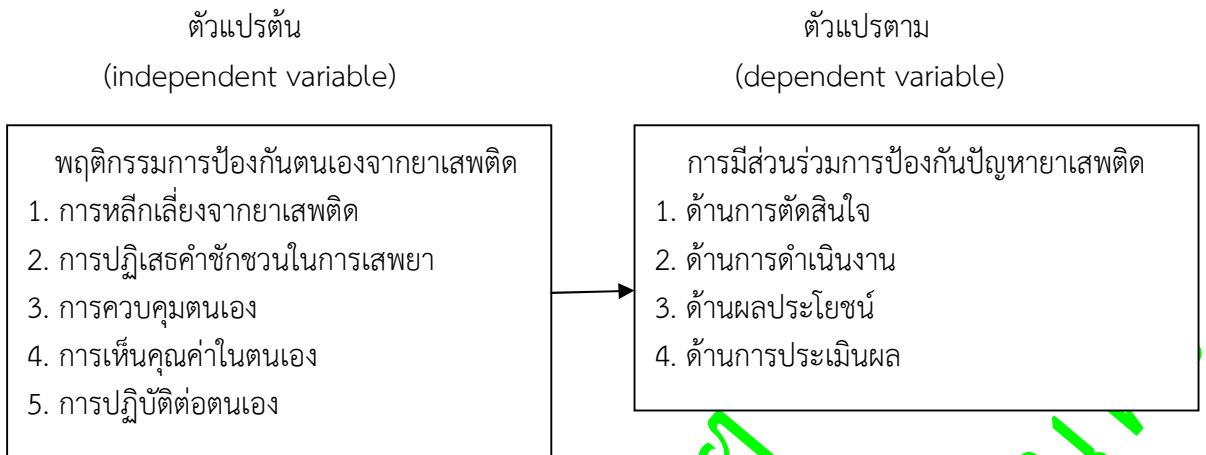
a) ตัวแปรอิสระ (independent variable)

(1) พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติด ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (2545, หน้า 56) ประกอบด้วย การหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด และการปฏิเสธคำชักชวน และตามแนวคิดของแบนดูรา (Bandura, 1977, pp. 191-215) ประกอบด้วย ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง และด้านการปฏิบัติต่อตนเอง

(2) ตัวแปรตาม (dependent variable) คือ การมีส่วนร่วมการป้องกันปัญหาเสพติด ตามแนวคิดของ Cohen, J.M. & N.T. Uphoff (1980, pp. 324-328) ประกอบด้วย ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล

1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาบูรณาการเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ ดังภาพประกอบ

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.7.1 พฤติกรรมกำรป้องกันตนเองจากการเสพยาเสพติด หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติของนักเรียนที่แสดงออกเพื่อตอบสนองหรือโต้ตอบสิ่งใดสิ่งหนึ่งในสภาพการณ์หนึ่งเพื่อป้องกันการเสพยาเสพติด ประกอบด้วย

1) การหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด หมายถึง การที่นักเรียนสามารถหลีกเลี่ยงจากการทดลองยาเสพติด หลีกเลี่ยงจากการเสพยาเสพติดเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหา หลีกเลี่ยงจากการเสพยาเสพติดเพื่อกระตุ้นร่างกายในการทำงาน

2) การปฏิเสธคำชักชวนในการเสพยา หมายถึง การที่นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารเพื่อแสดงออกถึงความต้องการที่แท้จริงของตนเองที่จะไม่ยอมรับคำชักชวนที่จะนำไปสู่พฤติกรรมกำรเสพยาเสพติด

3) การควบคุมตนเอง หมายถึง การที่นักเรียนมีความสามารถในการกำหนดตนเองในด้านความคิดอารมณ์ความรู้สึก และกำรกระทำให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการไม่ว่าจะเผชิญปัญหาหรืออุปสรรคใดๆ ที่ก่อให้เกิดปัญหา

4) การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเอง และเป็นกำรสำรวจทบทวนตัดสินใจและลงความเห็นว่ พฤติกรรมของตนเองที่ได้กระทำลงไปนั้นมีความถูกต้องเหมาะสมเพียงใด

5) การปฏิบัติต่อตนเอง หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำที่นักเรียนกระทำต่อตนเองอันเนื่องมาจากการประเมินตนเอง และจากปฏิกิริยาต่อตนเองทั้งทางด้านบวกและลบได้ ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง

1.7.2 การมีส่วนร่วมกำรป้องกันปัญหาเสพติด หมายถึง การทำงานร่วมกับกลุ่มเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความตั้งใจ โดยการกระทำกำรวางงานดังกล่าวในช่วงเวลาและลำดับเหตุการณ์ที่ทรงประสิทธิภาพคือถูกจังหวะและเหมาะสม

1) ด้านการตัดสินใจ หมายถึง การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจช่วงดำเนินการวางแผนและการตัดสินใจในช่วงปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

2) ด้านการดำเนินงาน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินการบริหารการใช้ทรัพยากรดำเนินงานตามสิ่งที่วางแผนร่วมกันไว้

3) ด้านผลประโยชน์ หมายถึง การกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วยผลประโยชน์ของโครงการนี้จะรวมทั้งผลประโยชน์ในทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ

4) ด้านการประเมินผล หมายถึง การมีส่วนร่วมในการประเมินผลสิ่งที่จะต้องสังเกตก็คือความเห็นชอบ และความคาดหวัง ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล

1.7.3 ยาเสพติดให้โทษ หมายถึง สารเคมีเมื่อรวมเข้าร่างกายไม่ว่าจะเป็นการกิน ดื่ม สูบ หรือดม มีผลเสียต่อร่างกาย พฤติกรรม อารมณ์ ของผู้ใช้สารเคมี ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงของการทำงานของร่างกายและเกิดความต้องการเสพอย่างไม่รู้จักหยุดหย่อน พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ได้แบ่งประเภทของยาเสพติด ดังนี้

1) ประเภท 1 ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง มี 38 รายการ เช่น เฮโรอีน

2) ประเภท 2 ยาเสพติดให้โทษทั่วไป มี 102 รายการ เช่น มอร์ฟีน โคคาอีน โคเคน

ฝิ่นยา

3) ประเภท 3 ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นตำรับยาและมียาเสพติดให้โทษประเภทที่ 2 ผสมอยู่ด้วย ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาเช่น ยาแก้ไอ ยาแก้ท้องเสีย

4) ประเภท 4 สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 1 หรือประเภทที่ 2 เช่นอะเซติคแอนไฮไดรด์ อะเซติคคลอไรด์ มี 32 รายการ

5) ประเภท 5 ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภทที่ 1 ถึงประเภทที่ 4 มี 4 รายการ คือ กัญชาพืชกระท่อม ทุกส่วนของพืชกัญชา ทุกส่วนของพืชกระท่อม และพืชเห็ดขี้ควาย

1.7.4 การแก้ไขปัญหายาเสพติด หมายถึง การดำเนินการภายหลังการเกิดปัญหายาเสพติดแล้ว เพื่อให้ปัญหาถูกขจัดออกไปจากตนเอง ครอบครัว ชุมชน โดยการบำบัดรักษาตลอดจนการใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อคืนคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.8.1 ทำให้ทราบถึงระดับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา

1.8.2 ทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมการป้องกันปัญหายาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา

1.8.3 นำผลที่ได้จากการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการแนะนำ หรือนำมาใช้เป็นความรู้ในการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการป้องกันปัญหายาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทราแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่องพฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ เอกสาร และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังต่อไปนี้

- 2.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด
- 2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติด
  - 2.2.1 พฤติกรรมการป้องกันปัญหาเสพติด
  - 2.2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด
  - 2.2.3 ความหมายของพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติด
  - 2.2.4 รูปแบบการป้องกันยาเสพติด
- 2.3 การมีส่วนร่วม
  - 2.3.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม
  - 2.3.2 ขั้นตอนการมีส่วนร่วม
- 2.4 การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา
  - 2.4.1 ความหมายของการอาชีวศึกษา
  - 2.4.2 วิสัยทัศน์และพันธกิจการอาชีวศึกษา
  - 2.4.3 วิสัยทัศน์และพันธกิจของอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา
  - 2.4.4 สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 2.5.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

2.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด

ยาเสพติด ตามความหมายขององค์การอนามัยโลก (world health organization: WHO) คือ ยาหรือสารเคมี ซึ่งบุคคลเสพเข้าสู่ร่างกายโดยวิธีหนึ่งวิธีใดก็ตาม (กิน สูบ ฉีด ตม) ติดต่อกันชั่วระยะหนึ่งแล้วทำให้มีผลต่อร่างกาย จิตใจ ของผู้ใช้เกิดสภาพเป็นพิษเรื้อรัง ประกอบด้วยลักษณะพิเศษ 4 ประการคือ 1) มีความปรารถนา หรือความต้องการอย่างแรงกล้าที่จะเสพยา นั้นต่อไปอีก 2) มีความไม่เมื่อยที่จะเกิดปริมาณของยาที่เสพให้สูงขึ้นทุกขณะ 3) ถ้าถึงเวลาไม่ได้เสพยาจะทำให้ผู้เสพเกิดอาการอยากหรือขาดยา 4) ยาที่เสพนั้นจะทำลายสุขภาพผู้ที่เสพทั้งร่างกายและจิตใจ

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 2) (2528, หน้า 32-33; อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2554, หน้า 7) ได้ให้ความหมายของ ยาเสพติดไว้ว่า

สารเคมีหรือวัตถุชนิดใดๆ รวมถึงพืชหรือส่วนของพืช หรือที่ให้ผลผลิตเป็นสารเสพติดให้โทษ หรือใช้เป็นสิ่งเสพติดให้โทษ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วย ประการใดๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น 1) ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับ 2) ผู้เสพจะเกิดการถอนยา เมื่อหยุดใช้ยาหรือขาดยา 3) ผู้เสพจะเกิดความต้อการทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา 4) ผู้เสภจะมีสุขภาพร่างกายที่ทรุดโทรมลง

องค์การอนามัยโลก (2536, หน้า 59) ได้ให้นิยามยาเสพติดไว้ว่ายาเสพติด คือ ยาที่เสพแล้วเป็นเหตุให้ผู้เสภเกิดความต้อการเสภอย่างไม่มีจักหยุดหย่อนและต้อการอย่างรุนแรงทั้งร่างกายและจิตใจยาเสพติดเป็นปัญหาที่มีความซับซ้อนและมีผลโดยตรงต่อผู้ใช้และเป็นปัญหาสำหรับบุคคลหลายอาชีพอาทิ เช่น ตำรวจ นักกฎหมาย นักเศรษฐกร นักการเมือง ตลอดจนนักศึกษา โดยทั่วไปคนส่วนมากเข้าใจว่ายาเสพติดคง หมายถึง ฝิ่น มอร์ ฟีน หรือเฮโรอิน เท่านั้น แต่ความเห็นของแพทย์แล้วยังมียาและสารเคมีอีกหลายชนิดที่เป็นสารเสพติด ยาเสพติดออกสู่ท้องตลาดหลายๆ รูปแบบบางชนิดก็ออกมาในลักษณะของยารักษาโรคและอีกบางชนิดก็ออกมาในลักษณะคล้ายขนม แม้แต่กระทรวงสาธารณสุขจะคอยควบคุมก็ตาม ยกเว้นนี้ก็ยังมีลักลอบออกสู่ตลาดมืดจนได้โดยฝีมือของผู้บ่อนทำลายชาตินั่นเอง บรรดาเยาวชนทั้งหลายมักจะถูกหลอกโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์เนื่องจากความอยากรู้อยากเห็นอยากทดลองจึงทำให้ขาดความยั้งคิดก้าวไปสู่การทดลองตามคำชักชวนของเพื่อนๆ ในที่สุดก็สายเกินแก้ยาเสพติดไม่เพียงก่อให้เกิดปัญหาภายในประเทศแต่ทำให้เกิดปัญหาระหว่างประเทศด้วยจนมีการร่วมมือในกรป้องกันและปราบปรงม ในสภาวะการณปัจจุบันปัญหา ยาเสพติดได้เพิ่มความยุ่งยากมากขึ้น ทั้งนี้ก็เพราะว่ายาเสพติดที่ผู้คนคิดนั้นไม่ได้จำกัดเฉพาะยาเสพติดชนิดผิดกฎหมายที่ทางการปราบปรามแต่ได้ขยายไปถึงยา เครื่องดื่ม และสารเสพติดที่สามารถซื้อได้ค่อนข้างเสรี เช่น ยาแก้ปวด เหล้า บุหรี่ สารระเหย ซึ่งยาเสพติดมีส่วนเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายอาชีพ จึงมีทัศนคติความของยาเสพติดหลายรูปแบบตามความเกี่ยวพันของยาเสพติดที่มีต่อวิชาชีพของบุคคลนั้นๆ เช่น ยาเสพติด ในความหมายของเภสัชกร คือ สิ่งทีก่อให้เกิดพิษเรื้อรัง และปรากฏอาการของโรคอย่างชัดเจนภายหลังเมื่อหยุดเสภ นักสังคมสงเคราะห์กล่าวว่า ยาเสพติดเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนในสังคมและสำหรับนักกฎหมาย

ชนิดของยาเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 2542 ได้กล่าวชนิดของยาเสพติด ดังนี้

1) ยาเสพติดตามแหล่งที่เกิด ได้แก่

(1) ยาเสพติดธรรมชาติ (natural drugs) คือ ยาเสพติดที่ผลิตได้มาจาก พืช เช่น ฝิ่นกระท่อม กัญชา

(2) ยาเสพติดสังเคราะห์ (synthetic drugs) คือ ยาเสพติดที่ผลิตขึ้นด้วยกรรมวิธีทางเคมี เช่น เฮโรอิน แอมเฟตามีน

2) แบ่งตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ได้แก่

(1) ประเภท 1 ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง มี 38 รายการ เช่น เฮโรอิน

(2) ประเภท 2 ยาเสพติดให้โทษทั่วไป มี 102 รายการ เช่น มอร์ฟีน โคคาอิน

โคเคอิน ฝิ่นยา

(3) ประเภท 3 ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นตำรับยาและมียาเสพติดให้โทษประเภทที่ 2 ผสมอยู่ด้วย ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา เช่น ยาแก้ไอ ยาแก้ท้องเสีย

(4) ประเภท 4 สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 1 หรือประเภทที่ 2 เช่น อาเซติกแอนไฮไดรด์ อาเซติกคลอไรด์ มี 32 รายการ

(5) ประเภท 5 ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภทที่ที่ 1 ถึงประเภทที่ 4 มี 4 รายการ คือ กัญชาพืชกระท่อม ทุกส่วนของพืชกัญชา ทุกส่วนของพืชกระท่อม และพืชเห็ดขี้ควาย

3) แบ่งตามการออกฤทธิ์ต่อประสาท ได้แก่

(1) ยาเสพติดประเภทกดประสาท เช่น ผีนมอร์ฟีน เฮโรอีน ยากล่อมประสาท สารระเหย

(2) ยาเสพติดประเภทกระตุ้นประสาท เช่น แอมเฟตามีน กระท่อม โคเคน

(3) ยาเสพติดประเภทหลอนประสาท เช่น แอลเอสดี ดีเอ็มที เห็ดขี้ควาย

(4) ยาเสพติดประเภทออกฤทธิ์ผสมผสาน (อาจกด กระตุ้นหรือหลอนประสาท ร่วมกัน) เช่น กัญชา

4) แบ่งตามองค์การอนามัยโลก ได้แก่

(1) ประเภทฝิ่น หรือมอร์ฟีน รวมทั้งยาที่มีฤทธิ์คล้ายมอร์ฟีน เช่น ผีนมอร์ฟีน เฮโรอีน เพอิดีน

(2) ประเภทบาบิทเรท รวมทั้งยาที่มีฤทธิ์ทวนองเดียนอน เช่น เซโคบาร์บิทัล พาราลดีไฮด์ เมโพรบาเมท ไดอาซีแพม คลอไดอาซีพอกไซด์

(3) ประเภทแอลกอฮอล์ เช่น เหล้า เบียร์ วิสกี้

(4) ประเภทแอมเฟตามีน เช่น แอมเฟตามีน เดกซ์แอมเฟตามีน

(5) ประเภทโคเคน เช่น โคเคน ใบโคคา

(6) ประเภทกัญชา เช่น ใบกัญชา ยางกัญชา

(7) ประเภทคัท เช่น ใบคัท ใบกระท่อม

(8) ประเภทหลอนประสาท เช่น แอลเอสดี ดีเอ็มที เมสคาลิน เมล็ดมอร์นิง โกลี่ ต้นลำโพง เห็ดเมาบางชนิด

(9) ประเภทอื่นๆ เป็นพวกที่ไม่สามารถเข้าประเภทใดได้ เช่น ทินเนอร์ เบนซิน น้ำยาล้างเล็บ ยาแก้ปวด บุหรี่

ยาเสพติดที่แพร่ระบาดในประเทศไทย

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 2542 ได้กล่าวการแพร่ระบาดของยาเสพติดดังนี้

1) ฝิ่นเป็นสารประกอบชนิดหนึ่งซึ่งได้จากยางของผลฝิ่น ในเนื้อฝิ่นมีสารเคมีผสมอยู่มากมาย ซึ่งประกอบไปด้วย โปรตีน เกลือแร่ ยาง และกรดอินทรีย์เป็นแอลคาลอยด์ (alkaloid) ซึ่งเป็นตัวการสำคัญที่ทำให้ฝิ่นกลายเป็นยาเสพติดให้โทษที่ร้ายแรง แอลคาลอยด์ ในฝิ่นแบ่งแยกออกเป็น 2 ประเภท คือ

(1) ประเภทที่ 1 ออกฤทธิ์ทำให้เกิดอาการมึนเมา และเป็นยาเสพติดให้โทษโดยตรง แอลคาลอยด์ประเภทนี้ทางเภสัชวิทยาถือว่าเป็นยาทำให้อ่อนหลับ แอลคาลอยด์ ที่เป็นสารเสพติดซึ่งออกฤทธิ์ตัวสำคัญที่สุดในฝิ่น คือ มอร์ฟีน (morphine)

(2) ประเภทที่ 2 ออกฤทธิ์ให้กล้ามเนื้อเรียบหย่อนคลายตัว ซึ่งในทางเภสัชวิทยาถือว่า แอลคาลอยด์ ในฝิ่นประเภทนี้ไม่เป็นสารเสพติด แต่มีฤทธิ์ทำให้กล้ามเนื้อของร่างกายหย่อนคลายตัว

2) มอร์ฟีน เป็นแอลคาลอยด์ (alkaloid) ของฝิ่นที่สำคัญที่สุด ซึ่งเป็นตัวการที่ทำให้ฝิ่นมีฤทธิ์เดชแห่งความมึนเมา ชาวเยอรมันชื่อ SERTURNER เป็นผู้สกัดจากฝิ่น เมื่อปี ค.ศ. 1803 (พ.ศ. 2346) ได้เป็นครั้งแรก ฝิ่นชั้นดีจะมีมอร์ฟีนประมาณ 10% - 16% ฝิ่นหนัก 1 ปอนด์ นำมาสกัดจะได้มอร์ฟีนประมาณ 0.22 ออนซ์ หรือ 6.6 กรัม มอร์ฟีนมีลักษณะ 2 รูป คือ รูปอิสระ (free) และรูปเกลือ (salt) สำหรับที่มีลักษณะเป็นรูปของเกลือ ได้แก่ ซัลเฟต (sulfate) ไฮโดรคลอไรด์ (hydrochloride) อาซิเตท (acetate) และทาร์เตรท (tartrate) มอร์ฟีนรูปเกลือที่นิยมทำมาก คือ sulfate ในปัจจุบันมอร์ฟีนสามารถทำขึ้นได้โดยการสังเคราะห์ด้วยกรรมวิธีทางเคมี

มอร์ฟีน เป็นผงสีขาวหรือเทาเกือบขาว ไม่มีกลิ่น มีรสขม มีฤทธิ์สูงกว่าฝิ่น เสพติดได้ง่ายมีลักษณะเป็นเม็ดเป็นผง และเป็นก้อน หรือละลายบรรจุหลอดสำหรับฉีด นำเข้าสู่ร่างกายโดยวิธีฉีดเป็นส่วนมาก นอกจากนั้น มอร์ฟีนใช้เป็นยาหลัก หรือยามาตรฐานของยาแก้ปวด ยาจำพวกนี้กดระบบประสาทส่วนกลาง ลดความรู้สึกเจ็บปวด ทำให้รู้สึกง่วง หลับไป และลดการทำงานของร่างกายอาการข้างเคียงอื่นๆ ก็คือ อาจทำให้คลื่นเหียนอาเจียน ท้องผูก เกิดอาการคัน หน้าตาแดง เพราะโลหิตฉีด ม่านตาดำหดตบ และหายใจลำบาก

3) เฮโรอีน เป็นยาเสพติดที่ได้จากการสังเคราะห์ทางเคมี จากการปฏิกิริยาระหว่างมอร์ฟีน กับสารเคมีบางชนิด เช่น อาเซติกแอนไฮไดรด์ (aceticanhydride) หรืออาเซทิลคลอไรด์ (acetylchloride) เฮโรอีน จะมีฤทธิ์แรงกว่ามอร์ฟีน ประมาณ 4-8 เท่า และออกฤทธิ์ แรงกว่าฝิ่นประมาณ 30-90 เท่า โดยทั่วไปเฮโรอีนจะมีลักษณะเป็นผงสีขาว สีนวล หรือสีครีม มีรสขม ไม่มีกลิ่น และแบ่งได้เป็น 2 ประเภท เช่นเดียวกับมอร์ฟีน ได้แก่ เฮโรอีนเบส (heroin base) ซึ่งมีคุณลักษณะเด่นคือ ไม่ละลายน้ำ ส่วนอีกประเภทหนึ่ง คือ เกลือของเฮโรอีน (heroin salt) เช่นเฮโรอีนไฮโดรคลอไรด์ (heroin hydrochloride) 4 ยาบ้า เป็นชื่อที่ใช้เรียกยาเสพติดที่มีส่วนผสมของสารเคมีประเภทแอมเฟตามีน (amphetamine) สารประเภทนี้แพร่ระบาด อยู่ 3 รูปแบบด้วยกัน คือ แอมเฟตามีน ซัลเฟต (amphetamine sulfate) เมทแอมเฟตามีน (methamphetamine) และเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์ (methamphetamine hydrochloride) ซึ่งจากผลการตรวจพิสูจน์ยาบ้าปัจจุบันที่พบอยู่ในประเทศไทยมักพบว่า เกือบทั้งหมดมีเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์ผสมอยู่

ยาบ้าจัดอยู่ในกลุ่มยาเสพติดที่ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท มีลักษณะเป็นยาเม็ด กลมแบนขนาดเล็ก เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 6-8 มิลลิเมตร ความหนาประมาณ 3 มิลลิเมตร น้ำหนักเม็ดยาประมาณ 80-100 มิลลิกรัม มีสีต่างๆ กัน เช่น สีส้ม สีน้ำตาล สีม่วง สีชมพู สีเทา สีเหลือง และสีเขียว มีสัญลักษณ์ที่ปรากฏบนเม็ดยา เช่น M PG WY สัญลักษณ์รูปดาวรูปพระจันทร์เสี้ยว 99 หรืออาจเป็นลักษณะของเส้นแบ่งครึ่งเม็ด ซึ่งสัญลักษณ์เหล่านี้อาจปรากฏบนเม็ดยาด้านในด้านหนึ่งหรือทั้งสองด้าน หรืออาจเป็นเม็ดเรียบทั้งสองด้านก็ได้

การเสพยาบ้า มีวิธีการเสพยาบ้าทำได้หลายวิธี เช่น รับประทาน หรือนำไปผสมลงในเครื่องดื่ม ครั้งละ 1/4, 1/2 หรือ 1-2 เม็ด หรือบางครั้งอาจใช้วิธีฉีดเข้าเส้น แต่ไม่ค่อยได้รับความนิยม วิธีที่นิยมมากที่สุด ได้แก่ วิธีสูบ หมายถึง การใช้หลอดสูบเอาควันที่ได้จากการเผาไหม้เม็ดยาเข้าทางปาก คล้ายกับการสูบบุหรี่ ซึ่งวิธีนี้เป็นวิธีที่มีอันตรายต่อร่างกายอย่างยิ่งเพราะตัวยาจะออกฤทธิ์ต่อร่างกายอย่างรุนแรงและรวดเร็วกว่าวิธีการเสพยาในรูปแบบอื่น ฤทธิ์ในทางเสพติดโดยออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท มีอาการเสพติดทั้งทางร่างกายและจิตใจไม่มีอาการขาดยาทางร่างกายอาการผู้เสพ เมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย ในระยะแรกจะออกฤทธิ์ทำให้ร่างกายตื่นตัว หัวใจเต้นเร็ว ความดันโลหิตสูง ใจสั่น ประสาทตึงเครียด แต่เมื่อหมดฤทธิ์ยาจะรู้สึกอ่อนเพลียมากกว่าปกติประสาททำให้การตัดสินใจช้าและผิดพลาด เป็นเหตุให้เกิดอุบัติเหตุร้ายแรงได้ ถ้าใช้ติดต่อกันเป็นเวลานานจะทำให้สมองเสื่อม เกิดอาการประสาทหลอน เห็นภาพลวงตา หวาดระแวง คลุ้มคลั่ง เสียสติ ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ เป็นไป อาจทำร้ายตนเองและผู้อื่นได้ หรือในกรณีที่ได้รับยาในปริมาณมาก (overdose) จะไปกดประสาท และระบบการหายใจของผู้เสพ ซึ่งทำให้หมดสติ และอาจถึงแก่ความตายได้

สาเหตุการติดยาเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2554, หน้า 48-50) ได้กล่าวถึง สาเหตุของการติดยาเสพติด ดังนี้ สาเหตุจากการถูกชักชวน เยาวชนส่วนใหญ่มีสัญชาติญาณ ต้องการอยู่ร่วมกันต้องการได้รับการยกย่องและมีส่วนร่วมในการกิจกรรมของหมู่คณะ ฉะนั้น ถ้าเพื่อนฝูงชักชวนให้ลอง ย่อมขัดไม่ได้ จึงทำให้เยาวชนต้องยอมใช้ยาเสพติดตามการชักชวนของเพื่อน ซึ่งมีหลักฐานสนับสนุนที่ชัดเจน โดยผลจากการศึกษาวิจัยของราชภัฏที่ชัดเจน พบว่า เยาวชนติดยาเสพติด เพราะถูกเพื่อนชักจูงมีถึง 77% ประกอบกับวัยรุ่นเป็นวัยที่อยากรู้อยากลอง จึงง่ายต่อการชักชวนมากขึ้น

- 1) สาเหตุจากความกดดันในครอบครัวมีความแตกต่างกันไป เช่น พ่อแม่ทะเลาะกัน พ่อแม่หย่าร้าง ความน้อยใจว่าพ่อแม่ไม่รัก รู้สึกว่าเหว่ จึงหันไปใช้ยาเสพติด
- 2) สาเหตุจากปัญหาเศรษฐกิจ การไม่มีงานทำหรือมีรายได้ไม่พอรายจ่าย ใช้จ่าย เกินตัวโดยช่วงแรกอาจเป็นเพียงคนส่งยา แต่การอยู่ใกล้ซืดยาบ่อยๆ ในที่สุดก็ติดยาได้
- 3) สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม มีผู้ติดยาจำนวนไม่น้อยมีความตั้งใจที่จะเลิกยา โดยเข้าบำบัดรักษา แต่ปรากฏสังคมไม่ยอมรับ เช่น คนในครอบครัวมีท่าที่รังเกียจ หรือไปสมัครเข้าทำงาน ก็ถูกปฏิเสธ เนื่องจากเคยมีประวัติติดยา คนเหล่านี้จำเป็นต้องเอาตัวรอด เมื่อไม่มีใครยอมรับ จึงหันไปอยู่ในสังคมยาเสพติดเช่นเดิม
- 4) ขาดความรู้ในเรื่องยาเสพติด บางคนทดลองใช้ยาเสพติด เพราะไม่มีความรู้เรื่อง ยาเสพติด อาจถูกหลอกให้ทดลองได้ว่าเสพแล้วสบายใจ สนุก จึงได้ลองเสพติด โดยไม่ทราบ นอกจากนี้ ถ้าเรามีความรู้เรื่องยาเสพติด การใช้ยาอย่างถูกต้องก็จะไม่ใช่ยาจนเป็นผลร้ายต่อตนเอง สาเหตุใหญ่ๆ ที่กล่าวมาของการติดยาเสพติดของเด็กและเยาวชนอาจไม่ได้มาจากปัญหาสาเหตุเดียว แต่อาจเกิดจากสาเหตุหลายประการก็ได้ คนที่จิตใจอ่อนแออ่อนไหวง่าย ก็มีโอกาสดิทยาเสพติดได้ง่ายกว่า ยิ่งถ้าเด็กมีปัญหาเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัวแล้วก็จะทำให้เด็กหันไปพึ่งยาเสพติดได้ง่ายขึ้น

การเปลี่ยนแปลงของบุคคลทางร่างกายและจิตใจ

- 1) การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ผู้ติดยาเสพติดจะมีสุขภาพร่างกายทรุดโทรม เช่น ผู้ติดยาฝิ่นเฮโรอีนฝิ่นในระยะหนึ่งจะมีอาการผอมซูบเนื้อ ตัวเหลือง ริมฝีปากเขียว ตาแฉะ ซึม ง่วงเหงาหาวนอน แก่ตาหรี ไม่รู้สึกในเรื่องความหิว เป้อ เลื่อนลอย ซึ่พจรเต้นช้า หายใจช้า พุดจา

ไม่อยู่กับร่องกับรอย หากติดชนิดฉืดจะพบรอยฉืดยาหรือรอยเลือดเป็นจุดๆ ตามเสื้อผ้าพวกติดไอรระเหย มักจะพบรอยไหม้เกรียมที่นิ้วมือ ส่วนที่ติดกัญชาตามปกติสังเกตได้ยาก นอกจากในระยะเวลาเรื้อรังคือ ช่างพูด แก้วตาขยายกว้างหลุกหลิก ชอบหัวเราะลั่น อยากรู้อยากเห็น มีความผิดปกติทางสายตา ผู้ติดแอมเฟตามีนมักโผงผาง เกะกะระรา พูดจาเร็ว คึกคัก ไม่อยากอาหาร ไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย ปากแห้ง ลมหายใจเหม็น แก้วตาเบิกกว้าง เหงื่อจัด ชอบเลียริมฝีปาก ชอบภูหรือเกาจุมูก สูบบุหรี่จัด การติดยาบาร์บิทูเรตเซโคเนลหรือเหล้าแห้งจะร่วงเหงาหาวนอน มึนซึม พูดจาลากเสียงเหมือนคนเมาเหล้า เนื้อชา อาเจียน เศร้าสร้อย ชอบทะเลาะด่าทอ และผรุสวาท โขซัดโซเซ มีอาการต่างๆ เหมือนคนเมาเหล้าแต่ไม่มีกลิ่นเหล้าจากปาก และชอบประทุษร้ายตัวเอง

2) การเปลี่ยนแปลงทางจิตใจผู้ติดยาเสพติดจะมีความประพฤติและอารมณ์ผิดแปลกไปจากเดิม มีการเปลี่ยนแปลงทางบุคลิกภาพ ขาดความสนใจในตัวเอง ละเลยกิจวัตรประจำวัน ไม่สนใจในความเป็นอยู่ของตัวเอง ขาดความสะอาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่เอาใจใส่ต่อการศึกษาเล่าเรียน การงาน หัดสูบบุหรี่ ใช้เงินเปลือง อากัปภิกิริยาทางลบลดน้อยลง มีอารมณ์หงุดหงิด ฉุนเฉียวโมโหง่าย การสังเกตเครื่องมือเครื่องใช้ที่ซุกซ่อนแอบแฝง เช่น เข็มฉีดยา หลอดใส่ผงชา ซ้อนตะกั่ว ไม้ขีดไฟ หลอดกาแฟ หรือพวกเศษผง เศษไม้ มีคราบตามเครื่องมือเหล่านี้ ซึ่งโดยปกติแล้วเยาวชนหรือคนทั่วๆ ไป ไม่ควรมีไว้ใช้ประจำตัว นอกจากนี้ก็คือ การสังเกตจากการที่มียาชนิดต่างๆ หลายนานต่างสีกันโดยไม่มีฉลากยาบอกชื่อไว้แน่นอน สังเกตอาการงศดยาเสพติดโดยเหตุที่ยาเสพติดมีคุณสมบัติอยู่ประการหนึ่งคือ ถ้าผู้ติดยาเสพติดไม่ได้เสพยาตามกำหนดเวลาจะปรากฏอาการที่เรียกกันว่า อาการงศดยาเสพติดคือ น้ามูก น้ำตาไหล หาวจามกระสับกระส่ายหงุดหงิดทุรนทุราย หนาวๆ ร้อนๆ เหมือนเป็นไข้ ปวดท้อง ท้องร่วง อาเจียน ปวดกล้ามเนื้อ ปวดกระดูก ปวดตามข้อ ปวดสันหลัง บั่นแอว ปวดในสมองจุดแน่นในอกอึดอัดคล้ายจะขาดใจ บางรายถึงกับชักตาตั้ง น้ำลายฟูมปากเหมือนคนเป็นลมบ้าหมู เหงื่อไหล ซึม อาการที่เกิดขึ้นดังกล่าวเป็นเพราะระบบประสาทในร่างกายถูกทำลายด้วยพิษร้ายของยาเสพติด โดยเหตุที่ยาเสพติดมีหลายประเภทอาการของผู้ใช้ยาเสพติด และอาการงศดยาที่แสดงออกอาจจะไม่เหมือนกันหมดทุกประเภทในรายที่ใช้ยาเสพติดชนิดร้ายแรง เช่น มอร์ฟีน เฮโรอีน จะมีอาการรุนแรง และเด่นชัดกว่าประเภทที่ออกฤทธิ์อ่อนกว่า เช่น ไบโครท่อม กัญชา เป็นต้น และยาเสพติดประเภทออกฤทธิ์อ่อนเมื่อเสพยาจำนวนน้อย ในขณะที่ร่างกายแข็งแรงดีก็อาจจะสังเกตไม่พบอาการดังกล่าวเลยก็ได้ การสังเกตลักษณะและอาการผู้ติดยาเสพติดโดยดูจากการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย และจิตใจ ลักษณะอาการและสิ่งทีพบได้ดังนี้ คือ (พริ้มเพรา ผลเจริญสุข, 2545, หน้า 12-14)

การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย

- 1) สุขภาพทรุดโทรม ซุบ ซืด หมองคล้ำ น้ำหนักตัวลด ไม่มีเรี่ยวแรงที่จะทำงานหนัก ริมฝีปากซีดคล้ำ มักใส่แว่นกรองแสงสีเข้มเพื่อต่อสู้กับแสงสว่างเพราะมันตาขยายเหมือออกมาก
- 2) มีร่องรอยการเสพยาเสพติดให้เห็นที่บริเวณแขน ตามแนวเส้นโลหิตดำ มักใส่เสื้อแขนยาวเพื่อปกปิดร่องรอยการฉีดยาเสพติด
- 3) มีรอยแผลเป็นที่ท้องแขน เป็นรอยกรีดด้วยของมีคมตามขวางเฉียงๆ
- 4) นิ้วมือนิ้วมือมีรอยคราบเหลืองสกปรก
- 5) ผิวหนังหยาบกร้านเป็นแผลพุพองอาจมีหนองน้ำเหลืองคล้ายโรคผิวหนัง

การเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ

ความประพฤติ การงานบกพร่อง ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่สนใจสิ่งแวดล้อม ปล่อยเนื้อปล่อยตัว พุดจาไม่สัมพันธ์กับความเป็นจริง ชอบอยู่คนเดียว ชอบแยกตัวเองหลบซ่อนตัว ไม่เข้าหาผู้อื่น ทำตัวลึกลับ เป็นคนเจ้าอารมณ์ หงุดหงิดเอาแต่ใจตัวเองพุดจាក้าวร้าว แม้แต่บิดามารดา ครู อาจารย์ของตนเอง ไม่สนใจความเป็นอยู่ของเองแต่งกายไม่สุภาพเรียบร้อย สีหน้าแสดงความวิตกกังวลซึมเศร้า เมื่อขาดยาเสพติดจะมีอาการอยากยาเกิดขึ้นคือ น้ำมูกไหล หาวนอน กระสับกระส่าย กระวนกระวาย หายใจถี่ ลึก คลื่นไส้อาเจียน เบื่ออาหาร น้ำหนักลด ท้องเดิน ขนลุก เป็นตะคริว แขนขาหรือกล้ามเนื้อส่วนใดส่วนหนึ่งสั่น กระตุก ขบฟัน ปวดเมื่อยตามร่างกาย ปวดเสียวในกระดูก ดันทุรนทุราย ม่านตาขยายโตขึ้น ความดันโลหิตสูง ชักกระตุก

ก๊อดส์ (Ghodse, 1989, pp. 3-4; อ้างถึงใน จันจิรา รอดสงค์, 2545, หน้า 12) กล่าวว่า ลักษณะการติดยาอาจแบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ การติดยาที่เกิดจากสภาวะทางร่างกาย (physiological dependence) คือ การแสดงออกของภาวะไม่สมดุลทางร่างกายเมื่อขาดสารเคมีหรือยาซึ่งก็คือ ร่างกายมีภาวะขาดยา (drug withdrawal) นั่นเองการติดยาที่เกิดจากสภาวะทางจิตใจ (psychological dependence) คือ ความคิดหรือความรู้สึกของบุคคลที่ทำให้เชื่อว่าต้องใช้อย่าและต้องทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้มาซึ่งยาหรือสารเคมีดังกล่าวถึงแม้จะรู้ถึงผลเสียที่มีต่อตนเอง แต่ก๊อดส์ (Ghodse, 1989; อ้างถึงใน จันจิรา รอดสงค์, 2545) กล่าวว่า ในบางครั้งบุคคลอาจมีความต้องการยาหรือสารเคมีได้ถึงแม้จะไม่มีความต้องการทางร่างกายเลย ดังนั้น เมื่อกล่าวถึงผู้ที่ติดยาหรือสารเคมีจึงจะให้ความสำคัญกับการติดยาหรือสารเคมีที่เกิดจากสภาวะจิตใจของบุคคลนั้นๆ จะเห็นได้ว่า การใช้ยาเสพติดหรือสารเคมีต่างๆ และไม่สามารถเลิกใช้ได้นั้นมีความสัมพันธ์กับภาวะจิตใจที่อ่อนแอ แต่ไม่ได้เกิดจากสภาวะทางจิตใจเพียงอย่างเดียวอาจยังมีสาเหตุอีกหลายประการที่เป็นปัจจัยประกอบที่ทำให้บุคคลใช้ยาเสพติดซึ่งจะได้กล่าวถึงสาเหตุต่างๆ ดังต่อไปนี้

สาเหตุของการใช้ยาเสพติด

สาเหตุของผู้ที่ติดยาเสพติด อาจเนื่องมาจากความกดดันทางอารมณ์ และจิตใจ เช่น มาจากครอบครัวที่มีสิ่งแวดล้อมไม่ดีหรือมาจากครอบครัวที่พ่อแม่ขาดความรักซึ่งกันและกัน ลูกๆ ขาดความอบอุ่น ขาดผู้อุปการะที่ดี ขาดการอบรมสั่งสอน ขาดความเห็นอกเห็นใจ พบแต่ความเบื่อหน่ายในชีวิตในที่สุด ก็มีแต่ความกลุ้มมอมไม่เห็นอนาคต หันเข้าหา ยาเสพติดเพื่อหวังจะให้ยาช่วยบรรเทาความกลัดกลุ้มลงได้บ้างและบุคคลเหล่านี้ก็ได้กลายเป็นอาชญากรแผ่นดินไปเป็นส่วนใหญ่ สาเหตุของการติดยาเสพติด ซึ่งมีการวิจัยถึงสาเหตุของการติดยาเสพติด แบ่งตามกลุ่มเป้าหมายและตัวยาที่เสพ สรุปโดยภาพรวมคือ กลุ่มเด็กและเยาวชนทั้งในชุมชนแออัดและในโรงเรียน โดยภาพรวมเริ่มเสพยาเสพติดครั้งแรกตั้งแต่วัยรุ่น นอกเหนือจากเหล้าและบุหรี่ ยาเสพติดที่ใช้ครั้งแรกมักเป็นกัญชา รองลงไปคือ เฮโรอีน โดยมีสาเหตุจากถูกเพื่อนชักจูง และความอยากลองประกอบกับความเชื่อว่า ทำให้เกิดความสุข ผ่อนคลายความเครียด โดยเฉพาะผู้เสพยาที่ต้องการทำงานหนักขึ้นมักเป็นผู้มีอาชีพใช้แรงงาน รับจ้าง มีการศึกษาต่ำในระดับประถม แหล่งแพร่ระบาดของยาเสพติดอยู่ในชุมชนที่พักอาศัย (พรเพ็ญเพชร สุขศิริ, 2540, หน้า 4-5) ชุสเตอร์ และคิลบี (Schuster & Kilby, 1993, p. 778; อ้างถึงใน สยาม มุกสิกไชย, 2549) กล่าวถึงสาเหตุการใช้ยาเสพติดว่าเกิดจากความวิตกกังวลพฤติกรรมของเพื่อน ถ้าเพื่อนดื่มเหล้า หรือสูบบุหรี่ วัยรุ่นนั้นอาจจะมึนพฤติกรรมเช่นนั้น วัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่แตกแยก

หรือมีการใช้ยาเสพติดด้วยรუნั้นจะมีความเสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติดด้วยเช่นกัน รุนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำมีแนวโน้มที่จะใช้ยาเสพติด การใช้ยาเสพติดในวัยรุ่นจะมีลักษณะเฉพาะผู้ที่ผิดปกติกรรมเบี่ยงเบน และมักเกิดในวัยรุ่นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมกำกวมยาเสพติด

2.2.1 พฤติกรรมกำกวมปัญหาเสพติด

พฤติกรรมกำกวมตนเองจากการเสพยาเสพติด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 56) หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติของนักเรียนที่แสดงออกเพื่อตอบสนองหรือโต้ตอบสิ่งใดสิ่งหนึ่งในสภาพการณ์หนึ่งเพื่อป้องกันการเสพยาเสพติด ประกอบด้วย

1) การหลีกเลี่ยงจากยาบ้า หมายถึง การที่นักเรียนสามารถหลีกเลี่ยงจากการทดลองเสพยาบ้า หลีกเลี่ยงจากการเสพยาบ้าเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาหลีกเลี่ยงจากการเสพยาบ้า เพื่อกระตุ้นร่างกายในการทำงานแต่สามารถปฏิบัติตนให้ห่างไกลจากยาบ้าโดยการทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์เพื่อให้เกิดผลดีต่อตนเอง โดยมีรายละเอียดของพฤติกรรมกำกวมตนเองจากการเสพยาบ้า ดังนี้

(1) หลีกเลี่ยงจากการทดลองนักเรียนในระดับมัธยมอยู่ในช่วงวัยรุ่นที่มีการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กเข้าสู่วัยรุ่น มีความต้องการเป็นอิสระมีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์อย่างรวดเร็ว เริ่มมีความคิดเป็นของตนเอง ต้องการตัดสินใจด้วยตนเอง ต้องการแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆ เชื่อว่าตนเองสามารถหยุดหรือเลิกได้ทันทีหรือต้องการหาประสบการณ์ในการเสพยาบ้าเนื่องจากคิดว่าการใช้ยาบ้าจะไม่ทำให้เกิดการติดความเข้าใจที่วัยรุ่นเชื่อนั้นอาจทำให้วัยรุ่นทดลองเสพยาบ้าซึ่งถือเป็นความเข้าใจที่ผิดเกี่ยวกับยาบ้าเพราะการริเริ่มเสพยาบ้าในครั้งแรกอาจเป็นหนทางไปสู่การเสพยาบ้าในครั้งต่อไปอาจทำให้ติดยาบ้าได้ในที่สุด

(2) หลีกเลี่ยงการใช้ยาบ้าเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาในชีวิตประจำวันของนักเรียนมักเผชิญกับปัญหาต่างๆ มากมาย เช่น ปัญหาส่วนตัว ปัญหาการทำงาน ปัญหาครอบครัว เป็นต้น นักเรียนควรจะต้องศึกษาถึงสาเหตุที่มาของปัญหา และจะต้องพยายามคิดค้นหาวิธีการที่เหมาะสมที่สุดเพื่อจะแก้ไขปัญหา การคิดวิธีการแก้ปัญหานั้นอาจได้มาโดยการศึกษาหาความรู้จากแหล่งต่างๆ หรือการขอคำปรึกษาจากบุคคลอื่นๆ แล้วจึงตัดสินใจเลือกวิธีที่ดีที่สุดสำหรับการแก้ปัญหานั้น ซึ่งถือว่าเป็นวิธีการแก้ปัญหานั้นที่ตรงกันข้ามกับการใช้ยาบ้าเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการที่นักเรียนเลือกที่จะหันไปเสพยาบ้าเมื่อไม่สามารถแก้ปัญหานั้นในชีวิตได้นั้นไม่ได้เป็นวิธีการแก้ปัญหานั้นที่ถูกต้อง นอกจากจะไม่ได้เป็นการแก้ปัญหานั้นที่ตรงจุดแล้วยังเป็นการเพิ่มปัญหาเข้าไปอีกด้วย

(3) หลีกเลี่ยงการใช้ยาบ้าเพื่อกระตุ้นร่างกายในการทำงานเนื่องจาก การที่นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับยาบ้าว่าช่วยกระตุ้นการทำงานของร่างกาย ทำให้ร่างกายรู้สึกกระปรี้กระเปร่าเพิ่มพลังในการทำงานต่างๆ อีกทั้งยังช่วยทำให้ทำงานหรือกิจกรรมต่างๆ ได้เป็นระยะเวลานานขึ้นทำให้นักเรียนใช้ยาบ้าเพื่อช่วยกระตุ้นร่างกายถือว่าเป็นการใช้ยาบ้าในทางที่ผิดและขาดความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับยาบ้า เพราะอาจจะส่งผลทำให้ติดและในระยะยาวร่างกายจะทรุดโทรมประสิทธิภาพในส่วนของการทำงานของสมองจะลดลง เนื่องจากสารเคมีที่ผสมอยู่ในยาบ้าจะไปทำลายเซลล์สมอง ดังนั้น เมื่อรู้สึกเหน็ดเหนื่อย อ่อนเพลีย แสดงว่า ร่างกายต้องการพักผ่อนไม่ควรฝืนทำงาน

หรือใช้ยากระตุ้นให้ทำงานได้ควรพักผ่อนให้เต็มที่เพื่อร่างกายจะได้สดชื่นและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนควรตั้งใจเรียนหนังสือและเตรียมตัวให้พร้อมเพื่อจะได้ไม่ต้องโหมดูหนังสือ เฉพาะเวลาใกล้สอบ

2) การปฏิเสธคำชักชวนจากผู้อื่น หมายถึง นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสาร เพื่อแสดงออกถึงความต้องการที่แท้จริงของตนที่จะไม่ยอมรับคำชักชวนที่จะนำไปสู่พฤติกรรม การเสพยาบ้า การปฏิเสธในสถานการณ์ที่นักเรียนได้รับ การชักชวนจากเพื่อนให้ลองเสพยาบ้า ด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ขาดประสบการณ์ รวมถึงความอยากรู้อยากลองเป็นสาเหตุของการที่นักเรียน ติดยาบ้า ดังนั้น การเรียนรู้วิธีคิดแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่พร้อมกับการปฏิเสธอย่างถูกวิธี จึงเป็นอีกวิธีหนึ่งที่นักเรียนควรฝึกฝนการปฏิเสธเป็นสิทธิส่วนบุคคล ซึ่งเป็นความต้องการที่แตกต่างกัน ของแต่ละคนที่ทุกคนควรให้ความเคารพสิทธินั้นๆ อีกทั้งยังเป็นสิ่งให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และฝึกฝนได้ แม้จะเป็นสาเหตุทำให้เสียมิตรภาพหรือเสียความรู้สึกทั้งนี้หากมีการปฏิเสธที่ถูกต้องตามหลักวิธีก็อาจ ช่วยให้เกิดความรู้สึกที่ดีและไม่เสียสัมพันธภาพได้ การปฏิเสธที่ดีมี 3 ขั้นตอน คือ

(1) ใช้ความรู้สึกเป็นข้ออ้างประกอบเหตุผลเพราะการใช้เหตุผลอย่างเดียว มักถูกโต้แย้งด้วยเหตุผลอื่น การอ่านความรู้สึกจะทำให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น ขั้นนี้เป็นการวิเคราะห์ เมื่อนักเรียนถูกชวนก็ควรรู้จักวิเคราะห์สิ่งที่ถูกชวนนั้นว่ามีผลดีผลเสียอย่างไรทั้งด้านสุขภาพ (เกิดโทษ ต่อร่างกายหรือไม่) เศรษฐกิจ (ใช้เงินอย่างคุ้มค่าหรือไม่) และสังคม (ตนเอง/ครอบครัว/ชุมชน จะได้รับ ผลจากการกระทำของเราหรือไม่)

(2) การขอปฏิเสธเป็นการบอกปฏิเสธ เมื่อได้วิเคราะห์แล้วว่าเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ เกิดผลเสียมากกว่าผลดี การพูดปฏิเสธต้องชัดเจนในคำพูดหรือการบอกความต้องการของตนอย่างสุภาพ แข็งขันในน้ำเสียงและคำพูด

(3) การถามความคิดเห็นเป็นการให้ความสำคัญกับอีกฝ่ายหนึ่งเพื่อรักษาน้ำใจของ ผู้ชวนและกล่าวขอบคุณ เมื่อผู้ชวนยอมรับพร้อมแนะนำให้ผู้ชวนเลิกการกระทำนั้นการหาทางออก เมื่อถูกเข้าชี้หรือสบประมาทเพื่อให้ทำตามนักเรียนควรมีความเชื่อมั่นในตนเองกล้าแสดงออก ไม่ควรหวั่นไหวไปกับคำพูดแต่ควรยืนยันการปฏิเสธด้วยน้ำเสียงที่มั่นคง

ข้อควรปฏิบัติเมื่อถูกชักชวนให้เสพยาเมื่อถูกชักชวนให้เสพยาควรเลือกรูปแบบปฏิบัติดังต่อไปนี้

1) บอกไปตรงๆ เลยว่า “ไม่หรือขอโทษนะ” แม้วิธีปฏิเสธเช่นนี้อาจดูว่าธรรมดา แต่ทว่าเป็นคำพูดที่หลายคนมักกะมองข้ามคำว่า “ไม่หรือขอโทษนะ” จะใช้ได้ผลทั้งเมื่อตกอยู่ใน สถานการณ์ที่ถูกเพื่อนชวนอย่างเป็นมิตรหรือถูกกดดันอย่างไรก็ดีต้องตระหนักอยู่เสมอว่าคำปฏิเสธเช่นนี้ อาจจะใช้ไม่ได้ผลเสมอไปดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีวิธีการปฏิเสธรูปแบบอื่นรองรับด้วย

2) ใช้เหตุผลหรือข้ออ้างบ่อยครั้งที่วัยรุ่นมักลำบากใจที่จะบอกปฏิเสธเพื่อน ดังนั้น วัยรุ่นจะต้องรู้เท่าทันที่จะหลีกเลี่ยงการถูกกดดันจากกลุ่มเพื่อนหรือแก๊งที่ชักชวนให้เสพยาโดยให้เหตุผล หรือข้ออ้างเพียงแต่ต้องระลึกเสมอว่าเหตุผลหรือข้ออ้างนี้จะต้องทำให้ผู้ชักชวนยอมแพ้ไปเองได้

3) พูดปฏิเสธซ้ำซากการยืนยันกระต่ายขาเดียวว่า “ไม่” อย่างซ้ำซากนับเป็นวิธีการปฏิเสธ ที่ได้ผลเมื่อต้องการบอกจุดยืนของตนเองและอาจใช้เทคนิคปฏิเสธแบบร่วมมือร่วมด้วยได้

4) เดินหนีวิธีการนี้นับว่าเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ใช้ได้ผลมากที่สุด ทั้งนี้จะต้องตระหนักว่า เรามีสิทธิเต็มที่ที่จะปฏิเสธสิ่งไม่ดีที่ผู้อื่นหยิบยื่นมาให้

5) เปลี่ยนเรื่องสนทนาในบางสถานการณ์เราไม่อาจสามารถเดินหนีได้หรือหลีกเลี่ยงสถานะการถูกกดดันได้ ดังนั้นให้ลองเปลี่ยนหัวข้อการสนทนาเพื่อเบี่ยงเบนความสนใจของผู้ชักชวนเมื่อคุยจนเบื่อแล้วให้หาโอกาสเดินหนีออกมาทันที

6) หลีกเลี้ยงสถานการณ์สามัญสำนึกของมนุษย์จะบอกว่าสถานที่ใด เวลาใดเสี่ยงต่อการเกิดเหตุการณ์รุนแรงหรือต้องตกอยู่ในสถานะถูกกดดัน ดังนั้น พยายามหลีกเลี้ยงสถานการณ์เหล่านี้ให้มากที่สุดเพื่อความไม่ประมาทควรแจ้งให้พ่อแม่ทราบว่าเราทำกิจกรรมใดบ้างและไปกับใคร

7) ทำเป็นไม่สนใจหากต้องเผชิญหน้ากับผู้ชักชวนให้เสพยา พยายามอย่าคุยด้วยให้หันไปคุยกับคนอื่น ที่เหลือเป็นการซื้อเวลาก่อนที่จะนำวิธีการปฏิเสธอื่นๆ มาใช้

8) เลือกคบเพื่อนดีวิธีการนี้นับได้ว่าเป็นการปฏิเสธการเสพยาที่สำคัญที่สุด การคบเพื่อนที่ดีจะทำให้เราไม่ต้องตกอยู่ในวังวนของการเสี่ยง ถูกชักนำให้ลองเสพยา ตรงกันข้ามหากเราคบแต่เพื่อนที่มีปัญหาปัญหาก็จะมาถึงตัวเราไม่ช้าก็เร็ว การปฏิเสธเป็นความสามารถในการใช้คำพูดและท่าทางเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง และความสามารถในการรับรู้สึกนึกคิดของอีกฝ่ายเป็นสิ่งสำคัญของการสร้างสัมพันธภาพ และการสื่อสารการปฏิเสธมีประโยชน์อย่างยิ่งในเชิงยับยั้งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการป้องกันยาบ้า ซึ่งนักเรียนหรือวัยรุ่นมักจะมีปัญหาในการแสดงออกในเรื่องต่างๆ ที่กระทำลงไปเพราะความเกรงใจเพื่อน กลัวเสียความสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อน แม้จะได้ตัดสินใจแล้วว่าไม่ต้องการทำเช่นนั้น ดังนั้น การปฏิเสธจึงเป็นสิ่งที่วัยรุ่นหรือนักเรียนจำเป็นต้องเรียนรู้และฝึกฝนจนมีความชำนาญเพื่อสามารถที่จะนำไปปรับใช้ในสถานการณ์ที่ถูกเพื่อนชักชวนให้ทดลองเสพยาบ้า

2.2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด

แบนดูรา (Bandura, 1977; อ้างถึงใน ปรีชา วิหคโต และคนอื่นๆ, 2541, หน้า 16) ได้กล่าวถึงทฤษฎีว่าด้วยความประพฤติที่ได้รับจากการเรียนรู้ ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า ผลจากการเรียนรู้เป็นผลให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางบวกได้และเชื่อว่าคนเรามีโอกาสได้เรียนรู้ การปลูกฝังแบบแผนความประพฤติ เจตคติ ค่านิยมหลายๆ แบบด้วยกัน และบางอย่างเป็นพื้นฐานของการกระทำผิด โดยมองว่าการที่จะกระทำผิดหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์กับฝ่ายที่สังคมยอมรับหรือไม่ยอมรับมากนักเพียงใด โดยไม่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กับผู้กระทำผิดโดยตรง ในทำนองเดียวกันนักเรียนที่กระทำผิดเพราะยาเสพติด อาจได้รับรู้เรื่องของยาเสพติดจากสื่อต่างๆ หรือรับรู้จากกลุ่มเพื่อนในชุมชน ซึ่งเป็นการรับรู้อย่างหนึ่งแม้มิได้เข้าไป สัมผัสกับผู้ขาย ผู้เสพยาเสพติดโดยตรง แต่เนื่องจากนักเรียนเป็นวัยอยากรู้อยากลอง จึงทำให้หันไปใช้ยาเสพติดดังที่รับรู้ว่าเป็นอย่างไร ทำให้นักเรียนมีการติดยามากขึ้น และในทางกลับกัน หากพยายามปลูกฝังให้แนวทางในการเรียนรู้ถึงวิธีการต่อต้านการใช้ยาเสพติดให้แก่เด็กนักเรียนในทางที่ถูกต้องและเหมาะสมแล้ว ก็จะสามารถใช้การเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาได้เช่นกัน

2.2.3 ความหมายของพฤติกรรมกรรมการป้องกันยาเสพติด

ได้มีผู้ให้ความหมายของพฤติกรรมกรรมการป้องกันยาเสพติดไว้แตกต่างกัน ดังนี้

ปีน โค (2540, หน้า 12) กล่าวถึงความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันสิ่งเสพติดไว้ดังนี้

1) ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด หมายถึง ความสามารถทางสติปัญญา ในการจดจำเข้าใจในเรื่องยาเสพติด โทษพิษภัย ผลกระทบและอาการที่เกิดจากการเสพ สาเหตุของการเสพ แนวทางการป้องกันและการบำบัดรักษาและมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

2) เจตคติเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด หมายถึง ความรู้สึก ความเชื่อ ค่านิยม ท่าที เกี่ยวกับการป้องกันในเรื่องความรุนแรงที่เกิดจากการเสพ

3) การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกัน หมายถึง การมีทักษะปฏิเสธและเจรจาต่อรอง เพื่อรักษาน้ำใจของผู้อื่น และผลประโยชน์ของตนเองในการป้องกันยาเสพติดได้ การไม่ยุ่งเกี่ยวกับ ยาเสพติดด้วยการกระทำต่างๆ เช่น การจำหน่ายยาบ้า การถูกชักชวนไปเสพหรือถูกชักชวนไปเป็นต้นทางเพื่อลักลอบซื้อหรือจำหน่ายและถูกชักชวนไปผู้ผู้อื่นเสพยาเสพติด เป็นต้น

สุขฤดี รัชชกุลการสกุล (2543, หน้า 10) กล่าวว่า พฤติกรรมป้องกันยาเสพติด หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนที่แสดงเจตนาเพื่อป้องกันมิให้เกิดหรือมีการกระทำที่เสี่ยงต่อการเสพยาเสพติด โดยไม่ทดลองเสพยาเสพติดโดยไม่ทดลองสารเสพติด เลี่ยงคบเพื่อน หลีกเลี่ยงการเสพยาเสพติด การปฏิเสธเมื่อถูกชักชวน การปฏิบัติตามคำเตือนหรือคำแนะนำของ ผู้ปกครอง การไม่เลื่อมคบเพื่อน ที่ใช้สิ่งเสพติด

เสกสรร สงวนนาม (2544, หน้า 6) กล่าวว่า พฤติกรรมป้องกันยาเสพติด หมายถึง กระบวนการที่บุคคลแสดงออกมาเพื่อพบเจอสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยจะปฏิเสธ หรือไม่ยอมรับสิ่งที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทุกประเภท

จากข้อความดังกล่าว สรุปได้ว่า พฤติกรรมป้องกันยาเสพติดนั้นได้มีผู้กล่าวถึงความหมาย ของพฤติกรรมนี้แตกต่างกันออกไป แสดงว่า การปฏิบัติตัวของนักเรียนเพื่อให้ตนเองปลอดภัย จากการเข้าไปยุ่งเกี่ยวหรือถูกชักชวนให้อยากรู้อยากลองใช้ยาเสพติดนั้น สามารถทำได้หลายประการ เช่น การเลือกคบเพื่อนที่ดี การอยู่ห่างไกลยาเสพติด การปฏิเสธยาเสพติด การวางแผนอนาคตของตนเอง การเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันยาเสพติด การปฏิบัติทางศาสนา การปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้ปกครอง ปรึกษาปัญหากับคนที่ใกล้ชิดและแก้ปัญหาด้วยเหตุผล เป็นต้น ดังนั้น การวัดพฤติกรรมการป้องกัน ยาเสพติดของนักเรียน ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม เพื่อถามว่านักเรียนได้มีการปฏิบัติพฤติกรรมดังกล่าว มากน้อยเพียงใด หากนักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมดังกล่าวมาก ก็แสดงว่านักเรียนรู้จักวิธีป้องกันตนเอง จากสิ่งเสพติดมากตามเป้าหมายของกระทรวงศึกษาธิการและรัฐบาล

2.2.4 รูปแบบการป้องกันยาเสพติด

เฮเลน โนวลิส (Helen Nowlis, 1979, pp. 22-24) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ได้กล่าวถึง สิ่งที่เป็นองค์ประกอบของปัญหาเสพยาเสพติดที่มีความสัมพันธ์กันมี 3 องค์ประกอบ คือ คน ตัวยา และ สิ่งแวดล้อม โดยให้แนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันปัญหาเสพยาเสพติดไว้ 4 รูปแบบคือ

1) รูปแบบศีลธรรม-กฎหมาย (the legal-moral model) แนวคิดนี้มองปัญหาเสพยาเสพติด โดยเน้นความสำคัญที่ตัวยาและมีความเชื่อว่า ถ้ามีการเข้าถึงอันตรายอันเกิดจากผลของยาเสพติด ให้มากที่สุดแล้วจะช่วยยับยั้งการใช้สารเสพติดได้ นอกจากนี้ยังใช้วิธีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับ อันตรายของยาบางชนิดที่ทำให้เกิดปัญหา การชี้แจงให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับยาเสพติด ในด้านกฎหมายและบทลงโทษ และยังเชื่ออีกว่าการลงโทษและการขู่ว่าจะลงโทษ จะช่วยให้คนกลัว และไม่กล้าทำ

2) รูปแบบสุขภาพอนามัย (the public health model) แนวคิดนี้มองปัญหาสาเหตุเป็นเรื่องของสุขภาพอนามัยหรือเป็นโรคร้ายไข้เจ็บ จึงทำให้เกิดความคิดที่จะสร้างภูมิคุ้มกันให้กับคนเสียก่อน โดยใช้มาตรการต่างๆ เช่น โครงการการศึกษาเพื่อป้องกันยาเสพติด ซึ่งมักจะใช้วิธีการให้ข่าวสารโทษภัยที่เกิดจากการใช้ยาบางประเภท ตลอดจนอันตรายที่จะเกิดกับตัวผู้ใช้และสังคม

3) รูปแบบจิตวิทยา-สังคม (the psycho-social model) แนวคิดนี้ถือว่า คน ตัวยา และสิ่งแวดล้อม เป็นองค์ประกอบสำคัญของการใช้ยา และผู้ใช้ยาจึงควรให้ความสนใจกับเหตุผลและความจำเป็นที่บุคคลต้องใช้ยา แนวคิดนี้เกี่ยวข้องกับสังคมในด้านที่ว่า สังคมเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดการใช้ยา ปฏิบัติการต่อการใช้ยา และผู้ใช้ยา จึงเสนอให้พิจารณาถึงความต้องการด้านส่วนตัว และด้านสังคมของบุคคล

4) รูปแบบสังคม-วัฒนธรรม (the social-culture model) แนวคิดรูปแบบนี้เห็นว่าสิ่งแวดล้อมทางสังคมมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคน และความต้องการวัฒนธรรมชาติของมนุษย์โลก โดยเฉพาะทางด้านการศึกษานั้นควรลดความเคร่งครัด และความไม่เป็นกันเองลง และควรมุ่งคำนึงถึงตัวนักเรียนในฐานะเป็นมนุษย์ให้มากขึ้นในด้านการทำงานควรให้คนทำงานด้วยการได้รับค่าตอบแทนที่น่าพอใจมากกว่ามุ่งผลกำไรเพียงอย่างเดียว

สรุปการป้องกันโดยทั่วไปมุ่งการพัฒนาคนนั้นเป็นสิ่งสำคัญ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงมีตัวต่อไปนี (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2542, หน้า 10)

- 1) การส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกนับถือตนเอง
- 2) การส่งเสริมให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินชีวิต เช่น การให้มีการแสดงออกในด้านความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ ความถนัด และความสนใจ ฯลฯ
- 3) การสนับสนุนให้มีความมุ่งมั่นในการทำงาน และให้รู้จักเผชิญปัญหาซึ่งอาจจะเกิดขึ้น เช่น ความผิดหวัง ความเสียใจ เป็นต้น
- 4) การส่งเสริมให้มีโอกาสที่จะได้รับประสบการณ์ที่ดีในบ้าน สถานที่ทำงานของชุมชน เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองและให้ความเคารพเกียรติภูมิของผู้อื่นด้วย
- 5) การพัฒนาทักษะสำหรับตนเองและสังคม ในสภาวะที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เพื่อผลของการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การพัฒนาทักษะในการตัดสินใจในการสื่อข้อความและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็นต้น

จากหลักการสำคัญในการป้องกันทั้ง 5 ประการ นำไปสู่การดำเนินโครงการศึกษาเพื่อป้องกันการใช้ยาในทางที่ผิด สามารถจัดได้โดยวิธีการต่างๆ ดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2542, หน้า 12)

1) การให้ข่าวสาร (information) การให้ข้อมูลและข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับข้อเท็จจริง ความรู้เกี่ยวกับยา และผลการใช้นั้น เพราะความรู้เหล่านั้นจะเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจในการใช้ยา การให้ข่าวสารความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับยาจะต้องคำนึงถึงความรู้ที่ตนคิด ค่านิยม วิถีชีวิตเท่าที่ ตลอดจนความวิตกกังวลและความรู้สึกต่อตนเองของกลุ่มเป้าหมาย ฉะนั้นกล่าวได้ว่า การให้ข่าวสารความรู้สักด้วยวิธีการต่างๆ ควรจัดให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มและจะต้องเป็นข่าวสารที่มีความเชื่อถือได้

2) การให้การศึกษาด้านจิตใจหรือความรู้สึก (effective education) เป็นวิธีการที่สำคัญอย่างยิ่งของการให้การศึกษเพื่อป้องกัน เพราะถ้าขาดการพัฒนาในด้านจิตใจแล้ว การให้การศึกษเพื่อป้องกันก็จะไม่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันที่แข็งแกร่งได้ ดังนั้นผู้ที่ทำงานด้านนี้จะต้องเข้าใจถึงเทคนิคหรือวิธีการต่างๆ ที่จะช่วยเสริมสร้างทัศนคติ และค่านิยมที่พึงประสงค์ เช่น การฝึก การตัดสินใจ การฝึกฝนการแก้ปัญหาของเยาวชน และการทำค่านิยมให้กระจ่าง ซึ่งเป็นวิธีการที่ช่วยให้คนรู้จักใช้กระบวนการคิดและตัดสินใจ ในการเลือกค่านิยมหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใด หลังจากที่ได้พิจารณาผลของตัวเลือกแต่ละตัวโดยใช้เหตุผล และวิจารณ์ญาณ

3) เพื่อนช่วยเพื่อนหรือเพื่อนเป็นที่ปรึกษาให้เพื่อน (peer counseling) วิธีนี้เป็นประโยชน์มากและสามารถจัดขึ้นได้ง่าย เพราะปกติแล้วเด็กที่รักเพื่อนจะปรึกษาเพื่อนๆ หรือขอความช่วยเหลือและให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อน ซึ่งอาจเป็นเพื่อนในวัยเดียวกันหรือต่างวัยก็ได้ ถ้าผู้ใหญ่ให้แนวคิดแก่เด็กในการคบเพื่อน การให้การศึกษและช่วยเหลือเพื่อน ก็จะทำให้เกิดประโยชน์ด้วยกันทั้งสองฝ่าย

4) การให้การศึกษเกี่ยวกับการทำงานและการวางแผนอาชีพ (career planning) สิ่งนี้จะช่วยให้เยาวชนมีความมุ่งมั่นในชีวิต เพื่อจะมีความสำเร็จและมีความภาคภูมิใจในตัวเอง เมื่อทุกคนมีแผนใหม่ในการดำเนินชีวิตแล้ว จะทำให้รู้สึกว่ามีเป้าหมาย จะตัดสินใจจะทำอะไรลงไป ก็ต้องมีหลักการและเหตุผล

5) การสร้างสื่อสัมพันธ์ภายในครอบครัว (family communication) การสื่อความเข้าใจ ที่ถูกต้องจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในครอบครัว พ่อ แม่ ลูก ต้องมีความเข้าใจกันและกัน ใครมีเรื่องอะไรไม่มีความรู้สึกอย่างไร หรือมีปัญหาอะไรก็นำมาเล่าสู่กันฟัง ปรึกษาหารือกัน พูดจาสนทนากันด้วยความห่วงใยและร่วมมือร่วมใจกันแก้ปัญหา รู้จักให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ทุกคนจะช่วยสร้างบรรยากาศและสื่อสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอ ก็จะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าว ทั้งด้านส่วนตัว ครอบครัว และสังคมได้มาก

6) การให้ทางเลือก (alternative) กิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนและตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของคนเรามากหลายอย่าง ซึ่งสามารถเลือกนำไปใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมายได้ เช่น เกี่ยวกับทางกาย ได้แก่ ออกกำลังกาย การเล่นกีฬาหรือการเล่นเกมส์ต่างๆ ทางจิตใจ ได้แก่ การศึกษาเกี่ยวกับศาสนา การฝึกอบรมจริยธรรมทางสมอง เช่น การเข้าชมรมอ่านหนังสือ การปาฐกถา อภิปรายทางสังคม เช่น สังคมสงเคราะห์ บริการชุมชนทางสุนทรียภาพ เช่น นาฏศิลป์ ดนตรี วาดเขียน การฝีมือ ฯลฯ กิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ จะช่วยให้เด็กใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และเห็นคุณค่าของเวลาด้วย ทั้งยังเป็น การช่วยเบี่ยงเบนความสนใจของนักศึกษาหรือกลุ่มเป้าหมายให้หันเหไปจากพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า รูปแบบของการป้องกันยาเสพติดโดยทั่วไปจะมุ่งการพัฒนาคนเป็นสำคัญจึงจำเป็นต้องสร้างหรือเปลี่ยนแปลงบุคคลแต่ละคนให้เป็นคนดีมีคุณธรรมจึงจะทำให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จ การให้การศึกษาด้านจิตใจหรือความรู้สึก เป็นวิธีการที่สำคัญอย่างยิ่งของการให้การศึกษเพื่อป้องกัน เพราะถ้าขาดการพัฒนาในด้านจิตใจแล้วการให้การศึกษเพื่อป้องกันก็จะไม่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันที่แข็งแกร่งได้

ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดเป็นปัญหาสังคมที่มีความซับซ้อน ทั้งในด้านสาเหตุ การเกิดปัญหา และแนวทางการแก้ไข ดังจะเห็นได้จากการที่มีความพยายามในการแก้ไขในระดับประเทศ และระดับนานาชาติ มาเป็นระยะเวลาช้านาน แต่ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดก็ยังคงมีอยู่ และทวีความรุนแรงมากขึ้น กระบวนการสำคัญในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวคือ กระบวนการป้องกันปัญหา ยาเสพติด (สำนึก หมัดระฆัง และอาวุธ ปาลีพิชัย, 2553)

การป้องกันปัญหายาเสพติด แบ่งได้เป็น 3 ระดับ คือ ระดับปฐมภูมิ ระดับทุติยภูมิ ระดับตติยภูมิ

1) **ระดับปฐมภูมิ** หมายถึง มาตรการป้องกันไม่ให้เกิดประชากรทั่วไปและประชากรกลุ่มเสี่ยง เสพยาเสพติด หรือการป้องกันไม่ให้เกิดผู้เสพยาใหม่ การป้องกันยาเสพติดที่ดีให้ความรู้การป้องกัน ยาเสพติดด้วยการพัฒนาสถาบันครอบครัวให้ตั้งแต่วัยแรกคลอด การวางแผนครอบครัวที่มีการวางแผน ครอบครัวที่ดี มีลูกเมื่อพร้อม ส่งเสริมทักษะการเป็นพ่อแม่ที่ดี ส่งเสริมพัฒนาการทางจิตใจของเด็ก ช่วยให้เด็กมีทางเลือกในการแก้ปัญหาโดยไม่ต้องหันไปพึ่งยาเสพติด การพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรม เนื่องจากปัญหา ยาเสพติดเป็นผลพวงจากปัญหาอื่นๆหลายประการ ตั้งแต่ปัญหาสัมพันธภาพในครอบครัว ปัญหา การเลี้ยงดู ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาทางด้านจิตใจ ปัญหาทางสังคม ปัญหาการศึกษา การส่งเสริม พัฒนาการเด็ก ฯลฯ การป้องกันปัญหายาเสพติดขั้นปฐมภูมิที่ดี จึงควรที่จะมุ่งไปที่การแก้ไขปัญหาด้านเหตุ

2) **ระดับทุติยภูมิ** หมายถึง มาตรการเพื่อคัดกรอง และค้นหาผู้ป่วยที่เสพติดในชุมชน และให้การบำบัดรักษาที่มีประสิทธิภาพอย่างทันการณ์ เพื่อช่วยลดผลเสียจากการเสพยาเสพติด ทั้งต่อผู้เสพ และสังคม การค้นหาผู้ป่วยที่เริ่มติดยาและให้การรักษาแต่เนิ่นๆ การค้นหาผู้ป่วยและให้การบำบัดรักษา จึงเป็นการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดที่สำคัญประการหนึ่ง

3) **ระดับตติยภูมิ** หมายถึง มาตรการบังคับและฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยที่ติดยาเสพติด ให้สามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข เป็นผู้ช่วยในการรณรงค์ การป้องกันปัญหายาเสพติด ในขั้นปฐมภูมิได้เป็นอย่างดี สามารถช่วยให้ผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในขั้นทุติยภูมิ มีความหวังที่จะเลิก และกลับเป็นคนดีของสังคมได้อย่างเป็นรูปธรรม

โดยสรุป การป้องกันปัญหายาเสพติด ทั้งสามระดับ ล้วนมีความสำคัญ มาตรการในแต่ละชั้น มีผลช่วยให้มาตรการในชั้นอื่นๆ ทำได้ดีขึ้น การดำเนินการป้องกันจำเป็นต้องดำเนินการ ไปพร้อมๆ กันทั้งสามขั้นตอน และจะเลือกทำเพียงชั้นใดชั้นหนึ่งไม่ได้ (สำนึก หมัดระฆัง และ อาวุธ ปาลีพิชัย, 2553)

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545, หน้า 88) ได้เสนอแนวคิดในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดหรือกลุ่มวัยรุ่นที่ประสบกับปัญหายาเสพติด โดยเสนอแนวคิดในการสร้างชุมชนนิยม เพื่อการจัดระเบียบสังคมในรูปแบบใหม่ มุ่งหวังว่าชุมชนจะทำหน้าที่เป็นฐานรองรับกิจกรรมทุกด้าน ในชีวิตตอบสนองทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ในการที่จะสร้างชุมชนนิยมในกลุ่มเด็กและเยาวชนนั้น ภาครัฐเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทเป็นกลุ่มแกนนำสำคัญในการเริ่มโครงการต่างๆ ร่วมกับโรงเรียน และสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ผู้นำท้องถิ่น สื่อมวลชน สถาบันศาสนา และองค์กรพัฒนาเอกชน

รวมทั้งกลุ่มวัยรุ่นและเยาวชนในแต่ละจังหวัด โดยร่วมมือกันกำหนดว่าต้องการจัดตั้งกลุ่มวัยรุ่นและเยาวชนในทุกๆ กลุ่ม ให้ได้มากที่สุดทั้งที่อยู่ในระบบและนอกระบบ การศึกษา เช่น

1) ชุมชนนิยมนานกีฬาประเภทต่างๆ เช่น ฟุตบอล ชุมชนวอลเลย์บอล ชุมชนว่ายน้ำ ชุมชนแบดมินตัน เป็นต้น

2) ชุมชนนิยมกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะ เช่น ชุมชนอาสาสมัครเพื่อต่อต้านยาเสพติด ชุมชนอ่านหนังสือให้คนตาบอด ชุมชนเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุ ชุมชนเพื่อรักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

3) ชุมชนนิยมเพื่อพัฒนาทักษะตามความสนใจ เช่น ชุมชนดนตรี ชุมชนพัฒนาทักษะทางภาษา ชุมชนพัฒนาทักษะศิลปะพื้นบ้าน ชุมชนนักเขียน ชุมชนนักธุรกิจรุ่นเยาว์ ชุมชนพัฒนาบุคลิกภาพ เป็นต้น

4) ชุมชนกลุ่มอาชีพ เช่น ชุมชนช่างฝีมือ ชุมชนผู้ให้แรงงาน ชุมชนผู้ขับรถรับจ้าง เป็นต้น จากแนวคิดในการสร้างชุมชนนิยม เพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด ซึ่งเปรียบเสมือนกับเชื้อโรคร้ายที่เข้าสู่โครงร่างกายที่ละส่วนให้ค่อยๆ อ่อนแอลงจนเสียชีวิตไปในที่สุด โดยเฉพาะในกลุ่มของวัยรุ่นหรือเยาวชน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความอ่อนแอที่สุด ทั้งยังไม่สามารถช่วยเหลือหรือป้องกันตนเองได้ ตกเป็นเป้าหมายของการโจมตีเป็นอันดับแรก ในการสร้างชุมชนนิยมจึงเปรียบเสมือนการได้สร้างภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็งไม่ให้เชื้อโรคร้ายต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นภัยจากยาเสพติดการค้ำประเวณีหรือค่านิยมทางด้านความคิดที่ไม่ถูกต้องใดๆ ก็ตาม เข้ามาโจมตีสมาชิกในชุมชนได้ ซึ่งสอดคล้องกับ สุทธิพันธ์ ตรีภักดิ์ (2554, หน้า 69) ที่ได้กล่าวถึงการนำทักษะชีวิตเข้ามาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งโดยทั่วไปนั้นทักษะชีวิตเข้ามาเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งโดยทั่วไปนั้นทักษะชีวิต จะมีความแตกต่างกันไปแล้วแต่วัฒนธรรมที่อยู่อาศัยแต่ในภาพรวมจะพบว่า มีทักษะชีวิตหลักอยู่ 10 ประการ ดังนี้

1) การตัดสินใจ (decision making) เป็นสิ่งนำไปสู่พฤติกรรมต่างๆ ในชีวิต ซึ่งถ้าบุคคลมีการตัดสินใจที่ดีในการกระทำต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ โดยมีการประเมินทางเลือกและผลจากการตัดสินใจเลือกทางนั้นๆ ก็จะมีผลต่อสุขภาพอนามัยของบุคคลนั้น

2) การแก้ปัญหา (problem solving) เมื่อมีปัญหาต่างๆ ที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้ จะทำให้เกิดภาวะตึงเครียดทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ทักษะการแก้ปัญหาจะช่วยให้บุคคลสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิตของตนเองได้

3) ความคิดสร้างสรรค์ (creative thinking) มีส่วนสนับสนุนในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในการค้นหาทางเลือกต่างๆ และผลที่เกิดขึ้นในแต่ละทางเลือกถึงแม้ว่าจะไม่มีการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาก็ตาม ความคิดสร้างสรรค์ยังช่วยให้บุคคลสามารถนำประสบการณ์ที่ผ่านมาไปใช้ในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

4) ความคิดอย่างมีจิตวิญญาน (critical thinking) มีความสามารถที่จะวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร และประเมินปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรม เช่น ค่านิยม แรงกดดันจากกลุ่มเพื่อน และอิทธิพลจากสื่อต่างๆ ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต

5) การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (effective communication) หมายถึงความสามารถในการใช้คำพูด และภาษาท่าทางเพื่อแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนอย่างเหมาะสมกับ

สภาพวัฒนธรรมและสถานการณ์ต่างๆ โดยสามารถที่จะแสดงความคิดเห็น ความปรารถนาความต้องการ การขอร้อง การเตือน และการขอความช่วยเหลือ

6) ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ (interpersonal relationship skill) สามารถช่วยให้บุคคลมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และสามารถที่จะรักษาดำรงไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดี ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างปกติสุข และรวมถึงการรักษาสัมพันธภาพที่ดีกับสมาชิกในครอบครัวที่เป็นแหล่งสำคัญของแรงสนับสนุนทางสังคมอีกด้วย

7) ความตระหนักรู้ในตนเอง (self awareness) เป็นความสามารถในการเข้าใจในจุดดีจุดด้อย ความต้องการและไม่ต้องการของตนเอง เข้าใจในความแตกต่างจากบุคคลอื่นๆ สามารถอยู่ภายใต้แรงกดดันต่างๆ ในชีวิต นอกจากนี้ยังส่งผลต่อการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและการเห็นอกเห็นใจผู้อื่นอีกด้วย

8) ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (empathy) เป็นความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกและความเห็นใจบุคคลที่แตกต่างจากเราและยอมรับความแตกต่างของบุคคลอื่น ทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีทางสังคม เช่น ความแตกต่างทางเชื้อชาติวัฒนธรรม เป็นต้น โดยเฉพาะบุคคลที่ต้องการได้รับการช่วยเหลือและดูแล เช่น ผู้ที่มีภาวะบกพร่องทางจิตใจ หรือบุคคลที่ไม่เป็นที่ยอมรับจากสังคม เป็นต้น

9) การจัดการกับอารมณ์ (coping with emotions) เป็นการจัดจึ๊กและเข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น ว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ซึ่งจะช่วยให้สามารถตอบสนองและแสดงออกได้อย่างเหมาะสม เช่น อารมณ์รุนแรงต่างๆ หรือความเศร้าโศกที่ส่งผลต่อภาวะสุขภาพ

10) การจัดการกับความเครียด (coping with stress) เป็นความสามารถในการรู้ถึงสาเหตุของความเครียด และรู้ถึงแนวทางในการควบคุมระดับความเครียด เช่น การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมต่างๆ ในวิถีชีวิต การเรียนรู้วิธีผ่อนคลายเมื่ออยู่ในภาวะตึงเครียดได้อย่างเหมาะสม เป็นต้น เพื่อที่จะช่วยลดปัญหาต่างๆ ทางด้านสุขภาพ

จากการที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับทักษะต่างๆ ในการดำเนินชีวิต สามารถที่จะนำมาใช้เป็นหลักยึดในการแก้ไขปัญหาเสพติดในกลุ่มของเยาวชนหรือวัยรุ่น ที่นับวันปัญหาดังกล่าวจะยิ่งทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นโดยการให้ภูมิคุ้มกันในการป้องกันตนเอง และเรียนรู้การปฏิบัติตนให้พ้นภัยยาเสพติด ดังนี้

1) ต้องมีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษประเภทพิษภัย และอันตรายของยาเสพติด สถานการณ์การแพร่ระบาดและแนวทางการชักนำไปสู่การเสพยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมเชษฐ์ บมไฉ่ (2542, หน้า 55) พบว่า สถานศึกษามีการเสริมความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดให้นักเรียนโดยใช้การจับบอร์ด การจัดนิทรรศการ การจัดฉายวีดีทัศน์ และการใช้สื่อการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสารเสพติดและโทษของสารเสพติดดียิ่งขึ้น

2) ไม่ทดลองใช้ยาเสพติด ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดทั้งสิ้น เพราะยาเสพติดบางประเภทเสพเพียง 1-2 ครั้ง ก็สามารถทำให้ติดได้

3) ไม่หลงเชื่อคำโฆษณาชวนเชื่อใดๆ ที่พูดว่ายาเสพติดให้คุณกับผู้เสพ แต่ควรระลึกไว้เสมอว่า ยาเสพติดทุกชนิดให้โทษร้ายแรง ถ้าจะมีคุณประโยชน์บ้างก็เพียงเล็กน้อย

4) ยอมรับสภาพความเป็นจริงหรือสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและหาทางแก้ปัญหาอย่างมีสติและเหตุผลโดยไม่พึ่งยาเสพติด

5) รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองครอบครัว และสังคม เช่น เล่นกีฬา อ่านหนังสือ ช่วยกันทำงานบ้านปลูกผักสวนครัว เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาชุมชนหรือหมู่บ้าน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธ นุชสวัสดิ์ (2542, หน้า 102) พบว่า การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันแก้ไขปัญหายาบ้าในโรงเรียน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงออก ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เพื่อหลีกเลี่ยงหนีให้ไกลจากยาเสพติด

6) รู้จักเลือกคบเพื่อนที่ดีที่ส่งเสริมสนับสนุนและชักนำกันไปในทางที่ดีคอยให้สติให้ข้อคิดและตักเตือนเมื่อเพื่อนคิดผิด กระทำผิด หรือตัดสินใจไปในทางที่ไม่ถูกไม่ควร ดังผลการวิจัยของ แซลล์ม บัญลุ่ม และคนอื่นๆ (2541, หน้า 65) เรื่อง สภาพความรู้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับยาเสพติด และการจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนในพื้นที่เป้าหมาย พบว่า เยาวชนมีความคิดเห็นว่า จะช่วยเหลือเพื่อนติดยาเสพติดให้เลิกยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และให้ความไว้วางใจที่จะทำส่วนร่วมกับคนที่เลิกยาเสพติดแล้วเพื่อให้โอกาสได้กลับมาเริ่มชีวิตที่ดีใหม่อีกครั้ง

7) กล้าพูด กล้าปฏิเสธ เมื่อถูกชักชวนให้กระทำในสิ่งที่ไม่ก่อให้เกิดผลดี

8) รู้จักและรับผิดชอบบทบาทหน้าที่ของตนเองให้สำเร็จลุล่วง ไม่ประชดตนเองหรือผู้อื่นด้วยการประพฤตินทางเสียหาย

9) เมื่อมีปัญหาและแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเองไม่ได้ ควรปรึกษาผู้ใหญ่ที่รู้แน่ชัดว่ามีความปรารถนาดีต่อเราอย่างแท้จริง เช่น พ่อ แม่ ครู อาจารย์ หรือหน่วยงานให้คำปรึกษาต่างๆ

10) หลีกเลี่ยงให้ห่างไกลจากผู้ติดสิ่งเสพติด หรือผู้จำหน่ายสิ่งเสพติด เพราะบุคคลดังกล่าวอาจชักชวนให้ทดลองเสพโดยกล่าวอ้างว่า สามารถทำให้ลืมความทุกข์ จิตใจสบาย ผ่อนคลาย หรืออาจชักชวนให้กระทำผิดกฎหมาย เช่น การชกจู๋ให้เข้าร่วมกระบวนการผลิตและจำหน่ายสิ่งเสพติด ซึ่งสามารถสร้างรายได้จำนวนมาก เป็นต้น

11) ต้องไม่ให้ความร่วมมือและไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับเพื่อนที่ติดสิ่งเสพติด เช่น ไม่ให้ยืมเงิน หรือหากเห็นว่กำลังเสพยาเสพติดต้องแจ้งต่อให้พ่อแม่ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ หรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่ปราบปรามยาเสพติด

12) ไม่หลงเชื่อคำชักชวนโฆษณาหรือคำแนะนำใดๆ หรือแสดงความเก่งกล้าเกี่ยวกับการเสพยาเสพติด เพื่อเป็นการปิดโอกาสและสร้างภูมิคุ้มกันให้ยาเสพติดเข้ามาใกล้ตัวเราและครอบครัว

13) ไม่ใช้ยาอันตรายทุกชนิดโดยไม่ได้รับคำแนะนำจากแพทย์ และควรใช้ยาที่แพทย์แนะนำตามขนาดที่แพทย์สั่งไว้เท่านั้น เพื่อป้องกันการเสพยาบางตัวโดยมิได้ตั้งใจ อีกทั้งยังปลอดภัยแก่ร่างกาย และสามารถบำบัดโรคได้อย่างถูกต้อง

14) หากสงสัยว่าตนเองจะติดสิ่งเสพติดต้องรีบแจ้งให้ผู้ใหญ่ทราบ เพื่อหาแนวทางหรือวิธีในการบำบัดรักษา โดยต้องตระหนักไว้เสมอว่า สิ่งเสพติดเป็นอันตรายต่อตนเองอย่างมาก ซึ่งหากปล่อยให้ปัญหานี้ยังคงอยู่กับตนเองจะยิ่งทำให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมา เช่น ปัญหาการเรียนการทำงาน ปัญหาเศรษฐกิจในครอบครัว เป็นต้น

15) ยึดมั่นในหลักธรรมของศาสนา เพราะทุกศาสนามีจุดมุ่งหมายให้บุคคลประพฤติแต่สิ่งดีงามมีจิตใจมั่นคงไม่คล้อยตามไปกับความเปลี่ยนแปลงซึ่งมีทั้งถูกและผิด ดีและไม่ดีและมีสติพร้อมที่จะปรับตัวให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลง ตลอดจนสำนึกตนเองอยู่เสมอว่าสิ่งใดควรทำ

ไม่ควรทำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญา ภูระหงษ์ (2545, หน้า 74) เรื่องการใช้วิธีเจริญสติตามหลักการพระพุทธศาสนาในผู้ป่วยหญิงติดสารแอมเฟตามีน โรงพยาบาลธัญญารักษ์ พบว่ากลุ่มทดลองมีความฉลาดทางอารมณ์ในเรื่องที่กำหนดขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการปฏิบัติตนขณะอยู่รับการบำบัดรักษาตามกฎข้อใหญ่คือ ลดการทะเลาะวิวาท ลดการลักลอบใช้สารเสพติด ลดการลักขโมย และลดการมีเพศสัมพันธ์ อีกทั้งยังพบว่า วิธีการเจริญสติตามหลักการพระพุทธศาสนาสามารถที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ และนำไปใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมของผู้ป่วยยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากแนวทางในการป้องกันตนเอง บุคคลรอบข้าง และชุมชนที่อยู่อาศัยให้รอดปลอดภัยจากปัญหาเสพติดข้างต้นแล้วนั้น ชะลอศักดิ์ ลักษณะวงษ์ศรี (2545, หน้า 74) นักจิตวิทยา ศูนย์สุขภาพจิตได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้แนวทางในการป้องกันตนเองให้รอดพ้นจากภัยยาเสพติดด้วยการแสวงหาความสุขให้กับตัวเองอย่างไม่เกิดโทษพิษภัยไว้ว่า

1) มุ่งมั่นทำสิ่งที่ตัวเองรักและรักในสิ่งที่ตนเองทำ หมายถึง ตัวเราเองต้องรู้ก่อนว่าเรารักที่จะทำอะไรหรือฝันอยากเป็นอะไร และสิ่งนั้นสามารถแสดงให้ทุกคนยอมรับได้โดยไม่ต้องหลบๆ ซ่อนๆ และไม่ทำให้ใครเดือดร้อน จึงเริ่มวางแผนและมุ่งมั่นไปให้ถึง ค้นหาส่วนดีๆ ของสิ่งที่จะต้องทำนั้นมาปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับตัวเรามากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญลักษณ์ บุญความดี (2543, หน้า 66) ได้ทำการวิจัยเรื่องความรู้ ทักษะชีวิตและพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาบ้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาบ้าอยู่ในระดับดีและดีมาก โดยการที่นักเรียนจะทำงานอดิเรกที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น จะไม่ทดลองสารเสพติด และเมื่อมีการรณรงค์ต่อต้านยาบ้า นักเรียนจะเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความเต็มใจเสมอ

2) ทำในสิ่งที่มีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับของบุคคลต่างๆ รอบๆ ข้างให้มากที่สุด เพื่อเสริมสร้างความภาคภูมิใจให้กับตนเองเพื่อเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความรูสึกทุกขใจที่จะมาเยือนได้ตลอดเวลา แรงผลักดันที่จะกระทำให้สิ่งที่มีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับของบุคคลต่างๆ รอบข้าง คือ ความปรารถนาดี ความต้องการให้ผู้อื่นเป็นสุข ความรูสึกอยากช่วยเหลือ เริ่มจากคนที่เรารักจากเพื่อน ขยายไปสู่คนที่เรารู้จัก และคนทั่วๆ ไป ยิ่งขยายขอบเขตได้กว้างขวางมากเท่าไรก็จะมีผลสะท้อนกลับไปสู่ความภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชิษฐา ลั่นซ้าย และสุจิต ลั่นซ้าย (2540, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ด้านการป้องกันยาเสพติดทางโรงเรียนได้มีการจัดรูปแบบในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้แก่ นักเรียนโดยการจัดประกวด คำขวัญ คำกลอน ภาพวาดในกลุ่มนักเรียน จัดตั้งชมรมต่อต้านยาเสพติดในโรงเรียน มีการจัดนิทรรศการให้ความรู้แก่ครูอาจารย์ นักเรียน และบุคลากรในโรงเรียนเพื่อการต่อต้านยาเสพติด

3) ความบริสุทธิ์ใจ คือ คุณสมบัติของแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำทั้งหมดที่เราแสดงออก สามารถทำให้ทุกคนรับรู้ได้ เป็นองค์ประกอบสำคัญของความมุ่งมั่น และการสร้างความภาคภูมิใจในตนเองที่จะเสริมสร้างความมั่นคงทางจิตใจได้อย่างดีที่สุด

จากแนวความคิดรูปแบบจิตวิทยา-สังคม ซึ่งเป็นรูปแบบที่ยอมรับกันว่า มีหลักการและเหตุผล ซึ่งวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมายได้นั้นได้มีหลักการจัดการศึกษาเพื่อป้องกันการเสพยาบ้าหรือป้องกัน

การใช้ยาในทางที่ผิดโดยมุ่งเน้นพัฒนาคน เป็นสำคัญจึงได้จัดการศึกษาเน้นการปลูกฝังการอบรมเลี้ยงดูเยาวชนให้มีพัฒนาการและเจริญงอกงามไปตามวัย ให้มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตสมบูรณ์ รู้จักปรับปรุงคุณภาพแห่งชีวิตของตนเอง ของครอบครัว และสังคม สร้างเสริมให้มีค่านิยมและทัศนคติที่ถูกต้องเหมาะสมสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กรรองทอง เสนอชัย, 2545, หน้า 45) แนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันการพึ่งยาบ้า ประกอบด้วย

1) มีความสามารถซึ่งได้รับอิทธิพลจากการแสดงออก ความสามารถ ทำทาง การพิจารณาจากผู้อื่น การนับถือตนเองที่บุคคลมีอยู่ อาจแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสถานการณ์การนับถือตนเอง นับเป็นจุดสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอันเนื่องมาจากการใช้ยาในทางที่ผิดหรือการพึ่งยาบ้าเพราะเป็นภูมิคุ้มกันที่จะต้องใช้มาตรการทางการศึกษาเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้เกิดขึ้นในตัวเอง เมื่อเด็กเห็นคุณค่าและความสำคัญของตนเองแล้วจะทำให้ไม่เกิดพฤติกรรมเสี่ยง โดยการหันไปพึ่งยาบ้าโดยมีแนวทางปฏิบัติได้แก่ ได้มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การรักษาความสะอาด การประกวดคำขวัญ การจัดขนมหรือชมรมต่างๆ ตามความสนใจของผู้เรียน เป็นต้น

2) การส่งเสริมความสัมฤทธิ์ผล คือ การส่งเสริมให้บุคคลประสบความสำเร็จได้รับการยกย่อง ได้รับความรักความอบอุ่น ความสามารถ ความเชื่อมั่นในตนเอง จัดบริการให้คำปรึกษาเพื่อหาแนวทางการแก้ไข รวมทั้งเสริมประสบการณ์และทักษะให้แก่ผู้เรียนความสัมฤทธิ์ผล จะสร้างความเชื่อมั่นในตนเองที่จะพัฒนาทั้งร่างกาย สมอง และจิตใจได้ และจะนำไปสู่การนับถือตนเองต่อไป

3) การส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกรุ่งมั่งมี คือ การส่งเสริมให้บุคคลมีความสำนึกในค่าของมนุษย์ สร้างสรรค์เป้าหมายเกิดพลังที่จะผลักดันตนเองให้ไปสู่เป้าหมายนั้นโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มองเห็นวัตถุประสงค์ของตนเองและผู้อื่นในการสร้างสรรค์เห็นแนวทางที่จะไปสู่จุดหมายนั้น มีอิสระที่จะตัดสินใจเลือกแนวทางของตนเองในการไปสู่จุดหมายนั้น มีพลังผลักดันตนเองเพื่อเผชิญกับปัญหาอุปสรรคในชีวิตโดยการจัดกิจกรรมในหลักสูตรและนอกหลักสูตรอย่างต่อเนื่องรวมทั้งจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ ควรให้มีกิจกรรมแนะแนว เป็นต้น

4) การจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมความเคารพตนเอง ผู้อื่น และเกียรติภูมิของบุคคล คือ การส่งเสริมประสบการณ์ที่เหมาะสมกับความสามารถ ความเข้าใจ ความถนัดของบุคคล ในการปฏิบัติหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบ ความอดทน ความเคารพในสิทธิหน้าที่ของตนเอง และผู้อื่น ตลอดจนการให้ความยกย่องบุคคลอื่นส่งเสริม และให้โอกาสผู้เรียนทำกิจกรรมเป็นหมู่คณะ รวมทั้งฝึกให้ผู้เรียนรู้จักดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตยในสถานศึกษา เป็นต้น

5) การพัฒนาทักษะส่วนตัว และทักษะทางสังคมอันจำเป็นต่อการปฏิบัติตน ซึ่งทักษะส่วนตัว และทักษะทางสังคม เป็นสิ่งที่จะต้องมีความคุ้นเคยไปตลอดชีวิตเพราะมนุษย์จะต้องติดต่อ มีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นอยู่เสมอ ดังนั้น การพัฒนาทักษะส่วนตัว และทักษะสังคม จึงจำเป็นต้องฝึกฝนให้บุคคลเกิดความสันทัดในการติดต่อกับบุคคลอื่น การทำงานเป็นทีม การช่วยเหลือผู้อื่น การเรียนรู้ส่วนตัว การใช้เหตุผลในการตัดสินใจ การแก้ปัญหา การสื่อความหมาย ดังนั้น องค์ประกอบเหล่านี้จะช่วยสร้างภูมิคุ้มกันปัญหาให้กับบุคคลได้

6) การส่งเสริมทักษะในการประกอบอาชีพคือการจัดกิจกรรมทางเลือกต่างๆ ให้แก่บุคคล เพื่อเป็นช่องทางในการดำรงชีวิตตามความสนใจ และความถนัดส่วนบุคคล โดยมีแนวทางปฏิบัติได้แก่ การจัดให้มีการบริการแนะแนวอาชีพ เช่น การฝึกฝนอบรม ดูงาน การให้ความรู้ฝึกอบรม ขั้นตอน ในการวางแผนอาชีพ พัฒนาทักษะในการตัดสินใจ การศึกษาความต้องการด้านอาชีพของชุมชน และการเตรียมตัวเพื่อเลือกอาชีพ เป็นต้น

ทั้งนี้ ทางโรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่สร้างสรรค์เพื่อให้เกิดผลดีต่อตนเอง การทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ คือ การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ตนเองห่างไกลจากยาบ้า วัยรุ่นนั้นมีพลังงานเหลือเฟือ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และต้องการการแสดงออกเพื่อเสริมในส่วนดีจากภายใน จิตใจ มีกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้กับวัยรุ่นได้หลุดพ้นไปจากความเสี่ยงที่จะติดยา และสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับตนเองได้ ซึ่งจะขอเสนอกิจกรรมดังต่อไปนี้ (พนม เกตุมาน, 2535, หน้า 93-95)

1) กิจกรรมที่สร้างความนับถือตนเอง คือ สิ่งที่มาทำได้ดีเป็นประโยชน์ เป็นที่ยอมรับ ชื่นชมจากผู้อื่นสิ่งเหล่านี้ พ่อแม่ ครู อาจารย์ ต้องพยายามมองหาในเด็กแต่ละคนอาจไม่เหมือนกัน การมองเขาในแง่ดี และให้โอกาสเขาแสดงออกมีการชื่นชมที่เหมาะสมจะเสริมให้เด็กอยากทำดีที่สุด เขาจะเกิดความภาคภูมิใจมั่นใจและนับถือตนเอง แค่นี้เขาก็ไม่ต้องการยาบ้ามาช่วยสร้างความสุขในใจ

2) กิจกรรมที่ทำแล้วประสบความสำเร็จ ซึ่งต้องตรงกับความถนัดของเขา ความสำเร็จ ทำให้เขาอยากทำซ้ำๆ และพัฒนาเป็นการเรียนการทำงานโดยมีความอดทน บากบั่น ต้องการความสำเร็จมากขึ้น

3) กิจกรรมที่สร้างความมุ่งมั่นและเกิดเป้าหมายในใจที่ดี บางครั้งงานอาจจะยากและใช้เวลา แต่ด้วยความสนุกสนานทำท่ายจะสร้างความบากบั่น มานะ พยายามให้ได้ผลสำเร็จตามเป้าหมายของเขา และสิ่งนี้ต้องฝึกให้เขารู้ว่ามีเป้าหมายที่งดงามในชีวิตที่เขาจะสามารถไปถึงได้ชีวิตเขาจะได้มีคุณค่ามีประโยชน์ และอยากทำต่อไป บางครั้งความลำบากในงานจะกระตุ้นให้เขาคิดหาทางแก้ปัญหา และลงมือทำทดลองผิดลองถูกด้วยตนเอง

4) กิจกรรมที่สร้างความรับผิดชอบทำให้เขารู้สึกเป็นเจ้าของมีส่วนร่วมและอยากทำได้ดีที่สุด รู้สึกผูกพันกับงานอาจเป็นงานกลุ่มงานบ้านหรืองานรับผิดชอบแบบผู้ใหญ่ โดยเริ่มต้นจากงานเล็กๆ ที่ทำได้ก่อนการได้รับคำชมเชยหรือรางวัลจากความรับผิดชอบนั้น จะช่วยให้เขามีกำลังใจทำ

5) กิจกรรมที่เพิ่มทักษะในการคิดและการลงมือทำ วัยรุ่นยังขาดประสบการณ์ การวางแผน และการประเมินสถานการณ์ การมีกิจกรรมเพื่อฝึกสิ่งเหล่านี้โดยให้เขาสนุกสนานและใช้สมองควบคู่ไปกับการกระทำจะช่วยให้เขามีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น

6) กิจกรรมที่เสริมให้เป็นอาชีพหรือมีช่องทางจะนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป ซึ่งคงต้องให้ผู้ใหญ่คอยชี้แนะและให้ความช่วยเหลือในเบื้องต้นเปิดโอกาสให้มีการเรียนการฝึกตามความชอบ ความถนัดของเขา

7) กิจกรรมต่างๆ ที่สร้างให้วัยรุ่นมีพัฒนาการด้านต่างๆ มากขึ้น เขาจะเกิดความสุขได้ด้วยตนเอง สามารถแก้ไขปัญหาและดำเนินชีวิตต่อไปได้โดยไม่สนใจยาบ้า และบ่อยครั้งสามารถแทรกสิ่งเหล่านี้ลงไปในชีวิตประจำวัน เช่น กีฬา กิจกรรมกลุ่มดนตรี ศิลปะ ค่ายพักแรม หรือการบำเพ็ญประโยชน์ เมื่อวัยรุ่นเกิดความอยากจะทำในสิ่งที่ดีมีเป้าหมายของตนเองเช่นนี้ก็จะเป็นภูมิคุ้มกัน

ยาบ้าได้อย่างดี ในทางตรงกันข้ามถ้าวัยรุ่นขาดสิ่งเหล่านี้เขาจะกลายเป็นวัยรุ่นที่มีปัญหาหลายๆ ด้าน ดังนั้น การให้วัยรุ่นได้มีโอกาสทำกิจกรรม จึงเหมาะสมและคุ้มค่าเป็นอย่างยิ่งต่อการป้องกันปัญหา ยาบ้า

นอกจากนี้ โรงเรียนควรมีการใช้กระบวนการแนะแนวเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาบ้า เพื่อแก้ไขปัญหาด้านจิตใจ เป็นสาเหตุสำคัญที่นักเรียนใช้ยาบ้าและนำไปสู่การแสดงออกทางพฤติกรรม ในลักษณะต่างๆ เพื่อชดเชยหรือเรียกร้องความสนใจ หรือหลบหนีปัญหาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาบ้าจะได้ผลต้องแก้ที่สาเหตุคือจิตใจ ซึ่งตรงกับหลักการของการแนะแนวที่เชื่อว่า ปัญหาพฤติกรรมทั้งหลายย่อมมีสาเหตุ ดังนั้น การแนะแนวสามารถนำมาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาบ้าได้ เพราะการแนะแนวเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลที่มุ่งพิจารณาจาก

สาเหตุเป็นสำคัญ จากนั้นจึงดำเนินการช่วยเหลือตามสภาพปัญหานั้นๆ โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ ช่วยบุคคลให้ช่วยตนเองได้เพื่อให้บุคคลได้ค้นพบสิ่งเหล่านี้ คือ

- 1) รู้จักและเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง
- 2) รู้จักและเข้าใจสภาพแวดล้อมรอบตน
- 3) สามารถคิดและตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
- 4) สามารถปรับตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการควบคุมตนเอง (self-control)

แบนดูรา (Bandura, 1977, pp. 191-215) ได้ให้ความหมายของการควบคุมตนเองว่าเป็นความสามารถในการกำหนดตนเองของบุคคลด้านความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และการกระทำให้เป็นไปในทิศทางที่บุคคลต้องการไม่ว่าจะเผชิญปัญหาหรืออุปสรรคใดๆ หรืออยู่ในสถานการณ์ที่เกิดปัญหาความขัดแย้งในใจพัฒนาจากการเรียนรู้กฎเกณฑ์การประเมินพฤติกรรม โดยที่มนุษย์มีความนึกคิดและสามารถใช้สัญลักษณ์แทนสิ่งต่างๆ ที่เรียนรู้ ดังนั้น มนุษย์จึงสามารถที่จะนำสัญลักษณ์ต่างๆ เหล่านี้มาคิดไตร่ตรองทำให้สามารถมองเห็นวิธีการที่จะทำให้เกิดผลกระทบต่างๆ ที่ตนปรารถนาและมองเห็นวิธีการที่จะหลีกเลี่ยงผลกระทบที่เลวร้ายต่างๆ มนุษย์สามารถคิดในเชิงประเมินว่าพฤติกรรมหนึ่งๆ จะทำให้เกิดผลกระทบอะไรบ้างและผลกระทบต่างๆ มีความปรารถนามากน้อยเพียงใด การคิดในเชิงประเมินเช่นนี้นำไปสู่การตัดสินใจที่จะทำหรือไม่ทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งและนำไปสู่การควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามที่ตนตั้งใจไว้การพิจารณารายละเอียดของการพัฒนาการควบคุมตนเองมีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินตนเองและการปฏิบัติต่อตนเองเรียนรู้ทางสังคมมีดังนี้

1) การควบคุมตนเอง (self control) เป็นความสามารถในการกำหนดตนเองในด้านความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และการกระทำให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการไม่ว่าจะเผชิญปัญหาหรืออุปสรรคใดๆ ที่ก่อให้เกิดปัญหาหรือความขัดแย้งในใจ ได้แก่ ความสามารถในการเลือกกระทำ การควบคุมอารมณ์ การควบคุมความคิด การยับยั้งใจในสิ่งยั่วยวน เป็นต้น การควบคุมตนเองนี้เกิดเช่นเดียวกับพฤติกรรมอื่นๆ ของมนุษย์คือ เป็นผลทั้งจากประสบการณ์ตรงและการเรียนรู้จากการสังเกตมนุษย์จะควบคุมตนเองให้กระทำพฤติกรรมที่ได้เรียนรู้ว่าเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมในสถานการณ์นั้น และมีผลกระทบที่ได้จากการกระทำเป็นที่พึงพอใจแก่ตนเองในการควบคุมตนเองนี้บุคคลจำเป็นต้องมีการตั้งมาตรฐานพฤติกรรมสำหรับตนเองไว้ประพฤติปฏิบัติมีการประเมินการประพฤติปฏิบัติของตนตามมาตรฐานที่ตั้งไว้ และมีความรู้สึกซึ่งเป็นปฏิกิริยาต่อตนเองตามผลของการประเมิน ซึ่งมาตรฐานพฤติกรรมที่บุคคลตั้งไว้ตนเองจะเป็นสิ่งที่ช่วยในการตัดสินใจและชี้แนะแนวทาง

ในการกระทำของบุคคล เช่น การกำหนดปริมาณของงานที่ตนควรทำได้ก่อนลงมือทำหรือกำหนดคุณภาพของผลงานที่ควรทำได้ไว้ล่วงหน้า

2) การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นการสำรวจทบทวนตัดสินใจและลงความเห็นว่าเป็นผลจากพฤติกรรมของตนเองที่ได้กระทำลงไปนั้นมีความถูกต้องเหมาะสมเพียงใดการประเมินตนเองนี้เป็นผลจากการได้สังเกตตัวแบบประเมินพฤติกรรมของเขาเอง และเป็นผลจากการที่บุคคลกระทำพฤติกรรมแล้วได้รับปฏิกิริยาจากผู้อื่นผลที่ตามมาคือปฏิกิริยาต่อตนเอง (self reaction) ซึ่งมีทั้งในด้านบวกและด้านลบ ปฏิกิริยาต่อตนเองด้านบวกเกิดขึ้นเมื่อสามารถบรรลุถึงมาตรฐานที่ตนได้ตั้งไว้ อาทิเช่น ความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเอง เป็นต้น ส่วนปฏิกิริยาทางลบเป็นผลจากการกระทำที่ล้มเหลวไม่บรรลุตามมาตรฐานที่ตั้งไว้ เช่น ความรู้สึกผิดความเสียใจและความละอายใจ เป็นต้น ผลการประเมินตนเองโดยเฉพาะปฏิกิริยาในด้านบวกที่เกิดขึ้นมีส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้มนุษย์มีกำลังใจและความกระตือรือร้นในการทำงานต่างๆ เนื่องจากมีความรู้สึกภูมิใจและเชื่อมั่นในตนเอง แต่ในขณะเดียวกัน หากบุคคลได้รับมาตรฐานของการกระทำที่สูงเกินไปมาเป็นของตนก็จะมีผลในด้านลบเกิดขึ้นด้วยกล่าวคือ บุคคลนั้นจะมีความรู้สึกไม่พอใจในตนเองตลอดเวลา เนื่องจากไม่สามารถบรรลุถึงมาตรฐานที่ตนตั้งไว้สูงเกินไปนั้นได้ และความไม่พอใจนี้จะนำไปสู่การลงโทษหรือประณามตนเองเกินสมควรจะมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนผิดปกติไปหรือมีความผิดปกติทางจิตผลจากการประเมินตนเองนี้ถือว่ามีค่าสำคัญเด่นชัดในการจูงใจให้บุคคลพฤติกรรมที่ถูกต้อง พฤติกรรมส่วนใหญ่ของคนเราจะถูกควบคุมโดยผลที่ตามมาจากการประเมินตนเอง ซึ่งมีทั้งด้านบวกและด้านลบ เช่น ความพึงพอใจในตนเอง ความไม่พึงพอใจในตนเองทำให้บุคคลรับรู้ตนเองในด้านต่างๆ แตกต่างกัน การประเมินตนเองนี้ทำให้บุคคลสามารถที่จะควบคุมตนเองให้กระทำพฤติกรรมที่เหมาะสมได้

3) การปฏิบัติต่อตนเอง (self treatment) เป็นพฤติกรรมหรือการกระทำที่บุคคลกระทำต่อตนเอง อันเนื่องมาจากการประเมินตนเองและจากปฏิกิริยาต่อตนเองทั้งทางด้านบวกและลบ ได้แก่ การให้รางวัลตนเอง การตำหนิตนเอง และการปรับปรุงตนเอง เป็นต้น การกระทำดังกล่าวนี้เป็นผลมาจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ผลการมีแบบอย่างแบบดูราได้ให้ความสำคัญของการกระทำต่อตนเองว่า พฤติกรรมส่วนใหญ่ของมนุษย์จะอยู่ภายใต้การควบคุมตนเองจากการให้แรงเสริมแก่ตนเองในกระบวนการณ์บุคคลจะมีการตั้งมาตรฐานในการกระทำของเขาและจะมีการตอบสนองการกระทำนั้นในรูปแบบของการให้รางวัลแก่ตนเอง หรือการลงโทษตนเอง การให้รางวัลตนเองนี้ เมื่อสามารถกระทำพฤติกรรมได้บรรลุเป้าหมายจะมีผลให้บุคคลสามารถพัฒนาทักษะในการควบคุมตนเอง สามารถปรับปรุงและคงพฤติกรรมนั้นไว้ต่อไปในด้านการลงโทษตนเองนั้น ทำให้บุคคลสามารถลดความทุกข์ใจจากการทำผิดของตน และช่วยบรรเทาการลงโทษจากภายนอกได้ตามแนวคิดของ แบนดูรา พฤติกรรมต่อตนเองทั้ง 3 ด้าน นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะหากบุคคลใดมีพฤติกรรมต่อตนเองอย่างถูกต้อง และเหมาะสม แล้วย่อมเป็นปัจจัยให้มีการปฏิบัติต่อผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมในลักษณะที่ดีด้วย

2.3 การมีส่วนร่วม

2.3.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

จินตวีร์ เกษมสุข (2554, หน้า 88) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณา ตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบต่อตัวประชาชนเอง เป็นการร่วมมือของประชาชน ไม่ว่าจะปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกันและเข้ามามีส่วนร่วม รับผิดชอบเพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการ กระทำผ่านกลุ่มหรือองค์การ เพื่อให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์โดยได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือระหว่างกัน ด้วยจิตใจ และอารมณ์ของแต่ละบุคคลในการร่วมคิดร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงาน และร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อส่วนรวมในการบริหารจัดการ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของสังคม โดยประชาชนจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจระดับต่างๆ ทางกาจัดการบริหาร และทางการเมือง เพื่อกำหนดความต้องการในชุมชนของตน

นภาพกรณ์ อินต๊ะ (2554, หน้า 96) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ด้วยความกระตือรือร้น และสนใจในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหา มีการตัดสินใจ การวางแผน และดำเนินการตามแผน และติดตามประเมินผล โดยการเกี่ยวข้องกันทางด้านจิตใจ และอารมณ์ในสถานการณ์เดียวกัน และรับผิดชอบร่วมกันเพื่อปรับปรุงสถานะความเป็นอยู่ และก่อให้เกิดการ พัฒนารูปแบบเปลี่ยนแปลงไปสู่วัตถุประสงค์ที่กำหนด

ประพันธ์พงศ์ ชินพงษ์ (2551, หน้า 74) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นผลมาจากการเห็นพ้องต้องกันในเรื่องของความ ต้องการและทิศทางการเปลี่ยนแปลง ความเห็น พ้องต้องกันจะมีมากพอจนเกิดความคิดริเริ่มโครงการเพื่อการปฏิบัติการ กล่าวคือ ต้องเป็นการเห็นพ้องต้องกันของคนส่วนใหญ่ที่จะเข้าร่วมปฏิบัติการนั้น และเหตุผลที่คนมาร่วมปฏิบัติการได้ จะต้องตระหนักว่าการปฏิบัติการทั้งหมดโดยกลุ่ม หรือในนามของกลุ่มหรือกระทำผ่านองค์กร ดังนั้น องค์กรจะต้องเป็นเสมือนตัวที่ทำให้การปฏิบัติการบรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่ต้องการ

สันติชัย เอื้อจงประสิทธิ์ (2551, หน้า 102) ได้กล่าวถึงสาระสำคัญของการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มตัดสินใจในการปฏิบัติงาน และการร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบต่อตัวของบุคลากรเอง การที่จะสามารถทำให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหา และนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ของบุคลากรให้ดีขึ้นนั้นผู้นำจะต้องยอมรับในปรัชญาการพัฒนาการมนุษย์ทุกคน มีความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของผู้อื่นและพร้อมที่จะอุทิศตนเพื่อกิจกรรมของส่วนรวมในองค์กร

สรุปว่าการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มตัดสินใจในการปฏิบัติงาน และการร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ เพื่อให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์โดยได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือระหว่างกัน

2.3.2 ขั้นตอนการมีส่วนร่วม

โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen & Uphoff, 1980, pp. 213-218) ได้แบ่งกระบวนการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (decision making) ประการแรกที่จะต้องกระทำก็คือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้องการตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจช่วงดำเนินการวางแผนและการตัดสินใจในช่วงปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

ขั้นตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (implementation) ซึ่งในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานโครงการนั้น จะได้จากคำถามที่ว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้างและจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารประสานงานและการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ คือ การกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วยผลประโยชน์ของโครงการ จะรวมทั้งผลประโยชน์ในทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษได้ทั้งต่อบุคคลและสังคม

ขั้นตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (evaluation) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลสิ่งที่จะต้องสังเกตก็คือ ความเห็น (views) ความชอบ (preference) และความคาดหวัง (expectation) ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลได้

องค์การอนามัยโลก (WHO, 1978; อ้างถึงใน ประเทือง วชิระแจ้ง, 2541) ได้เสนอรูปแบบของกระบวนการมีส่วนร่วมไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1) การวางแผน คือ การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญ ตั้งเป้าหมายกำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีติดตามประเมินผล โดยการตัดสินใจด้วยตนเอง

2) การดำเนินกิจกรรม คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ บริหารการใช้ทรัพยากร และการจัดสรรควบคุมทางการเงิน

3) การใช้ประโยชน์ คือ การมีส่วนร่วมในการนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ซึ่งเป็นการเพิ่มระดับของการพึ่งตนเอง และควบคุมทางสังคม

4) การได้รับประโยชน์ คือ การมีส่วนร่วมได้รับการแจกจ่ายผลประโยชน์จากชุมชนในพื้นที่เท่าเทียมกัน ซึ่งจะเป็นผลประโยชน์ส่วนตัว สังคม หรือในรูปวัตถุก็ได้

วรรณ วรชัญญ์ (2549, หน้า 54) ได้กำหนดขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของบุคคลไว้เป็น 2 ลักษณะดังนี้คือ 1) การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง คือรูปแบบที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม หรือเข้ามาเกี่ยวข้องร่วมตัดสินใจในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน จนกว่าการดำเนินงานจะบรรลุผลสำเร็จสมบูรณ์ 2) การมีส่วนร่วมที่ไม่แท้จริงคือ รูปแบบที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม หรือเข้ามาเกี่ยวข้องในลักษณะหนึ่งลักษณะใด หรือในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งเท่านั้น

ชาลีนีย์ อยู่เจริญกิจ (2556, หน้า 34) ได้กำหนดขั้นตอนของการมีส่วนร่วม คือ

- 1) การมีส่วนร่วมศึกษาปัญหา ค้นหาสาเหตุของปัญหาและความต้องการของชุมชน
- 2) การแสวงหาแนวทางในการพัฒนา/แก้ไขปัญหาของอาชีพไม่ขัดล้าม

- 3) การตัดสินใจเลือกแนวทางในการแก้ไขปัญหา หรือร่วมวางแผนกำหนดกิจกรรม ทั้งระยะสั้น-ยาว
- 4) การร่วมกันปฏิบัติ/ดำเนินงาน
- 5) การร่วมควบคุมติดตามและประเมินผลกิจกรรม
- 6) การร่วมกันรับผลประโยชน์จาก โครงการหรือกิจกรรม

2.4 การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา

การศึกษาด้านอาชีวศึกษาเป็นหัวใจของการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาด้านอาชีวศึกษาด้านอาชีพ ซึ่งเป็นการสร้างคนเพื่อสร้างความเจริญให้กับประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ปัจจุบันประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่การผลิตในภาคอุตสาหกรรมบริการ และการเกษตรที่ทันสมัย จึงจำเป็นต้องใช้กำลังคนหรือแรงงานที่ได้รับการฝึกฝนเป็นอย่างดี การจัดการศึกษาด้านอาชีพ เป็นการส่งเสริม และฝึกฝนให้คนออกไปประกอบอาชีพ ตามความถนัดและความรู้และความชำนาญ ในอันที่จะก่อประโยชน์ต่อสังคมและเศรษฐกิจ รวมทั้งรู้จักนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ภายใต้ความเป็นโลกาภิวัตน์ การที่ประเทศไทยจะแข่งขันกับประเทศอื่นได้นั้น สังคมการอาชีวศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการนำประเทศไทยเข้าสู่การแข่งขันในโลกแห่งฐานความรู้ ความสำคัญในการจัดการอาชีวศึกษา คือ จะต้องเน้นการฝึกปฏิบัติให้เกิดทักษะ อย่าไปเน้นเรื่องความรู้หรือทฤษฎีมากเกินไป การทวนความรู้อาจเกิดขึ้นเอง ไม่ควรเน้นในเรื่องทฤษฎีเพียงอย่างเดียวแต่ควรเน้นปฏิบัติด้วย จึงเห็นได้ว่า การอาชีวศึกษามีความสำคัญต่อมนุษย์เป็นอย่างมาก เพราะตรงกับคนที่มีมนุษย์ยังมีชีวิตอยู่ มนุษย์ต้องมีอาชีพสำหรับหาเลี้ยงตนเอง หากประเทศไทยปรารถนาที่จะพัฒนาเศรษฐกิจและการอุตสาหกรรมของประเทศในอัตราที่เหมาะสมกับความต้องการทั้งภายใน ภายนอกประเทศและจะสามารถแข่งขันได้ ทั้งทางด้านราคาและคุณภาพปรารถนาที่จะให้มีการคิดค้น และใช้ทรัพยากรของประเทศอย่างถูกต้องประหยัด และมีประสิทธิภาพปรารถนาที่จะแก้ปัญหาการว่างงานของคนไทย และปรารถนาที่จะให้เยาวชนมีอิสระเสรีที่จะเลือกวิถีชีวิตของตนในการประกอบสัมมา อาชีวะ ตามความต้องการและความถนัดของตนแล้วเรามีความจำเป็นมากที่จะทำการปรับปรุงและขยายการอาชีวศึกษาของประเทศชนิดแข่งขันกับเวลาโดยรีบด่วนที่สุด จะเห็นได้จากแผนพัฒนาอาชีวศึกษาระยะที่ 7 พ.ศ. 2535-2539 มุ่งแก้ปัญหาอุปสรรคที่ผ่านมา ขณะเดียวกันมุ่งเร่งรัดผลิตกำลังคนในสาขาที่ขาดแคลนที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองในระดับสูงระดับกลาง และระดับกึ่งฝีมือ ในหลายๆ สาขาวิชาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการขยายการศึกษาวิชาชีพให้กว้างขวาง สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและจัดรูปแบบการให้การศึกษาฝึกอบรมวิชาชีพของถิ่นให้มากขึ้น (กรมอาชีวศึกษา, 2534, หน้า 2-5)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) มีสถานศึกษาในสังกัด 421 แห่งทั่วประเทศ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ โดยจัดการเรียนการสอน 9 ประเภทวิชา มีสาขาวิชาให้เลือกเรียนมากกว่า 350 สาขาวิชา ทั้งนี้ ด้านการบริหารจัดการมีศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาประจำภาค 5 ภาค ทำหน้าที่ส่งเสริมการพัฒนางานทางด้านวิชาการ และอาชีวศึกษา

จังหวัด 77 แห่ง และอาชีวศึกษาภาค 5 ภาค ทำหน้าที่เชื่อมโยงการบริหารจัดการกลุ่มสถานศึกษา
ในระดับจังหวัด (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ออนไลน์, 2558)

จำนวนสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

- 1) วิทยาลัยเทคนิค 114 แห่ง
- 2) วิทยาลัยการอาชีพ 142 แห่ง
- 3) วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยว 3 แห่ง
- 4) วิทยาลัยพาณิชยกรรม 5 แห่ง
- 5) วิทยาลัยศิลปหัตถกรรม 2 แห่ง
- 6) วิทยาลัยสารพัดช่าง 52 แห่ง
- 7) วิทยาลัยอาชีวศึกษา 39 แห่ง
- 8) วิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการ 13 แห่ง
- 9) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี 43 แห่ง
- 10) กาญจนานิเทศวิทยาลัยช่างทองหลวง 1 แห่ง
- 11) วิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมการต่อเรือ 3 แห่ง
- 12) วิทยาลัยประมง 4 แห่ง
- 13) สถาบันการอาชีวศึกษา

ประเภทวิชาที่เปิดสอน

- 1) ประเภทวิชาอุตสาหกรรม
- 2) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม/บริหารธุรกิจ
- 3) ประเภทวิชาศิลปกรรม
- 4) ประเภทวิชาคหกรรม
- 5) ประเภทวิชาเกษตรกรรม
- 6) ประเภทวิชาประมง
- 7) ประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
- 8) ประเภทวิชาอุตสาหกรรมสิ่งทอ
- 9) ประเภทวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ประเภทวิชาที่เปิดสอนระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

- 1) ประเภทวิชาอุตสาหกรรม
- 2) ประเภทวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 3) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ
- 4) ประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
- 5) ประเภทวิชาศิลปกรรม
- 6) ประเภทวิชาคหกรรม
- 7) ประเภทวิชาเกษตรกรรม
- 8) ประเภทวิชาประมง

ระดับหลักสูตรที่เปิดสอน

- 1) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เป็นหลักสูตรที่รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนระดับฝีมือให้มีความชำนาญเฉพาะด้าน
- 2) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เป็น หลักสูตรที่รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนระดับผู้ชำนาญการเฉพาะสาขาอาชีพ
- 3) หลักสูตรประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.) เป็นหลักสูตรเทียบเท่าปริญญาตรีที่รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิตครูวิชาชีพ
- 4) หลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ เป็นหลักสูตรที่รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เข้าศึกษาต่อเนื่อง และจบการศึกษาภายใน 2 ปี
- 5) หลักสูตรพัฒนาอาชีพเฉพาะทาง เป็นหลักสูตรจัดรองรับผู้มีพื้นฐานความรู้ทุกระดับการศึกษา มีระยะเวลาในการเรียน 6-225 ชั่วโมง และหลักสูตร 108 อาชีพ เปิดการสอนตามวาระโอกาสต่างๆ มีระยะเวลาในการเรียน 1-4 ชั่วโมง

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการสร้างความเจริญให้กับประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยเฉพาะการผลิตคนเข้าสู่งานในส่วนของภาคอุตสาหกรรม การบริการ และการเกษตร นำพาประเทศเข้าสู่การแข่งขันในโลกแห่งฐานความรู้ สร้างงาน สร้างอาชีพ ตามความถนัดของแต่ละบุคคล ให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานในปัจจุบัน

2.4.1 ความหมายของการอาชีวศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายของการอาชีวศึกษาจากหน่วยงานและจากนักการศึกษาต่างๆ ดังนี้ ความหมายตามรูปศัพท์พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน, ออนไลน์, 2542) กำหนดความหมายของคำว่า อาชีพ อาชีว อาชีวะ หมายถึง การเลี้ยงชีวิตการทำมาหากิน งานที่ทำเป็นประจำ เพื่อเลี้ยงชีพ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (ออนไลน์, 2551) ให้ความหมายของการอาชีวศึกษา หมายความว่า กระบวนการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2548, หน้า 5) ให้ความหมายของการอาชีวศึกษา (vocational education) หมายถึง การเตรียมบุคลากรด้านฝีมือสำหรับอาชีพหนึ่งหรือกลุ่มอาชีพสาขาหรืองาน ตามปกติจัดในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งจะรวมทั้งการเรียนวิชาสามัญ การฝึกปฏิบัติ และวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง สัดส่วนของวิชาเหล่านั้นอาจมีได้หลากหลาย แต่ต้องเน้นภาคปฏิบัติ

ชัตติยะ นุตจักร (2552, หน้า 8) ให้ความหมายของการอาชีวศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน ให้แก่บุคคลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ผสมผสานกันอย่างเหมาะสมเพื่อให้มีวิชาความรู้นำไปใช้ในการประกอบอาชีพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ และพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคคลให้สูงขึ้นเป็นระดับ ตามความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542, หน้า 13) กล่าวว่า การอาชีวศึกษา หมายถึง การศึกษาด้านวิชาชีพต่างๆ ที่มีระดับความรู้ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมถึงการศึกษาในหลักสูตร

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ เพื่อผลิตกำลังคนตั้งแต่ระดับแรงงานทั่วไป (unskilled) ไปจนถึงแรงงานฝีมือ (skilled)

สมบูรณ แชนจ์ (ออนไลน์, ม.ป.ป.) ให้ความหมายของการอาชีวศึกษา หมายถึง การศึกษา เพื่อให้บุคคลมีความรู้และทักษะทางอาชีพอย่างเพียงพอต่อการดำรงตนอย่างมีความสุขและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

จากความหมายของการอาชีวศึกษาดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การอาชีวศึกษา หมายถึง การศึกษาด้านวิชาชีพที่มุ่งประสงค์ให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและสามารถประกอบอาชีพได้ในลักษณะที่เป็นการประกอบกิจการเองหรือเข้าทำงานในสถานประกอบการในสาขาวิชาชีพต่างๆ ทั้งทางด้านอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พณิชยกรรม และการบริการ โดยใช้ความรู้ที่ได้ศึกษาหรือได้ปฏิบัติมา

2.4.2 วิสัยทัศน์และพันธกิจการอาชีวศึกษา

ปัจจุบันการดำเนินการเพื่อจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจไว้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2551, หน้า 3)

วิสัยทัศน์การอาชีวศึกษา

ผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาอย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม ระดับประเทศและภูมิภาค

พันธกิจการอาชีวศึกษา

- 1) จัดและส่งเสริมการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพให้มีคุณภาพมาตรฐาน
- 2) ขยายโอกาสทางการศึกษาวิชาชีพอย่างทั่วถึงและเสมอภาค
- 3) สร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ
- 4) วิจัย สร้างนวัตกรรม พัฒนาองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาอาชีพ

2.4.3 วิสัยทัศน์และพันธกิจของอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา

ปัจจุบันการดำเนินการเพื่อจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา กำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจไว้ดังนี้ (วิทยาลัยสารพัดช่างฉะเชิงเทรา, 2553, หน้า 2)

วิสัยทัศน์ของอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา

มุ่งมั่นพัฒนาผลิตกำลังคนทางด้านวิชาชีพ ให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน และอาชีพอิสระ สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมประเทศ

พันธกิจของอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา

- 1) สร้างผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศทางวิชาชีพ โดยกระบวนการวิจัย สร้างนวัตกรรม คิดค้นสิ่งประดิษฐ์ พัฒนาถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อประกอบอาชีพ และเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน
- 2) เพิ่มหลักสูตรการเรียนการสอนให้หลากหลาย เพื่อเป็นการขยายโอกาสให้แก่ผู้เรียน

3) สร้างความร่วมมือและประสานสัมพันธ์กับองค์กรภาครัฐ เอกชน สถานประกอบการ ชุมชน ผู้ปกครอง ในการระดมทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

4) การจัดการอาชีวศึกษา และฝึกอบรมวิชาชีพ ตามความถนัด อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง ถึงระดับปริญญา

5) บ่มเพาะผู้ประกอบการใหม่ และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีรายได้ระหว่างเรียน

6) พัฒนาส่งเสริมศักยภาพบุคลากร ให้มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้ก้าวทันโลกทันเหตุการณ์

7) พัฒนาสิ่งแวดล้อม สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน

2.4.4 สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา

สถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 7 แห่ง ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ออนไลน์, 2558)

1) วิทยาลัยสารพัดช่างฉะเชิงเทรา ที่อยู่ 50/4 หมู่ 1 ถนนเลี้ยวเมือง ตำบลบางตีนเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000 โทรศัพท์ 0-3898-1214 โทรสาร 0-3898-1210 Website: www.chpc.ac.th ระดับการศึกษา และสาขาวิชาที่เปิดสอนระดับ ปวช. ได้แก่ เครื่องกล พณิชยการ ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ อาหารและโภชนาการ ระดับ ปวส. ได้แก่ การตลาด เครื่องกล อาหารและโภชนาการ

2) วิทยาลัยเทคนิคฉะเชิงเทรา ที่อยู่ 12 ถนนมหาจักรพรรดิ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000 โทรศัพท์ 0-3851-1211, 0-3851-2516 ต่อ 711 โทรสาร 0-3851-2516 ต่อ 771, 0-3851-2331 Website: <http://www.cstc.ac.th/> ระดับการศึกษา และสาขาวิชาที่เปิดสอนระดับ ปวช. ได้แก่ การก่อสร้าง เครื่องกล เครื่องมือกลและซ่อมบำรุง ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ โลหะ การระดับ ปวส. การก่อสร้าง เทคนิคโลหะ เทคนิคอุตสาหกรรม เทคโนโลยีโทรคมนาคม ไฟฟ้ากำลัง อิเล็กทรอนิกส์

3) วิทยาลัยเทคนิคจุฬาภรณ์ (ลาดขวาง) ที่อยู่ 12 หมู่ 2 ตำบลลาดขวาง อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา 24140 โทรศัพท์ 0-3857-7299 โทรสาร 0-3857-7299 Website: <http://www.dtc.ac.th> ระดับการศึกษา และสาขาวิชาที่เปิดสอนระดับ ปวช. ได้แก่ เครื่องกล เครื่องมือกลและซ่อมบำรุง พณิชยการ ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ โลหะการระดับ ปวส. ได้แก่ คอมพิวเตอร์ธุรกิจ เครื่องกล เทคนิคการผลิต เทคนิคโลหะ เทคนิคอุตสาหกรรม ไฟฟ้ากำลัง

4) วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา ที่อยู่ 154 ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000 โทรศัพท์ 0-3851-1142, 0-3851-3863 โทรสาร 0-3851-3863 Website: <http://www.cvc-cha.ac.th/> ระดับการศึกษา และสาขาวิชาที่เปิดสอนระดับ ปวช. ได้แก่ คหกรรมศาสตร์ ฝ้าและเครื่องแต่งกาย พณิชยการ ศิลปกรรม อาหารและโภชนาการ ระดับ ปวส. ได้แก่ การตลาด การบริหารงานคหกรรมศาสตร์ การบัญชี การเลขานุการ การออกแบบ คอมพิวเตอร์ธุรกิจ อาหารและโภชนาการ

5) วิทยาลัยการอาชีพพนมสารคาม ที่อยู่ 401 หมู่ 3 ตำบลเกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา 24120 โทรศัพท์ 0-3855-4052, 0-3883-6114 โทรสาร 0-3855-4055 Website: <http://www.pc.ac.th/> ระดับการศึกษา และสาขาวิชาที่เปิดสอน ระดับ ปวช. ได้แก่ เครื่องกล

พัฒนียการ ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ โลหะการ ระดับ ปวส. ได้แก่ การจัดการทั่วไป การตลาด การบัญชี คอมพิวเตอร์ธุรกิจ เครื่องกล เทคโนโลยีสารสนเทศ ไฟฟ้ากำลัง อิเล็กทรอนิกส์

6) วิทยาลัยการอาชีพบางปะกง ที่อยู่ 41 หมู่ 3 ตำบลพิมพา อำเภอบางปะกง จังหวัด ฉะเชิงเทรา 24180 โทรศัพท์ 0-3857-0333 โทรสาร 0-3857-0333 Website: <http://bicc.ac.th> ระดับการศึกษา และสาขาวิชาที่เปิดสอน ระดับ ปวช. ได้แก่ เครื่องกล พัฒนียการ ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ระดับ ปวส. ได้แก่ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การบัญชี คอมพิวเตอร์ธุรกิจ เครื่องกล ไฟฟ้ากำลัง

7) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา ที่อยู่ 284 ถนนฉะเชิงเทรา-กบินทร์บุรี ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอนมสารฉะเชิงเทรา 24120 โทรศัพท์ 0-3859-9005 โทรสาร 0-3859-91223 Website: <http://www.ccscat.ac.th> ระดับการศึกษา และสาขาวิชาที่เปิดสอน ระดับ ปวช. ได้แก่ เกษตรศาสตร์ เครื่องกล ระดับ ปวส. ได้แก่ เกษตรศาสตร์ คอมพิวเตอร์ธุรกิจ พืชศาสตร์ สัตวศาสตร์

การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ทั้ง 7 แห่ง มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ สร้างบุคคลที่มีคุณภาพด้านวิชาชีพ หรือการประกอบอาชีพอิสระออกสู่ สถานประกอบการหรือสังคม โดยยึดหลักการเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยในประเทศ

มานัส ท่อเย็น (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด: ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนรอบพื้นที่กองทัพอากาศในแขวงคลองถนน เขตสายไหม กรุงเทพฯ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านแล้วพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เข้ามามีส่วนร่วมด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหามากที่สุด รองลงมา ด้านการลงโทษและปฏิบัติงาน ด้านการติดตามและประเมินผล ด้านการคิดวางแผนและกำหนดนโยบาย ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยศรัทธาในตัวผู้นำชุมชน ปัจจัยความตระหนักในปัญหาเสพติด สามารถอธิบายการเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้แตกต่างกัน และร่วมกันอธิบายได้ร้อยละ 24.80 โดยปัจจัยศรัทธาในตัวผู้นำชุมชน สามารถอธิบายได้มากที่สุดถึงร้อยละ 19.10 รองลงมาคือ ความตระหนักในปัญหาเสพติด อธิบายได้ร้อยละ 2.50 และปัจจัยส่วนบุคคลคือ การประกอบอาชีพส่วนตัวและระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน อธิบายได้ร้อยละ 2.00 และ 1.00 ตามลำดับปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่ได้จากการวิเคราะห์รวบรวมข้อมูล คือ โครงการหรือกิจกรรมการแก้ไขปัญหายาเสพติดยังไม่มีกรมต่อเนื่อง ชุมชนขาดการจัดการที่ชัดเจนสนับสนุนด้านวิชาการและงบประมาณ ระเบียบและแนวทางปฏิบัติงานของหน่วยราชการไม่สอดคล้องหรือไม่ตอบสนองความต้องการของชุมชน ขาดแนวร่วมที่มีความมุ่งมั่นและตั้งใจจริง ขาดความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องการสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชนยังน้อย

วิชัย พันธุ์ภักดี (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืนของอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการแก้ไข

ปัญหาเสพติด มี 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านการป้องกันโดยใช้มาตรการขั้นเด็ดขาดเป็นเหตุให้ประชาชนในพื้นที่เกิดจิตสำนึกในการต่อต้านทำให้ผู้ค้าผู้เสพหมดไปจากพื้นที่ ปัจจัยด้านการปราบปราม พบว่ามีการกดดันปราบปรามจับกุมกระบวนการค้ายาเสพติดอย่างจริงจัง ทำให้เครือข่ายเสพติดถูกตัดวงจร ถูกจับกุมบางรายเข้ารายงานตัวต่อทางราชการ และเลิกพฤติกรรมการค้ายาเสพติดอย่างเด็ดขาด ปัจจัยด้านการบำบัดรักษาฟื้นฟู พบว่า ได้มีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการบำบัดรักษาฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดขึ้น เพื่อทำการบำบัดรักษาผู้ป่วยยาเสพติด และจัดทำโครงการค่ายบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพกลุ่มเสี่ยง กลุ่มผู้เสพและกลุ่มผู้ค้ายาเสพติด ปัจจัยด้านงบประมาณ พบว่า มีงบประมาณในการบริหารจัดการ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสำนักงาน ป.ป.ส. และหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จนทำให้การบริหารจัดการเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล สนองตอบนโยบายของรัฐบาลได้เป็นอย่างดี

ทิพวรรณ ขาวใส (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการป้องกันตนเองจากยาบ้า ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนสามัญศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 และ 2 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาบ้าในระดับดี นักเรียนที่มีเพศ ระดับการศึกษา รายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครอง แหล่งข้อมูล ข่าวสารที่ได้รับเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาบ้า และการคบเพื่อนต่างกัน มีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากยาเสพติดไม่แตกต่างกัน ในด้านความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากการเสพยาบ้าเจตคติ เกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาบ้า ความสามารถแห่งตนในการป้องกันการเสพยาบ้า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาบ้า และการมุ่งอนาคต ความคุมตนเองเกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาบ้า ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการเสพยาบ้าของนักเรียน

ดวงเดือน จุลกรงนต์ (2548) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดำเนินงาน การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนเมือง: กรณีศึกษาแขวงหิรัญรุจี เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร พบว่า 1) ข้อมูลทั่วไปของประชากรที่ศึกษาคณะกรรมการชุมชน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 24-39 ปี มีรายได้ระหว่าง 5,000-10,000 บาท มีการศึกษาไม่เกินระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบอาชีพลูกจ้าง (รับจ้างทั่วไป) อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 40 ปีขึ้นไป ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง กรรมการในชุมชนตามวาระ 1-2 ปี และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดมาก 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนเมืองทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการประชุม ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแตกต่างกัน พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีเพศ และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งกรรมการแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไม่แตกต่างกัน

ปิยาพัทธ์ อารีญาติ (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการเสพยาบ้า ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องยาบ้าอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา มีความรู้เรื่องยาบ้าอยู่ในระดับสูง พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการเสพยาบ้าของนักเรียน

มีการเห็นคุณค่าในตนเอง สัมพันธภาพในครอบครัว และพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการเสพยาบ้า อยู่ในระดับมาก ส่วนการควบคุมตนเองอยู่ในระดับปานกลาง

มนต์ชัย พุ่มพูน (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติด เขตอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี พบว่า 1) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติด เขตอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติด เขตอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี จำแนกตาม วุฒิการศึกษา และประเภทของชุมชนโดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ทิพากร ชิวสกุลยง (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนธีรภานท์ อำเภอบ้านไธสง จังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของนักเรียนแกนนำอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนของนักเรียนสมาชิกอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับกรมีส่วนร่วมของนักเรียน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล สถานภาพครอบครัวของนักเรียนแกนนำ มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด แต่ปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนสมาชิกไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของนักเรียนแกนนำและนักเรียนสมาชิก ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับมากที่สุด

นิตยา หยงเอน (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยที่ส่งผลและพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การจัดการอารมณ์และความเครียด การเห็นคุณค่าในตนเอง สัมพันธภาพในครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู อิทธิพลจากเพื่อน การดูแลจากสถานศึกษา การรับรู้ข่าวสาร การใช้เวลาว่าง และความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ เพศชาย เจตคติต่อยาเสพติด ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ สภาพแวดล้อมที่พักอาศัย

2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

สโตคส์ (Stokely, 1978, pp. 6026-6027) ได้ร่วมกับโรงเรียนและชุมชนในรัฐแคลิฟอร์เนีย ทำการศึกษาเพื่อประเมินผลการป้องกันยาเสพติด โดยใช้การสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์ เพื่อประเมินผลที่ได้รับและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผลการศึกษาพบว่า วัตถุประสงค์ที่บรรลุความสำเร็จสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนและผลงานของครูแนะแนวประจำโรงเรียน ส่วนวัตถุประสงค์ที่ยังได้รับการพัฒนา ได้แก่ การประสานสัมพันธ์ของชุมชน การมีส่วนร่วมในการวางแผนของนักเรียนและการจัดสรรงบประมาณในปีเดียวกัน

โยวนอสไซ และคนอื่นๆ (Younoszari, et al., 1999, pp. 77-94) ได้ทำการศึกษาแนวโน้มการใช้สารเสพติดประเภทแอลกอฮอล์ บุหรี่ และสารเสพติดอื่นๆ จากปี 1987-1991 การใช้โปรแกรมป้องกันสารเสพติดกับวัยรุ่นที่ใช้สารเสพติดทั่วโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า มีปริมาณการใช้สารเสพติดแทบทุกชนิดลดลงอย่างมีนัยสำคัญในวัยรุ่น ยกเว้นสารเสพติดประเภทแอลกอฮอล์ และพบว่าการคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมที่เป็นเด็กมีปัญหา เป็นปัจจัยเสี่ยงที่เด่นชัดที่สุดที่ทำให้วัยรุ่นเสพยาเสพติด ในขณะที่การคบเพื่อนที่ไม่เสพยาเสพติดเป็นปัจจัยป้องกันสารเสพติดที่สำคัญที่สุด

โรซาติ (Rosati, 2000, Abstract) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การป้องกันยาเสพติดที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน ตามโครงการโรงเรียนปลอดยาเสพติด กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครู จำนวน 412 คน ผลการวิจัยพบว่า การป้องกันปัญหาเสพติดในสถานศึกษา ได้แก่ 1) ควรให้ความรู้แก่นักเรียนโดยการเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้ เพื่อให้นักเรียนสามารถซักถามข้อสงสัยต่างๆ ได้เกี่ยวกับยาเสพติดกับวิทยากรโดยตรง ได้แก่ แพทย์ ตำรวจ และนักสังคมสงเคราะห์ 2) ครูควรจัดบรรยายภาคทวิภาคให้นักเรียน โดยสร้างความสัมพันธ์กันเองระหว่างครูกับนักเรียน และการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โดยการจัดสถานที่ให้สะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย และ 3) สถานศึกษาควรสนับสนุนให้มีการสร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและร่วมกันหาทางออกในการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา

เฟรนด์เตน (Feinstein 2005, Abstract) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้ยาเสพติดของนักศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ จำนวน 829 คน ผลการวิจัยพบว่า การใช้ยาเสพติดของนักศึกษามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการใช้ยาเสพติดของผู้ปกครอง กล่าวคือ ผู้ปกครองของนักศึกษาคนใดที่ใช้ยาเสพติดชนิดใดแล้ว นักศึกษาคคนนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะใช้ยาเสพติดชนิดนั้นตามไปด้วย

ด้านกิจการนิสิตและนักศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นการวิจัยการเชิงปริมาณ (quantitative research) การวิจัยมีขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากร คือ นักเรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2558 จำนวน 7 แห่ง รวมประชากรทั้งสิ้น 13,729 คน (วิทยาลัยเทคนิคฉะเชิงเทรา, 2558, หน้า 2)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2558 จำนวน 7 แห่ง โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณสูตรของ TARO YAMANE (Yamane, 1973, p. 125) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 389 คน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e^2)}$$

โดย n = จำนวนตัวอย่าง หรือขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากรทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง (sampling error) ในที่นี้จะกำหนด เท่ากับ 0.05 ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% จึงแทนค่าสูตรได้ดังนี้

$$\text{แทนค่าจากสูตร } n = \frac{13,729}{1+13,729(0.05)^2} = 388.66 \text{ คน}$$

ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 389 คน โดยเฉลี่ยจากสถานศึกษาอาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 7 แห่ง

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	ชื่อสถานศึกษาอาชีวศึกษา	จำนวน (คน)	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1.	วิทยาลัยสารพัดช่างฉะเชิงเทรา	2,171	62
2.	วิทยาลัยเทคนิคฉะเชิงเทรา	3,347	96
3.	วิทยาลัยเทคนิคจุฬาภรณ์	1,201	33
4.	วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา	2,303	65
5.	วิทยาลัยการอาชีพพนมสารคาม	1,936	54
6.	วิทยาลัยการอาชีพบางปะกง	2,470	70
7.	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา	301	9
รวม		13,729	389

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 การสร้างเครื่องมือ

1) สร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากแนวคิดทฤษฎี และรายงานการวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในพฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียน เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถาม

2) นำแบบสอบถามที่ร่างเสร็จเสนอต่อที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบสำนวนภาษา และความสมบูรณ์ของเนื้อหาแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข

3) นำแบบสอบถามที่ได้รับกรแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของความตรงเชิงเนื้อหา (index of item objective congruence: *IOC*) โดยผู้วิจัยเลือกเอาเฉพาะข้อที่มีค่าความสอดคล้องของคำถามที่ระดับ 0.5 ขึ้นไป ดังรายชื่อต่อไปนี้

- (1) ดร.ธนบดี สุวานะชาลา
- (2) ดร.กานต์ ไสกขุนทด
- (3) ดร.ภูริรัตน์ รัศมีชนอนันต์
- (4) นางสาวเดือนเพ็ญ แยมสวน
- (5) นางสาวนพวรรณ มั่งมีผล

4) นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (try out) จำนวน 30 คน จากนั้นนำผลจากการตอบแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient, 1984, p. 126) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แล้วนำไปคำนวณโดยเครื่องคอมพิวเตอร์

5) นำแบบสอบถามที่นำไปทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไขแล้วทำฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

3.2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้งานการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามโดยให้ครอบคลุมตัวแปรที่ต้องการศึกษาทั้งตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม มีชนิดคำถามแบบปลายปิด แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1) แบบสอบถามส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และศาสนา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (check list) จำนวน 3 ข้อ

2) แบบสอบถามส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันปัญหายาเสพติด ประกอบด้วย การหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด การปฏิเสธคำชักชวน การควบคุมตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเอง และการปฏิบัติต่อตนเอง

3) แบบสอบถามส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการป้องกันปัญหาเสพติด ประกอบด้วย ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล

สำหรับแบบสอบถามในส่วนที่ 2-3 เป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ตามรูปแบบของลิเคิร์ท (likert's scale, 1961, p. 114) ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงความคิดเห็นตามเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

มากที่สุด	ใช้คะแนนเท่ากับ	5
มาก	ใช้คะแนนเท่ากับ	4
ปานกลาง	ใช้คะแนนเท่ากับ	3
น้อย	ใช้คะแนนเท่ากับ	2
น้อยที่สุด	ใช้คะแนนเท่ากับ	1

วิธีการแปลงผลโดยแบ่งช่วงระดับคะแนนด้วยวิธีการหาความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนที่ต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

จากความกว้างของอันตรภาคชั้น 0.80 ดังนั้นช่วงอันตรภาคชั้นจะมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของระดับความคิดเห็นและความหมายจากแบบสอบถามที่วัดได้ออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้เป็นค่าใดๆ ก็ได้ในช่วง 1-5 ระดับคะแนน 1-5 จัดเป็นค่าต่อเนื่อง ซึ่งแทนด้วยเส้นตรงและกำหนดเป็นช่วงคะแนนต่อเนื่องกันแต่ละช่วงห่างกัน 1 หน่วยเท่ากับจากคะแนนที่ได้จากการเก็บข้อมูลจริงค่าต่ำสุดเป็น 1 และสูงสุดเป็น 5 (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550, หน้า 33)

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.3.1 แจกแบบสอบถามด้วยตนเอง

3.3.2 เก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยการเก็บแบบสอบถามในพื้นที่ไกลๆ ผู้วิจัยจะแจกแบบสอบถามพร้อมด้วยซองเปล่าติดแสตมป์ระบุชื่อและที่อยู่ในการนำส่งบรรจุแบบสอบถามที่ตอบเรียบร้อยแล้วส่งกลับคืนมาทางไปรษณีย์

3.3.3 กำหนดระยะเวลาในการเก็บแบบสอบถามคืน ผู้ตอบแบบสอบถามใช้ระยะเวลาในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 40 วัน โดยเขียนใบนำส่งขอความร่วมมือการส่งคืนไว้อย่างชัดเจน

3.3.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยคาดว่า จะมีจำนวนแบบสอบถามที่ถูกส่งกลับและถูกต้องครบถ้วน

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.4.1 ตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด

3.4.2 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและตรวจการให้คะแนนตามน้ำหนักที่ได้กำหนดไว้มาลงรหัสเลข (code) ตามเกณฑ์ของเครื่องมือ

3.4.3 นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณทางสถิติด้วยโปรแกรมวิจัยทางสังคมศาสตร์ ในการหาค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามการวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัยที่ตั้งไว้ โดยนำเสนอผลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง นำผลการศึกษารวบรวมที่วิเคราะห์ได้มาสรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และเขียนข้อเสนอแนะ

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรมวิจัยทางสังคมศาสตร์

3.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าความถี่ (frequency) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางพร้อมการบรรยายใช้สำหรับอธิบายลักษณะกลุ่มตัวอย่าง

3.5.2 การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมการป้องกันปัญหาเสพติด ประกอบด้วยด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล ของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย (mean- $\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation-S.D.) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางพร้อมการบรรยาย

3.5.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์พฤติกรรมกำบังปัญหาเสพติดต่อการมีส่วนร่วม
การป้องกันปัญหาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา ใช้สถิติการวิเคราะห์
ถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis: MRA)

สำนักวิทยบริการฯ
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและสังเคราะห์แนวความคิดที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียน ศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบक्रमเรียง มีขั้นตอนดังนี้

- 4.1 การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ ระดับชั้น และศาสนา

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยพฤติกรรมการป้องกันปัญหาเสพยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา ประกอบด้วย 5 ปัจจัย คือ การหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด การปฏิเสธคำชักชวน การควบคุมตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเอง และการปฏิบัติต่อตนเอง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมการป้องกันปัญหาเสพยาเสพติด ของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยเพื่อหาความสามารถในการพยากรณ์พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา

4.2 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เข้าใจถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตัวแปรต่างๆ และค่าสถิติ กำหนดให้มีสัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้แทนตัวแปรดังกล่าวในการนำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

- $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
- S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

n	แทน จำนวนตัวอย่างหรือขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน ค่าสถิติการแจกแจงแบบที (t -distribution)
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบเอฟ (F -distribution)
$S.E._b$	แทน ความคลาดเคลื่อนของสัมประสิทธิ์ตัวพยากรณ์
R	แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
R^2	แทน ประสิทธิภาพในการพยากรณ์
b	แทน ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	แทน ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
$S.E._{est}$	แทน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณค่า
P -value	แทน ค่าความน่าจะเป็นสำหรับบอกนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
x_1	แทน ปัจจัยด้านส่วนบุคคล
x_2	แทน ปัจจัยด้านการพัฒนาความสัมพันธ์ทางสังคม
x_3	แทน ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง
x_4	แทน ปัจจัยด้านสิ่งรบกวนทางการเมือง
y'	แทน สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
$Z y'$	แทน สมการพยากรณ์ในรูปในรูปคะแนนมาตรฐาน

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ ระดับชั้น และศาสนา

ตาราง 2 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ระดับชั้น และศาสนา

	ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	348	89.50
	หญิง	41	10.50
	รวม	389	100.00
ระดับชั้น	ปวช.1	58	14.90
	ปวช.2	122	31.40
	ปวช.3	121	31.10
	ปวส.1	69	17.70
	ปวส.2	19	4.90
	รวม	389	100.00

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ศาสนา		
พุทธ	370	95.10
อิสลาม	19	4.90
รวม	389	100.00

จากตาราง 2 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 389 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 89.50 เพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 10.50 โดยมีระดับชั้นเรียน ปวช.2 มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 31.40 รองลงมาคือ ระดับการศึกษา ปวช.3 คิดเป็นร้อยละ 31.10 และ ระดับการศึกษา ปวส.2 น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.90 นับถือศาสนาพุทธมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 95.10 และนับถือศาสนาอิสลามน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 4.90

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการป้องกันปัญหายาเสพติด ของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ประกอบด้วย 5 ปัจจัย คือ การหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด การปฏิเสธคำชักชวน การควบคุมตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเอง และการปฏิบัติต่อตนเอง

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมการป้องกันปัญหายาเสพติด ของนักเรียน สังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา

พฤติกรรมการป้องกันปัญหายาเสพติด	n = 389			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. การหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด	3.99	.657	มาก	4
2. การปฏิเสธคำชักชวน	4.01	.661	มาก	3
3. การควบคุมตนเอง	4.67	.291	มากที่สุด	1
4. การเห็นคุณค่าในตนเอง	4.21	.524	มากที่สุด	2
5. การปฏิบัติต่อตนเอง	3.86	.634	มาก	5
โดยรวม	4.15	.475	มาก	

จากตาราง 3 พบว่า พฤติกรรมการป้องกันปัญหายาเสพติด แบ่งเป็นรายด้านทั้งหมดโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การควบคุมตนเองของการป้องกัน ปัญหายาเสพติด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) รองลงมา คือ การเห็นคุณค่าในตนเอง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.21$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด

การหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด	n = 389			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงจากการทดลองยาเสพติดทุกชนิด	4.66	.645	มากที่สุด	1
2. ข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงจากการใช้ยาเพื่อหนีปัญหา	3.93	.814	มาก	2
3. ข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงการใช้ยาเพื่อกระตุ้นร่างกายให้ทำกิจกรรม	3.76	.920	มาก	5
4. ข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการเสพยา	3.78	.914	มาก	4
5. ข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงการคบเพื่อกลุ่มเสี่ยงต่อการติดยา	3.80	.877	มาก	3
โดยรวม	3.99	.647	มาก	

จากตาราง 4 พบว่า การหลีกเลี่ยงจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าหลีกเลี่ยงจากการทดลองยาเสพติดทุกชนิด มีเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) รองลงมา คือ หลีกเลี่ยงจากการใช้ยาเพื่อหนีปัญหา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.93$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิเสธคำชักชวนในการเสพยา

การปฏิเสธคำชักชวนในการเสพยา	n = 389			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ข้าพเจ้าปฏิเสธไปตรงๆ เมื่อเพื่อนชวนให้เสพยา	3.78	.888	มาก	5
2. ข้าพเจ้าทำเป็นไม่สนใจเมื่อถูกชวนให้เสพยา	3.95	.837	มาก	4
3. ข้าพเจ้าอ้างเหตุผลในการปฏิเสธเมื่อถูกคำเชิญชวน	4.03	.801	มาก	3
4. ข้าพเจ้าเปลี่ยนเรื่องสนทนาเมื่อถูกเชิญชวน	4.15	.768	มาก	1
5. ข้าพเจ้าเดินหนีทันทีเมื่อถูกเชิญชวน	4.14	.799	มาก	2
โดยรวม	4.01	.661	มาก	

จากตาราง 5 พบว่า การปฏิเสธคำชักชวนในการเสพยาของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่าเปลี่ยนเรื่องสนทนาเมื่อถูกเชิญชวน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.15$) รองลงมา คือ เดินหนีทันทีเมื่อถูกเชิญชวน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.14$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการควบคุมตนเอง

การควบคุมตนเอง	n = 389			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ข้าพเจ้ารู้จักยับยั้งการทำตามอำเภอใจตนเอง	4.91	.316	มากที่สุด	2
2. ข้าพเจ้าสามารถควบคุมอารมณ์ของตนได้	3.92	.883	มาก	5
3. ข้าพเจ้ามีสติรู้ปัญหาและความต้องการของตนเอง	4.92	.298	มากที่สุด	1
4. ข้าพเจ้าเลือกกระทำพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสถานการณ์	4.76	.649	มากที่สุด	4
5. ข้าพเจ้าระลึกถึงการกระทำของตนเองอยู่เสมอ	4.83	.487	มากที่สุด	3
โดยรวม	4.67	.291	มากที่สุด	

จากตาราง 6 พบว่า การควบคุมตนเองของประชาชนของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีสติรู้ปัญหาและความต้องการของตนเอง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92$) รองลงมา คือ รู้จักยับยั้งการทำตามอำเภอใจตนเอง ($\bar{X} = 4.91$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการเห็นคุณค่าในตนเอง

การเห็นคุณค่าในตนเอง	n = 389			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ข้าพเจ้าภูมิใจในความภาคภูมิใจในความสามารถของตนเอง	4.65	.678	มากที่สุด	1
2. ข้าพเจ้าภูมิใจในศักยภาพของตนเอง	3.92	.791	มาก	4
3. ข้าพเจ้ารู้สึกผิดเมื่อตนเองกระทำสิ่งที่ไม่ดีต่อตนเองและผู้อื่น	4.50	.720	มากที่สุด	2
4. ข้าพเจ้ารู้สึกเสียใจต่อการกระทำที่ผิดพลาด	4.03	.754	มาก	3
5. ข้าพเจ้ามีความละเอียดใจต่อความผิดที่ตนเองนั้นกระทำ	3.92	.799	มาก	5
โดยรวม	4.21	.524	มากที่สุด	

จากตาราง 7 พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ภูมิใจในความภาคภูมิใจในความสามารถของตนเอง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$) รองลงมา คือ รู้สึกผิดเมื่อตนเองกระทำสิ่งที่ไม่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติต่อตนเอง

การปฏิบัติต่อตนเอง	n = 389			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ข้าพเจ้าให้รางวัลต่อตนเองเมื่อประสบความสำเร็จ	3.87	.849	มาก	4
2. ข้าพเจ้าให้ความสำคัญต่อทุกสิ่งที่ตนกระทำ	3.90	.843	มาก	3
3. ข้าพเจ้าตำหนิตนเองเมื่อเกิดข้อผิดพลาด	3.92	.753	มาก	1
4. ข้าพเจ้าลงโทษตนเองเมื่อกระทำผิด	3.68	.796	มาก	5
5. ข้าพเจ้าปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นอยู่เสมอ	3.91	.765	มาก	2
โดยรวม	3.86	.634	มาก	

จากตาราง 8 พบว่า การปฏิบัติต่อตนเองของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ตำหนิตนเองเมื่อเกิดข้อผิดพลาด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.92$) รองลงมา คือ ปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.91$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ที่มีส่วนร่วมการป้องกันปัญหาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา ประกอบด้วย 4 ปัจจัย คือ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมการป้องกันปัญหาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา

การมีส่วนร่วมการป้องกันปัญหาเสพติด	n = 389			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ด้านการตัดสินใจ	3.83	.762	มาก	3
2. ด้านการดำเนินงาน	3.72	.885	มาก	4
3. ด้านผลประโยชน์	3.95	.692	มาก	1
4. ด้านการประเมินผล	3.94	.708	มาก	2
โดยรวม	3.86	.679	มาก	

จากตาราง 9 พบว่า การมีส่วนร่วมการป้องกันปัญหาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผลประโยชน์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.95$) รองลงมา คือ ด้านการประเมินผล มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.94$)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการตัดสินใจ

ด้านการตัดสินใจ	n = 389			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและสาเหตุของ ปัญหาสุขภาพจิตในโรงเรียน	3.90	.785	มาก	1
2. ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการตัดสินใจการวางแผน โครงการการป้องกันการเผยแพร่ปัญหาสุขภาพจิต ในโรงเรียน	3.86	.934	มาก	2
3. ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการตัดสินใจการวางแผน การจัดสรรงบประมาณเพื่อการป้องกันและเผยแพร่ ปัญหาสุขภาพจิตในโรงเรียน	3.85	.890	มาก	3
4. มีส่วนร่วมในการค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญห าสุขภาพจิตในโรงเรียน	3.77	.914	มาก	4
5. ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกผู้ งานักเรียนในการแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตในโรงเรียน	3.76	.916	มาก	5
โดยรวม	3.83	.782	มาก	

จากตาราง 10 พบว่า ด้านการตัดสินใจของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและสาเหตุของปัญหาสุขภาพจิตในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.90$) รองลงมา คือ ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการตัดสินใจการวางแผนโครงการการป้องกันการเผยแพร่ปัญหาสุขภาพจิตในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.86$)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการดำเนินงาน

ด้านการดำเนินงาน	n = 389			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน	3.63	1.06	มาก	5
2. มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนด้วยการใช้สื่อ	3.77	.958	มาก	1
3. ข้าพเจ้านำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ในชุมชนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	3.73	1.01	มาก	4
4. ข้าพเจ้ามีส่วนช่วยในการตรวจตราพฤติกรรมของนักเรียนและบุคคลอื่น ซึ่งอาจนำยาเสพติดมาเผยแพร่ในโรงเรียน	3.79	.964	มาก	3
5. ข้าพเจ้าได้รับการฝึกทักษะการป้องกันตัวเพื่อป้องกันภัยจากยาเสพติด	3.75	.935	มาก	2
โดยรวม	3.72	.885	มาก	

จากตาราง 11 พบว่า ด้านการดำเนินงานของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนด้วยการใช้สื่อ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.77$) รองลงมาคือ ข้าพเจ้าได้รับการฝึกทักษะการป้องกันตัวเพื่อป้องกันภัยจากยาเสพติด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.75$)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านผลประโยชน์

ด้านผลประโยชน์	n = 389			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ข้าพเจ้าได้รับความรู้ที่เกี่ยวกับการป้องกันตนเอง จากยาเสพติด	3.76	.993	มาก	3
2. ข้าพเจ้ามีทักษะความเป็นผู้นำทางด้าน การป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด	3.74	.940	มาก	4
3. ข้าพเจ้ามีจิตอาสาที่จะแนะนำแนวทางกับบุคคล ที่เสี่ยงต่อการติดยาเสพติด	3.64	.984	มาก	5
4. ข้าพเจ้าสามารถแก้ไขปัญหเฉพาะหน้าได้ เมื่อเสี่ยงต่อการติดยาเสพติด	4.61	.638	มากที่สุด	1
5. ข้าพเจ้าได้รับการยกย่องในการการเข้าร่วมกิจกรรม การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	3.98	.783	มาก	2
โดยรวม	3.95	.692	มาก	

จากตาราง 12 พบว่า ด้านผลประโยชน์ของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้าพเจ้าสามารถแก้ไขปัญหเฉพาะหน้าได้เมื่อเสี่ยงต่อการติดยาเสพติด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) รองลงมา คือ ข้าพเจ้าได้รับการยกย่องในการการเข้าร่วมกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.98$)

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการประเมินผล

ด้านการประเมินผล	n = 389			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการประเมินผลและติดตามกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียน	4.11	.740	มาก	1
2. ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการประเมินผลการแพร่ระบาดของยาเสพติดในโรงเรียนตามแผนที่ตั้งไว้	3.94	.840	มาก	2
3. ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดสรรงบประมาณกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียน	3.93	.814	มาก	3
4. ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการรายงานองค์ความรู้ที่ได้จากการจัดกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียน	3.87	.879	มาก	5
5. ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการเข้าร่วมการประชุมและเสนอแนะผลการจัดกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียน	3.87	.808	มาก	4
โดยรวม	3.94	.708	มาก	

จากตาราง 13 พบว่า ด้านการประเมินผลของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการประเมินผลและติดตามกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.11$) รองลงมา คือ ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการประเมินผลการแพร่ระบาดของยาเสพติดในโรงเรียนตามแผนที่ตั้งไว้ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.94$)

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ด้วยสมการถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis)

จากปัจจัยตั้งกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เพื่อทำนายพฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยวิธีสมการถดถอยพหุคูณ (multiple regression) แบบ enter ให้ได้กลุ่มตัวแปรที่เหมาะสมใช้เป็นตัววัดในเรื่องพฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา ตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์ ได้แก่ การหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด การปฏิเสธคำชักชวน การควบคุมตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเอง และการปฏิบัติต่อตนเองเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยนำตัวแปรทั้งหมดเข้าสู่สมการถดถอยพหุคูณพร้อมกัน (enter multiple regression analysis: MRA)

ตาราง 14 แสดงค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณระหว่างพฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเอง จากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรากับปัจจัยที่ส่งผลกระทบ

modal	SS	df	MS	F	sig
regression	124.769	4	31.192	222.088	.000*
residual	53.933	384	.140		
total	178.702	388			

* $p < .05$

จากตาราง 14 พบว่า พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา ทั้ง 5 ด้าน คือ การหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด และการปฏิเสธคำชักชวน การควบคุมตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเอง และการปฏิบัติต่อตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณพบว่าพฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเอง จากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา

ตัวแปร	b	S.E.b	β	t	sig
ค่าคงที่ (constant)	.771	.322		2.392	.017*
1. การปฏิบัติต่อตนเอง (x_5)	.594	.048	.555	12.340	.000*
2. การหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด (x_1)	.262	.048	.250	5.479	.000*
3. การปฏิเสธคำชักชวน (x_2)	.168	.053	.164	3.155	.002*
4. การควบคุมตนเอง (x_3)	.148	.085	.085	2.325	.021*

$R = .836, R^2 = .698, S.E._{est} = .37477, F\text{-Change} = 5.404$

* $p < .05$

จากตาราง 15 พบว่า พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา ประกอบด้วย การปฏิบัติต่อตนเอง (x_5) การหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด (x_1) การปฏิเสธคำชักชวน (x_2) และการควบคุมตนเอง (x_3) สามารถร่วมกันพยากรณ์การมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .836 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ .698 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ($S.E._{est}$) เท่ากับ .37477 ตัวแปรอิสระสามารถทำนายการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้ร้อยละ 69.80

พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนทั้งหมด มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .594, .262, .168, .148 ตามลำดับ มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ที่ปรับค่าเป็นตัวแปรมาตรฐาน (β) เท่ากับ .555, .250, .164, .085 ตามลำดับ และมีค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ เท่ากับ .771

โดยเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบได้ดังนี้

$$y' = .771 + .594x_5 + .262x_1 + .168x_2 + .148x_3$$

สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปแบบมาตรฐานได้ดังนี้

$$Z y' = .555x_5 + .250x_1 + .164x_2 + .085x_3$$

สำนักวิทยบริการฯ
มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการป้องกันปัญหาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา 2) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมการป้องกันปัญหาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการป้องกันปัญหาเสพติดต่อมีส่วนร่วมการป้องกันปัญหาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2558 จำนวน 7 แห่ง โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณสูตรของ TARO YAMANE (Yamane, 1973, p. 125) และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 389 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามมีชนิดคำถามแบบปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และศาสนา เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (check list) จำนวน 3 ข้อ ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันปัญหาเสพติด ประกอบด้วย 5 ด้าน การหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด การปฏิเสธคำชักชวน การควบคุมตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเอง และการปฏิบัติต่อตนเอง และส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมการป้องกันปัญหาเสพติด ประกอบด้วย 4 ด้านคือ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล เป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ตามรูปแบบของลิเคิร์ท (likert's scale, 1961, p. 114) จำนวน 45 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (percentage) ค่าความถี่ (frequency) ค่าเฉลี่ย (arithmetic mean- $\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation-S.D.) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางพร้อมการบรรยายใช้อธิบายลักษณะกลุ่มตัวอย่าง และการวิเคราะห์พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา ใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis: MRA)

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา สรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 89.50 เพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 10.50 โดยมีระดับชั้นเรียน ปวช.2 มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 31.40 รองลงมาคือ

ระดับการศึกษา ปวช.3 คิดเป็นร้อยละ 31.10 และระดับการศึกษา ปวส.2 น้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 4.90
 นั้บถือศาสนาพุทธมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 95.10 และนับถือศาสนาอิสลามน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 4.90
 ตอนที่ 2 พฤติกรรมการป้องกันปัญหายาเสพติด ของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัด
 ฉะเชิงเทรา

ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด การปฏิเสธคำชักชวน
 การควบคุมตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเอง และการปฏิบัติต่อตนเอง

1) ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด

ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.99 เรียงลำดับ
 ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ หลีกเลี่ยงจากการทดลองยาเสพติดทุกชนิด มีค่าเฉลี่ย 4.66 รองลงมา
 หลีกเลี่ยงจากการใช้ยาเพื่อหนีปัญหามีค่าเฉลี่ย 3.93 หลีกเลี่ยงการคบเพื่อกลุ่มเสี่ยงต่อการติดยา
 มีค่าเฉลี่ย 3.80 หลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการเสพยา มีค่าเฉลี่ย 3.78 และหลีกเลี่ยงการใช้จ่าย
 เพื่อกระตุ้นร่างกายให้ทำกิจกรรมอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.76

2) ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการปฏิเสธคำชักชวนในการเสพยา

ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.01 เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก
 มากไปหาน้อย ได้แก่ เปลี่ยนเรื่องสนทนาเมื่อถูกเชื่อเชิญอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.15 รองลงมา
 เดินหนีทันทีเมื่อถูกเชื่อเชิญ มีค่าเฉลี่ย 4.14 อ้างเหตุผลในการปฏิเสธเมื่อถูกค้งเชิญชวน มีค่าเฉลี่ย 4.03
 ทำเป็นไม่สนใจเมื่อถูกชวนให้เสพยา มีค่าเฉลี่ย 3.95 และปฏิเสธไปตรงๆ เมื่อเพื่อนชวนให้เสพยา
 อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.78

3) ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการควบคุมตนเอง

ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.67 เรียงลำดับค่าเฉลี่ย
 จากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีสติรู้ปัญหาและความต้องการของตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.92
 รองลงมา รู้จักยับยั้งการทำตามอำเภอใจตนเอง มีค่าเฉลี่ย 4.91 ระลึกถึงการกระทำของตนเองอยู่เสมอ
 มีค่าเฉลี่ย 4.83 เลือกรกระทำพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสถานการณ์ มีค่าเฉลี่ย 4.76 และสามารถควบคุม
 อารมณ์ของตนได้มีค่าเฉลี่ย 3.92

4) ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง

ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.21 เรียงลำดับค่าเฉลี่ย
 จากมากไปหาน้อย ได้แก่ รู้และมีความภาคภูมิใจในความสามารถของตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด
 มีค่าเฉลี่ย 4.65 รองลงมา รู้สึกผิดเมื่อตนเองกระทำสิ่งที่ไม่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีค่าเฉลี่ย 4.50 รู้สึก
 เสียใจต่อการกระทำที่ผิดพลาด มีค่าเฉลี่ย 4.03 มั่นใจในศักยภาพของตนเองมีค่าเฉลี่ย 3.92 และ
 มีความละเอียดใจต่อความผิดที่ตนเองนั้นกระทำ อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.92

5) ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการปฏิบัติต่อตนเอง

ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.86 เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก
 มากไปหาน้อย ได้แก่ ตำหนิตนเองเมื่อเกิดข้อผิดพลาด อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.92 รองลงมา
 ปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ย 3.91 ให้ความสำคัญต่อทุกสิ่งทีตนกระทำ มีค่าเฉลี่ย 3.90
 ให้รางวัลต่อตนเองเมื่อประสบความสำเร็จ มีค่าเฉลี่ย 3.87 และลงโทษตนเองเมื่อกระทำผิด อยู่ใน
 ระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.68

สรุปผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการป้องกันปัญหาเสพติด ของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ทุกด้านโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.15 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า การควบคุมตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.67 รองลงมา การเห็นคุณค่าในตนเอง มีค่าเฉลี่ย 4.21 การปฏิเสธคำชักชวน มีค่าเฉลี่ย 4.01 การหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด มีค่าเฉลี่ย 3.99 และการปฏิบัติต่อตนเองอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.86

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมการป้องกันปัญหาเสพติดของนักเรียน

ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อต้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล

1) ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อต้านการตัดสินใจ

ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.83 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและสาเหตุของปัญหาเสพติดในโรงเรียนอยู่ในระดับสูงที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.90 รองลงมา คือ ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการตัดสินใจการวางแผนโครงการ การป้องกันการเผยแพร่ปัญหาเสพติดในโรงเรียนมีค่าเฉลี่ย 3.86 ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การวางแผนการจัดสรรงบประมาณเพื่อการป้องกันและเผยแพร่ปัญหาเสพติดในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย 3.85 มีส่วนร่วมในการค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย 3.77 และข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกผู้นำนักเรียนในการแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.76

2) ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อต้านการดำเนินงาน

ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.72 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่เกี่ยวกับกรป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ในโรงเรียนด้วยการใช้สื่อ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.77 รองลงมา คือ ข้าพเจ้าได้รับการฝึกทักษะ การป้องกันตัวเพื่อป้องกันภัยจากยาเสพติด มีค่าเฉลี่ย 3.75 ข้าพเจ้ามีส่วนช่วยในการตรวจตราพฤติกรรม ของนักเรียนและบุคคลอื่น ซึ่งอาจนำยาเสพติดมาเผยแพร่ในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย 3.73 ข้าพเจ้านำความรู้ ที่ได้ไปเผยแพร่ในชุมชนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด มีค่าเฉลี่ย 3.73 และข้าพเจ้าเข้าร่วม กิจกรรมที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.63

3) ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อต้านผลประโยชน์

ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.95 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ข้าพเจ้าสามารถแก้ไขปัญหเฉพาะหน้าได้เมื่อเสี่ยงต่อการติดยาเสพติด อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.61 รองลงมา คือ ข้าพเจ้าได้รับการยกย่องในการการเข้าร่วมกิจกรรม การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด มีค่าเฉลี่ย 3.98 ข้าพเจ้าได้รับความรู้ที่เกี่ยวกับการป้องกันตนเอง จากยาเสพติด มีค่าเฉลี่ย 3.76 ข้าพเจ้ามีทักษะความเป็นผู้นำทางด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด มีค่าเฉลี่ย 3.74 และข้าพเจ้ามีจิตอาสาที่จะแนะนำแนวทางกับบุคคลที่เสี่ยงต่อการติดยาเสพติด อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.64

4) ระดับความคิดเห็นต่อการประเมินผล

ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.94 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการประเมินผลและติดตามกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.11 รองลงมา คือ ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการประเมินผลการแพร่ระบาดของยาเสพติดในโรงเรียนตามแผนที่ตั้งไว้ มีค่าเฉลี่ย 3.94 ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดสรรงบประมาณกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย 3.93 ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการเข้าร่วมการประชุมและเสนอแนะผลการจัดกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียน ค่าเฉลี่ย 3.87 และข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการรายงานองค์ความรู้ที่ได้จากการจัดกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.87

สรุปผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมการป้องกันปัญหาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา ทุกด้านโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.86 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.95 รองลงมา คือ ด้านการตัดสินใจ 3.94 ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.83 และด้านการดำเนินงาน อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.72

ตอนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อพฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทราที่มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการปฏิบัติตนเอง (x_2) การหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด (x_1) การปฏิเสธคำชักชวน (x_2) และการควบคุมตนเอง (x_3) ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนได้ร้อยละ 69.80

5.2 อภิปรายผล

ผลการวิจัยซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา เรื่อง พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

5.2.1 พฤติกรรมการป้องกันปัญหาเสพติดของนักเรียน

1) การหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด

ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับระดับมาก การหลีกเลี่ยงจากการทดลองยาเสพติดทุกชนิดมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภร ชินะเกตุ (2553, หน้า 107) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงยาเสพติดอยู่ในระดับมาก คือ ป้ายเบียงเมื่อมีผู้ยื่นสุราให้ดื่ม และไม่ไปเที่ยวคาราโอเกะ ผับ บาร์ เพราะเป็นสถานที่ที่มี

การใช้ยาเสพติด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา หยงเอ๋น (2556, หน้า 109) ศึกษางานวิจัย เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย พบว่า พฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียน ข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงการคบเพื่อนที่ชักชวนไปเที่ยวแหล่งอบายมุข การพนันต่างๆ และข้าพเจ้าหลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยาพัทธ์ อารีญาติ (2549, หน้า 126) ศึกษางานวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการเสพยาบ้าของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 ในอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการป้องกันตนเอง จากการเสพยาบ้า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2) การปฏิเสธคำชักชวนในการเสพยา

ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก การเปลี่ยนเรื่องสนทนาเมื่อถูกเชื้อเชิญ อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภร ชินะเกตุ (2553, หน้า 107) ศึกษาเรื่องปัจจัย ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมปฏิเสธคำชักชวนในการเสพยาอยู่ในระดับมาก คือ นักเรียนกล้าตัดสินใจที่จะปฏิเสธ ถ้าเพื่อนชักชวนให้ลองยาเสพติด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชราภรณ์ ด่านประชุม (2556, หน้า 49) ศึกษางานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเอง จากยาเสพติดของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนอนุบาลวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว พบว่า การเดินหนีทันทีที่ถูกชักชวนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

3) การควบคุมตนเอง

ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด นักเรียนมีสติรู้ปัญหาและความต้องการ ของตนเอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชราภรณ์ ด่านประชุม (2556, หน้า 45) ศึกษางานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนอนุบาลวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว พบว่า ด้านการควบคุมตนเอง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจริญ แฉกพิมาย และปณิตดา ศรีธนสาร (2555, หน้า 7) ศึกษางานวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมาก มีระดับพฤติกรรมที่มีต่อการป้องกันยาเสพติดในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีระดับพฤติกรรมที่มีต่อยาเสพติดอยู่ในระดับมากที่สุด คือ นักเรียนสามารถดำรงตนเองด้วยการไม่เสพยาเสพติด ถึงแม้สถานที่พักอาศัยจะมีการระบาดของ ยาเสพติดก็ตาม

4) การเห็นคุณค่าในตนเอง

ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด รู้และมีความภาคภูมิใจในความสามารถ ของตนเอง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชราภรณ์ ด่านประชุม (2556, หน้า 45) ศึกษางานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนในระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนอนุบาลวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว พบว่า นักเรียนรู้และมีความภาคภูมิใจ ในความสามารถของตนเอง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยาพัทธ์ อารีญาติ (2549, หน้า 126) ศึกษางานวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการเสพยาบ้าของนักเรียน

ช่วงชั้นที่ 3 ในอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในอำเภอแม่สาย จังหวัด เชียงราย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีการเห็นคุณค่าในตนเอง อยู่ในระดับมาก

5) การปฏิบัติต่อตนเอง

ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ต่ำห็นตนเองเมื่อเกิดข้อผิดพลาด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชราภรณ์ ด้านประชุม (2556, หน้า 47) ศึกษางานวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งต่อพฤติกรรมกำป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนอนุบาลวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว พบว่า การปฏิบัติต่อตนเองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

5.2.2 การมีส่วนร่วมกำป้องกันปัญหาเสพติดของนักเรียน

1) การมีส่วนร่วมกำป้องกันปัญหาเสพติดในด้านการตัดสินใจ

ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหและสาเหตุของปัญหาเสพติดในโรงเรียนอยู่ในระดับสูงที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉลอง สาตรพันธ์ (2549, หน้า 77) ศึกษางานวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหาร กิจการนักเรียนในการป้องกัน และแก้ไขปัญหเสพติดในสถานศึกษา พบว่า มีการร่วมกันกำหนดนโยบาย และการวางแผนการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหเสพติดในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก รวมถึงมีการกำหนดนโยบายและแนวทางในการควบคุม และดูแลพฤติกรรมนักเรียนอย่างใกล้ชิด รวมถึงการกำหนดให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงานด้านเสพติด และสอดคล้องกับงานวิจัยของทิพากร ชิวสกุลยง (2555, หน้า 47) ศึกษางานวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วม ของนักเรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหเสพติดในโรงเรียนธีรภานท์ อำเภอบ้านไธสง จังหวัดลำพูน พบว่า นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนโครงการ/กิจกรรมในการป้องกันและแก้ไขปัญหเสพติด ในโรงเรียน เช่น การกำหนดรูปแบบกิจกรรม

2) การมีส่วนร่วมกำป้องกันปัญหาเสพติดในด้านการดำเนินงาน

ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีส่วนร่วม ในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหเสพติดในโรงเรียนด้วยการใช้สื่อ อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉลอง สาตรพันธ์ (2549, หน้า 79) ศึกษางานวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนในการป้องกัน และแก้ไขปัญหเสพติดในสถานศึกษา พบว่า การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหเสพติดในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก รวมถึง มีการกำหนดนโยบายด้านการวางแผนงานประชาสัมพันธ์ให้มีขั้นตอนการเผยแพร่ข่าวสารด้านเสพติด อย่างต่อเนื่อง และจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อวางแผนในการดำเนินงานด้านเสพติดในสถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพากร ชิวสกุลยง (2555, หน้า 47) ศึกษางานวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วม ของนักเรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหเสพติดในโรงเรียนธีรภานท์ อำเภอบ้านไธสง จังหวัดลำพูน พบว่า นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหเสพติดในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก

3) การมีส่วนร่วมกำป้องกันปัญหาเสพติดในด้านการผลประโยชน์

ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับ จากมากไปน้อย ได้แก่ ข้าพเจ้าสามารถแก้ไขปัญหเฉพาะหน้าได้เมื่อเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดอยู่ใน ระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฉลอง สาตรพันธ์ (2549, หน้า 80) ศึกษางานวิจัย

เรื่อง รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา พบว่า นักเรียนได้รับความรู้ด้านสารเสพติด โดยการอบรมและเชิญวิทยากรบรรยายให้ความรู้ด้านสิ่งเสพติด ให้โทษ และพิษภัยจากสารเสพติด รวมถึงกิจกรรมพัฒนางานด้านศิลปะเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอยู่ในระดับมาก

4) การมีส่วนร่วมการป้องกันปัญหายาเสพติดในด้านการประเมินผล

ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.94 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการประเมินผลและติดตามกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉลอง สาตรพันธุ์ (2549, หน้า 80) ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษา พบว่า การประเมินติดตามผลเพื่อการพัฒนาในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษา ซึ่งมีการประเมินผลระหว่างและภายหลังเสร็จสิ้นการดำเนินงานกิจกรรมย่อยๆ และ โดยรวม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพากร ชิวสกุลยง (2555, หน้า 48) ศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนธรรมาภิบาล อำเภอ บ้านไธสง จังหวัดลำพูน พบว่า นักเรียนมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับมาก เช่น การเข้าร่วมประชุมการรายงานผลความก้าวหน้า การสรุปผล/องค์ความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติ

อีกทั้งยังมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและสาเหตุของปัญหายาเสพติดในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรียนต์ เสรีเรืองยุทธ (2551) ศึกษาเรื่องการศึกษากระบวนการบริหาร เพื่อป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า การส่งเสริม สนับสนุนให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อย่างจริงจัง และรับฟังคำแนะนำจากทุกคนเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในส่วนของ การดำเนินงาน และให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินผล แล้วสรุป ประเมินผลการดำเนินงาน เมื่อสิ้นสุดการทำโครงการเพื่อจัดทำรายงานเผยแพร่ต่อไป

5.2.3 พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียน

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติด ของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติด ของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการปฏิบัติต่อตนเอง การหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด การปฏิเสธคำชักชวน และการควบคุมตนเอง ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติด ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทราให้ความสำคัญการแพร่ระบาด และป้องกันยาเสพติดในจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ มากที่สุด จะส่งผลการลดระดับความรุนแรงของปัญหาและขจัดความเดือดร้อนของประชาชน เนื่องจาก ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่มีความสลับซับซ้อน รวมทั้งสถานการณ์บ้านเมือง ปัญหาเศรษฐกิจ สังคม โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนมีความเสี่ยงสูงต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และการใช้ยาเสพติด ยังเป็นปัญหาสำคัญที่ทำลายอนาคตของเยาวชน เนื่องจากสภาพแวดล้อมของสังคมในปัจจุบัน เยาวชน ตกอยู่ท่ามกลางพื้นที่อบายมุข บวกกับการใช้ชีวิตอิสระอยู่ห่างไกลครอบครัวทำให้เยาวชนก้าวเข้าสู่ชีวิต การเที่ยวกลางคืน ดื่มสุรา สูบบุหรี่ รวมทั้งใช้สารเสพติดต่างๆ มากขึ้น ต้องร่วมมือกันทุกภาคส่วน

รวมถึงนักเรียนควรรับรู้โทษของยาเสพติด และมีส่วนร่วมในการมีบทบาทในการป้องกันยาเสพติด จากสภาพดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาต่อเยาวชนมากมาย อาทิ การที่เด็กวัยรุ่นนิยมดื่มเหล้า ดื่มเบียร์ สูบบุหรี่ และเที่ยวกลางคืน นอกจากนี้ สถิติอาชญากรรมที่ผู้ต้องหาเป็นเยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี ก็มีสูงขึ้นด้วย (สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดฉะเชิงเทรา, 2557, หน้า 1)

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลสรุปและการอภิปรายผลการวิจัย มีข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ พร้อมด้วยข้อเสนอแนะสำหรับการทำการวิจัยในครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1) แนวทางการป้องกันปัญหา ยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการปฏิบัติต่อตนเอง จะเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ควรมียุทธศาสตร์ในการสนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนมีกระบวนการปฏิบัติต่อตนเองที่ดี และเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นกลไกในการสนับสนุนให้การบริหารจัดการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดภายในสถานศึกษาดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ

2) แนวทางการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการดำเนินงานจะเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ควรจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพของแผนปฏิบัติการในการป้องกันและส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดอย่างชัดเจน ที่มีอยู่ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา อย่างชัดเจน ควรให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์สภาพปัญหาตามสภาพจริงที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และควรให้มีการประเมินแผนปฏิบัติการเพื่อปรับปรุงแก้ไขมีคุณภาพเพื่อให้ได้แผนปฏิบัติการที่ดีที่จะนำไปสู่การปฏิบัติงานตามนโยบายและเป้าหมายอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมเพื่อนำไปสู่ปฏิบัติของนักเรียนอย่างแท้จริง

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำการศึกษาริวิจัย พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในระดับจังหวัดอื่นๆ

2) ทำการศึกษาริวิจัยหัวข้อในการวิจัยที่มีความน่าสนใจเพิ่มเติม คือ บทบาทของชุมชนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา

รายงานอ้างอิง
ด้านวิศวกรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรราชนครินทร์

รายการอ้างอิง

- กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร. (2553). *คู่มือประกอบการใช้หลักสูตรฝึกอบรมด้านความมั่นคง คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ร่วมกับสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ความมั่นคงกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ความมั่นคง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กรมอาชีวศึกษา. (2534). *ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พุทธศักราช 2529*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- กรองทอง เสนชัย. (2545). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้าปัจจัยเอื้อและปัจจัยเสริมตามรูปแบบ PRECEDE MODEL กับพฤติกรรมการเสพยาสูบของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสำนักงานสามัญศึกษาอำเภอเมืองจังหวัดชัยภูมิ*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กองแผนและงบประมาณ. (2557). *แผนพัฒนาจังหวัดฉะเชิงเทรา (พ.ศ. 2557-2560)*. ฉะเชิงเทรา: กองแผนและงบประมาณ
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *แนวคิดพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติด*. กรุงเทพฯ: ประเสริฐพานิชย์.
- กัญญา ภูระหงษ์. (2545). *การใช้วิธีเจริญสติตามหลักการพระพุทธศาสนาในผู้ป่วยหญิงติดสารแอมเฟตามีนโรงพยาบาลธัญญารักษ์*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขภาพศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2544). *เลี้ยงลูกวัยเปลี่ยนไม่ไห้เลี้ยงตกขอบ*. กรุงเทพฯ: ชัคเชสมิเดีย.
- ชัตติยะ นุตวรร. (2552). *กระบวนการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของนักเรียนโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จินตวีร์ เกษมสุข. (2554). *การสื่อสารกับกาเปลี่ยนแปลงของสังคม*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันจิรา รอดสงค์. (2545). *จิตวิทยาการพัฒนา*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยพายัพ.
- เจริญ แฉกพิมาย และปนัดดา ศรีนสาร. (2555). *พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ*. สาขาวิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ฉลอง สাত্রพันธ์. (2549). *รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ชลอศักดิ์ ลักษณะวงษ์ศรี. (2545). *ความสูญหายไปไหน*. เอกสารเผยแพร่ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สารพันสรมาฝาก. ม.ป.ท.
- ชาลินีย์ อย่เจริญกิจ. (2556). *กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการอาชีพไม้ชุดล้อม ตำบลชะอม อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- แหล่ม บุญลุ่ม, สมชาติ เจริญวิราศพงษ์, เลิศชัย ต้นเจริญรุ่งเรือง และทองเปลว ยอดคำ. (2541). *สภาพความรู้ความคิดเห็นเกี่ยวกับยาเสพติด และการจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนพื้นที่เป้าหมาย. ศูนย์เวชศึกษา สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.*
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2550). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. นนทบุรี: ไทเนรมิตกิจอินเตอร์โปรแกรมซิป.*
- ทิพวรรณ ขาวใส. (2548). *ปัจจัยที่มีผลต่อการป้องกันตนเองจากยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนสามัญศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 และ 2. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- ทิพากร ชิวสกุลยง. (2555). *การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนธีรภานท์ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- ธวัช สิทธิกิจโยธิน. (2543). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติป่าชายเลน: ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลคลองไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- นงนุช โรจนเลิศ. (2533). *การศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองของนักเรียนวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.*
- นวลจันทร์ ทศนชัยกุล. (2541). *รายงานการวิจัยการระบาดของยาเสพติดให้โทษในหมู่เด็กและเยาวชน. กรุงเทพฯ: คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- นภาพรณ์ อินตะ. (2554). *การมีส่วนร่วมของพยาบาลวิชาชีพในการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล. สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- นิตยา หยองอม. (2556). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.*
- นรินทร์ ชัยพัฒนพงศา. (2546). *การมีส่วนร่วมหลักการพื้นฐานเทคนิคและกรณีตัวอย่าง. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.*
- ประเทือง วงษ์แจ้. (2541). *การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขในการส่งเสริมสุขภาพประชาชนเรื่องโรคความดันโลหิตสูง: ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- ประพันธ์พงษ์ ชิมพงษ์. (2551). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.*
- ปิยาพัทธ์ อารีญาติ. (2549). *พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการเสพยาบ้าของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย. ปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.*

- ปิ่น โค. (2540). *ประสิทธิผลของโปรแกรมสุขศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมป้องกันยาบ้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ปรีชา วิหคโต และคนอื่นๆ. (2541). *การศึกษาพฤติกรรมการใช้สิ่งเสพติดของนักเรียน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2542). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีด.
- พจน์ เทียมศักดิ์. (2543). *ปฏิสัมพันธ์ของการเรียนรู้ในชุมชนและโรงเรียน*. ปริญญาานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พนม เกตุมาน. (2535). *โครงการหนังสือเล่ม: สุขใจกับลูกวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: แพลนพับลิชชิง.
- พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. (2540). *แนวการวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาสังคมศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พริ้มเพรา ผลเจริญสุข. (2544). *ยาเสพติดพิษร้าย*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสุขศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- พัชรภรณ์ ด่านประชุม. (2556). *ปัจจัยที่ส่งต่อพฤติกรรมป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนอนุบาลวังสมบูรณ์จังหวัดสระแก้ว*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มนต์ชัย พุ่มพูน. (2549). *การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในอำเภอหนองโดนจังหวัดสระบุรี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- เพ็ญลักษณ์ บุญความดี. (2543). *ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมป้องกันตนเองจากยาบ้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- มยุรี ดันตียะวงค์ษา. (2546). *การมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงพยาบาลสงฆ์ในกิจกรรม 5 ส*. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มานัส ท่อเย็น. (2548). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด: ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนรอบพื้นที่กองทัพอากาศในแขวงคลองถนน เขตสายไหม กรุงเทพฯ*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- รณกร สุขมงคล. (2547). *การประเมินโครงการเพื่อการต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (D.A.R.E. ประเทศไทย) กรณีศึกษาเขตจังหวัดนนทบุรี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542* [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลวันที่ 3 มกราคม 2558. จาก <http://rirs3.royin.go.th/new-search/word-search-all-x.asp>.

- ลลิตา ศรีสวัสดิ์. (2547). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดกรณีศึกษาจังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏวไลยอลงกรณ์. วรรณ วรชวานิช. (2549). ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิชัย พันธุ์ศักดิ์. (2548). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดอย่างยั่งยืนของอำเภอภูเขียวจังหวัดชัยภูมิ. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิทยาลัยสารพัดช่างฉะเชิงเทรา. (2553). แบบสำรวจความพึงพอใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศภายในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยาลัยสารพัดช่างฉะเชิงเทรา. อัดสำเนา)
- วิทยาลัยอาชีวศึกษา. (2558). ประกาศองค์การนักวิชาชีพระดับชาติ เรื่องขนาดสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา 2558. ฉะเชิงเทรา: วิทยาลัยอาชีวศึกษา.
- ศศิประภา สุขแจ่ม. (2551). พฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นขององค์การบริหารส่วนตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดสระแก้ว. รัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2556). สถิติจำนวนคดีที่เด็กและเยาวชนในฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดทั้งหมด จำแนกตามประเภทของยาเสพติด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552-2556 [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลวันที่ 18 กรกฎาคม 2558. จาก <http://www.djop.moj.go.th/>
- ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ. (2557). แผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ปี 2557. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานนโยบายและแผน สำนักงานฯ.
- สมบุรณ์ แซ่เจ็ง. (ม.ป.ป.). นಿಯามภาพของการอาชีวศึกษา [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลวันที่ 5 มกราคม 2558. จาก www.oocities.org/voed45/memo3.pdf.
- สมนึก หมัดระหมาน และอาวุธ ปาลีพิชัย. (2553). การป้องกันยาเสพติด [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลวันที่ 5 มกราคม 2558. จาก www.police8.pookpui.com/web08/images/stories/doc/13a.doc.
- สมเชษฐ์ บมโล่. (2542). การประเมินการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา ศึกษาเฉพาะกรณีสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต นโยบายและการวางแผนสังคม. มหาวิทยาลัยเกริก.
- สยาม มุกสิกไชย. (2549). ความรู้วิชาการเกี่ยวกับยาเสพติด [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลวันที่ 15 ธันวาคม 2557. จาก <http://www.sdtc.go.th/paper/74>.
- สันติชัย เอื้อจงประสิทธิ์. (2551). การศึกษาวิจัยในหน่วยงานท่องเที่ยวของรัฐ. จุลสารการท่องเที่ยว, 102.
- เสกสรร สงวนงาม. (2544). เจตคติต่อยาเสพติดและพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2559, 25 สิงหาคม). คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเรื่อง การอบรมเทคนิคการคัดกรองนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา ตามกลุ่มเป้าหมาย.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2550). สถานการณ์ปัญหายาเสพติด ประเทศไทย [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลวันที่ 22 เมษายน 2559 จาก www.nccd.go.th/index.php?d=content_list & cate=369.
- _____. (2554). ความรู้พื้นฐานเพื่อการป้องกันยาเสพติดในเยาวชน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โอเดียนสแควร์.
- _____. (2542). คู่มือความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด. กรุงเทพฯ: ศุภสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2552). โครงสร้างของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.
- สำนักงานยุติธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา. (2556). เด็กและเยาวชนทำผิดแล้วจะมีโทษเป็นอย่างไร. ฉะเชิงเทรา: สำนักงานยุติธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา.
- สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดฉะเชิงเทรา. (2557). โครงการลดกลุ่มเสี่ยงนอกสถานศึกษาต้านภัยยาเสพติด (เยาวชนอาสารักษาดินแดน) [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลวันที่ 18 กรกฎาคม 2558. จาก www.thainews.prd.go.th.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2558). การจัดการอาชีวศึกษาในสถานศึกษา [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลวันที่ 2 มิถุนายน 2558. จาก <http://www.vec.go.th/เกี่ยวกับสอศ/การจัดการอาชีวศึกษาในสถานศึกษา.aspx>.
- _____. (2551). วิสัยทัศน์และพันธกิจสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- _____. (2551). พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลวันที่ 11 มกราคม 2558. จาก www.vec.go.th/Portals/0/Doc/Low/vec_law_2.pdf.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2542). แนวทางการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). รายงานการวิจัย เส้นทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สุขฤดี รัชตฤงคารสกุล. (2543). โปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการเสพยาบ้าของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุทธิพันธ์ ตรรุภโณจิตร. (2544). ยาเสพติดหายนะของคนรุ่นใหม่. กรุงเทพฯ: ประสานมิตร.
- สุชา จันทน์อม. (2542). จิตวิทยาวัยรุ่น: การวิจัยเรื่องการกระทำผิดของเด็กและวัยรุ่นใน กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

- สุภร ชินะเกตุ. (2553). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุภาภรณ์ งบสูงเนิน. (2547). *บทบาทของคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ
ระดับสถานีตำรวจ (กต.ตร.สถานีตำรวจ) ในการมีส่วนร่วมป้องกันและปราบปราม
อาชญากรรม ศึกษาเฉพาะกรณีกองตำบลนครบาล 5*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุริยันต์ เสรีเรืองยุทธ. (2551). *การศึกษาระบบการบริหารเพื่อป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- องค์การอนามัยโลก. (2536). *วิชาการเกี่ยวกับยาเสพติด* [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลวันที่ 6 มีนาคม
2558. จาก <http://www.sdtc.go.th/paper/74>.
- อัญชิษฐา ลั่นซ้าย และสุจิต ลั่นซ้าย. (2540). *ผลการศึกษาเรื่องรูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหา
ยาเสพติดในสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
นโยบายและแผน สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological review*, 84, 191-215.
- Cronbach, Joseph Lee. (1984). *Essential of Psychological Testing* (3rd ed). New York: Haperand Row.
- Cohen, J.M. & Uphoff, N.T. (1980). *Effective Behavior in Organization*. New York: Richard D. Iryin.
- Feinstin, D. *The California Organization Of Police And Sheriffs (COPS) Salutes United States* [online]. Accessed 16 September 2015. Available from <http://cops.cc/salutes/auards/feinstein>.
- Helen Nowlis. (1979). *Drugdemystifie, Drug Education*. Bangkok of Nacotics Control Board, Min of Education, 22-24.
- Likert, R. (1961). *New patterns of management*. New York: McGraw-Hall Book Company.
- Rosati, M.M. (2000). *Free School Project*. Lawrence Public School Massachusetts: Education Development Center.
- Stokely, B.L. (1978, April). An evolution of a school community team for the Primary prevention of drug abuse. *Dissertation Abstracts International*, 38, 6026-6027.
- Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis* (3rd ed). New York: Harper and Row.
- Younoszai, T.M., et al. (1999). *Trends from 1897 to 1891 in Alcohol, Tobacco, and other Drug (Atod) Use among Adolescents Exposed to a School District-Wide Prevention Intervention*. ERS-Spectrum. (CD-ROM) 29, 1 (August 1999).

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือราชการ

ที่ ศธ ๐๕๔๘.๑๒/ว ๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐

๖ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ดร.กานต์ เสกขุนทด

สิ่งที่ส่งมาด้วย คำร้องขอวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายปิยฤทธิ์ กุลบุตร นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ภาคพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา” ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนักศึกษา ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวัฒน์ จิระเดชประไพ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์/ โทรสาร ๐ - ๓๘๕๓ - ๕๔๓๐

ที่ ศธ ๐๕๔๘.๑๒/ว ๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐

๖ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ดร.ธนบดี ฐานะชลา

สิ่งที่ส่งมาด้วย คำโครงการวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายปิยฤทธิ์ กุลบุตร นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ภาคพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา” ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนักศึกษา ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวัฒน์ จิระเดชประไพ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์/ โทรสาร ๐ - ๓๘๕๓ - ๕๕๓๐

ที่ ศธ ๐๕๔๘.๑๒/ว ๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐

๖ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบขอมอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ดร.ภูวิวัฒน์ รักษณอนันต์

สิ่งที่ส่งมาด้วย คำโครงยอวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายปิยฤทธิ์ กุลบุตร นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ภาคพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา” ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงขอขอมอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนักศึกษา ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวัฒน์ จิระเดชประไพ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์/ โทรสาร ๐ - ๓๘๕๓ - ๕๔๓๐

ที่ ศธ ๐๕๔๘.๑๒/ว ๔

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐

๖ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน คุณนพวรรณ มั่งมีผล

สิ่งที่ส่งมาด้วย ค่าโครงยอวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายปิยฤทธิ์ กุลบุตร นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ภาคพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา” ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนักศึกษา ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวัฒน์ จิระเดชประไพ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์/ โทรสาร ๐ - ๓๘๕๓ - ๕๔๓๐

ที่ ศธ ๐๕๔๘.๑๒/ว ๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐

๖ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุญาตเคราะห้ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน คุณเดือนเพ็ญ แยมสวน

สิ่งที่ส่งมาด้วย คำโครงย่อวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายปิยฤทธิ์ กุลบุตร นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ภาคพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา” ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงขออนุญาตเคราะห้จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนักศึกษา ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุญาตจากท่าน และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวัฒน์ จิระเดชประไพ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์/ โทรสาร ๐ - ๓๘๕๓ - ๕๔๓๐

ห้องสมุดบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

ที่ ศธ ๐๕๔๘.๑๒/ ๑๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา ๒๕๐๐๐

๑๙ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการศึกษาและเก็บข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษา จังหวัดชลบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม “พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียน
สังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา”

ด้วยนายปิยฤทธิ์ กุลบุตร นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ภาควิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียน สังกัดอาชีวศึกษา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา”

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าหน่วยงานของท่านเป็น หน่วยงานที่ควรศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์ในการศึกษาและเก็บข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ วิจัยของนักศึกษาในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวัฒน์ จิระเดชประไพ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ - ๓๘๕๓ - ๕๔๓๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐

๓๑ มกราคม ๒๕๕๙

ที่ ศธ ๐๕๔๘.๑๒/ว ๒๓

เรื่อง ขออนุเคราะห์การเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา

ด้วยนายปิยฤทธิ์ กุลบุตร นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ภาคพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา”

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยของนักศึกษาในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวัฒน์ จิระเดชประไพ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ ๐๕๔๘.๑๒/ว ๒๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐

๓๑ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุญาตการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการเทคนิค จังหวัดฉะเชิงเทรา

ด้วยนายปิยฤทธิ์ กุลบุตร นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ภาควิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา”

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยของนักศึกษาในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวัฒน์ จิระเดชประไพ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ - ๓๘๕๓ - ๕๔๓๐

ที่ ศธ ๐๕๔๘.๑๒/ว ๒๓

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐

๓๑ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุญาตการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง จังหวัดฉะเชิงเทรา

ด้วยนายปิยฤทธิ์ กุลบุตร นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ภาคพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา”

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยของนักศึกษาในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวัฒน์ จิระเดชประไพ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ - ๓๘๕๓ - ๕๔๓๐

ที่ ศธ ๐๕๔๘.๑๒/ว ๒๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐

๓๑ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุเคราะห์การเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการเทคนิคสุขภาพรณ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ด้วยนายปิยฤทธิ กุลบุตร นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ภาคพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา”

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยของนักศึกษาในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวัฒน์ จิระเดชประไพ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ ๐๕๔๘.๑๒/ว ๒๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา ๒๕๐๐๐

๓๑ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุญาตการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพบางปะกง

ด้วยนายปิยฤทธิ์ กุลบุตร นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ภาควิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา”

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยของนักศึกษาในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวัฒน์ จิระเดชประไพ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ ๐๕๔๘.๑๒/ว ๒๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐

๓๑ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุญาตการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพพนมสารคาม

ด้วยนายปิยฤทธิ์ กุลบุตร นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ภาควิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา”

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยของนักศึกษาในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวัฒน์ จิระเดชประไพ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ - ๓๘๕๓ - ๕๔๓๐

ที่ ศธ ๐๕๔๘.๑๒/ว ๒๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐

๓๑ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุเคราะห์การเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี จังหวัดฉะเชิงเทรา

ด้วยนายปิยฤทธิ์ กุลบุตร นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ภาควิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา”

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยของนักศึกษาในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวัฒน์ จิระเดชประไพ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ - ๓๘๕๓ - ๕๔๓๐

สำนักงานวิทยบริการฯ
มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์นครินทร์

ภาคผนวก ข
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

แบบหาค่า IOC ของแบบสอบถาม
เรื่อง พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติด
ของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา

*****

คำชี้แจง

ด้วยผู้วิจัยกำลังอยู่ในระหว่างการจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่อง พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา จึงขอความอนุเคราะห์มายังท่านในการตรวจสอบและให้ความเห็น เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC) ดังนี้

-1	หมายถึง	แบบสอบถามไม่มีความเหมาะสม
0	หมายถึง	ไม่มีความเห็น
1	หมายถึง	แบบสอบถามมีความเหมาะสม

โดยผู้วิจัยขอชี้แจงรายละเอียดแบบสอบถามโดยสังเขปแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันปัญหาเสพติด ของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา

1. การหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด
2. การปฏิเสธคำชักชวนในการเสพยา
3. การควบคุมตนเอง
4. การเห็นคุณค่าในตนเอง
5. การปฏิบัติต่อตนเอง

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการป้องกันปัญหาเสพติด ของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา

1. ด้านการตัดสินใจ
2. ด้านการดำเนินงาน
3. ด้านผลประโยชน์
4. ด้านการประเมินผล

ผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณที่ท่านให้ความกรุณาและสละเวลาในการตรวจ และให้ความเห็นเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC) ฉบับนี้มา ณ โอกาสนี้

สิบเอกปิยฤทธิ์ กุลบุตร

นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำชาชนครินทร์

แบบตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC)
เรื่อง พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติด
ของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา

*****

เกณฑ์การประเมินมี ดังนี้

-1	หมายถึง	แบบสอบถามไม่มีความเหมาะสม
0	หมายถึง	ไม่มีความเห็น
1	หมายถึง	แบบสอบถามมีความเหมาะสม

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การตัดสิน

ค่า IOC ที่คำนวณได้มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ข้อคำถามนั้นใช้ได้

ค่า IOC ที่คำนวณได้ต่ำกว่า 0.5 ข้อคำถามนั้นถูกตัดออกไป หรือต้องนำไปปรับปรุงแก้ไขใหม่ให้ดีขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏฉะเชิงเทรา
 สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตอนที่ 1

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความซึ่งตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2. ระดับชั้นเรียน

( ) ปวช.1

( ) ปวช.2

( ) ปวช.3

( ) ปวส.1

( ) ปวส.2

3. ศาสนา

( ) พุทธ

( ) อิสลาม

( ) คริสต์

( ) อื่นๆ .....

ด้านกายบริการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีนครินทร์

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันปัญหาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษา
ในจังหวัดฉะเชิงเทรา

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุป
		1	2	3	4	5			
1	การหลีกเลี่ยงยาเสพติด								
1.1	ข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงจากการทดลองยาเสพติดทุกชนิด	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
1.2	ข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงจากการใช้ยาเพื่อหนีปัญหา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
1.3	ข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงการใช้ยาเพื่อกระตุ้นร่างกายให้ทำกิจกรรม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
1.4	ข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการเสพยา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
1.5	ข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงการคบเพื่อกลุ่มเสี่ยงต่อการติดยา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2	การปฏิเสธคำชักชวนในการเสพยา								
2.1	ข้าพเจ้าปฏิเสธไปตรงๆ เมื่อเพื่อนชวนให้เสพยา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2.2	ข้าพเจ้าทำเป็นไม่สนใจเมื่อถูกชวนให้เสพยา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2.3	ข้าพเจ้าอ้างเหตุผลในการปฏิเสธเมื่อถูกคำเชิญชวน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2.4	ข้าพเจ้าเปลี่ยนเรื่องสนทนาเมื่อถูกเชื้อเชิญ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2.5	ข้าพเจ้าเดินหนีทันทีเมื่อถูกเชื้อเชิญ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3	การควบคุมตนเอง								
3.1	ข้าพเจ้ารู้จักยับยั้งการทำตามอำเภอใจตนเอง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3.2	ข้าพเจ้าสามารถควบคุมอารมณ์ของตนได้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3.3	ข้าพเจ้ามีสติรู้ปัญหาและความต้องการของตนเอง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3.4	ข้าพเจ้าเลือกกระทำพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสถานการณ์	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3.5	ข้าพเจ้าระลึกถึงการกระทำของตนเองอยู่เสมอ	1	1	1	1	-1	3	0.6	ใช้ได้
4	การเห็นคุณค่าในตนเอง								
4.1	ข้าพเจ้ารู้และมีความภาคภูมิใจในความสามารถของตนเอง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
4.2	ข้าพเจ้ามั่นใจในศักยภาพของตนเอง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุป
		1	2	3	4	5			
4.3	ข้าพเจ้ารู้สึกผิดเมื่อตนเองกระทำสิ่งที่ผิดต่อตนเองและผู้อื่น	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
4.4	ข้าพเจ้ารู้สึกเสียใจต่อการกระทำที่ผิดพลาด	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
4.5	ข้าพเจ้ามีความละเอียดใจต่อความผิดที่ตนเองนั้นกระทำ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
5	การปฏิบัติต่อตนเอง								
5.1	ข้าพเจ้าให้รางวัลต่อตนเองเมื่อประสบความสำเร็จ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
5.2	ข้าพเจ้าให้ความสำคัญต่อทุกสิ่งที่ตนกระทำ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
5.3	ข้าพเจ้าตำหนิตนเองเมื่อเกิดข้อผิดพลาด	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
5.4	ข้าพเจ้าลงโทษตนเองเมื่อกระทำผิด	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
5.5	ข้าพเจ้าปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นอยู่เสมอ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมการป้องกันปัญหาเสพติด ของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัด
ฉะเชิงเทรา

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุป
		1	2	3	4	5			
1	ด้านการตัดสินใจ								
1.1	ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและสาเหตุของปัญหาเสพติดในโรงเรียน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
1.2	ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการตัดสินใจการวางแผนโครงการการป้องกันการเผยแพร่ปัญหาเสพติดในโรงเรียน	1	1	1	1	-1	3	0.6	ใช้ได้
1.3	ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการตัดสินใจการวางแผนการจัดสรรงบประมาณเพื่อการป้องกันและเผยแพร่ปัญหาเสพติดในโรงเรียน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
1.4	ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
1.5	ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกผู้นำนักเรียนในการแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุป
		1	2	3	4	5			
2	ด้านการดำเนินงาน								
2.1	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2.2	ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนด้วยการใช้สื่อ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2.3	ข้าพเจ้านำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ในชุมชนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2.4	ข้าพเจ้ามีส่วนช่วยในการตรวจตราพฤติกรรมของนักเรียนและบุคคลอื่น ซึ่งอาจนำยาเสพติดมาเผยแพร่ในโรงเรียน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2.5	ข้าพเจ้าได้รับการฝึกทักษะการป้องกันตัวเพื่อป้องกันภัยจากยาเสพติด	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3	ด้านผลประโยชน์								
3.1	ข้าพเจ้าได้รับความรู้ที่เกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติด	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3.2	ข้าพเจ้ามีทักษะความเป็นผู้นำทางด้าน การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3.3	ข้าพเจ้ามีจิตอาสาที่จะแนะนำแนวทางกับบุคคลที่เสี่ยงต่อการติดยาเสพติด	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3.4	ข้าพเจ้าสามารถแก้ไข้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เมื่อเสี่ยงต่อการติดยาเสพติด	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3.5	ข้าพเจ้าได้รับการยกย่องในวาระการเข้าร่วมกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
4	ด้านการประเมินผล								
4.1	ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการประเมินผลและติดตามกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน	1	1	-1	1	1	3	0.6	ใช้ได้
4.2	ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการประเมินผลการแพร่ระบาดของยาเสพติดในโรงเรียนตามแผนที่ตั้งไว้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
4.3	ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดสรรงบประมาณกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน	1	1	-1	1	1	3	0.6	ใช้ได้

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุป
		1	2	3	4	5			
4.4	ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการรายงานองค์ความรู้ที่ได้จากการจัดกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน	1	1	1	1	-1	3	0.6	ใช้ได้
4.5	ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการเข้าร่วมการประชุมและเสนอแนะผลการจัดกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

สำนักวิทยบริการฯ
มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรราชนครินทร์

ด้านวิศวกรรมบริการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรราชนครินทร์

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันตนเองจากยาเสพติด
ของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (check list) สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับ
สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันปัญหาเสพติดของนักเรียน
สังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการป้องกันปัญหาเสพติด ของนักเรียน
สังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา

ขอความกรุณาได้โปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงให้ครบทุกข้อ ข้อมูลที่ถูกต้อง
จะช่วยให้ผู้วิจัยได้ผลสรุปที่น่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือเป็นอย่างดียิ่ง

สิบเอกปิยฤทธิ์ กุลบุตร

นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

ตอนที่ 1

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความซึ่งตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2. ระดับชั้นเรียน

( ) ปวช.1

( ) ปวช.2

( ) ปวช.3

( ) ปวส.1

( ) ปวส.2

3. ศาสนา

( ) พุทธ

( ) อิสลาม

( ) คริสต์

( ) อื่นๆ .....

ด้านกายบริการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีนครินทร์

ตอนที่ 2 ระดับพฤติกรรมการป้องกันปัญหาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา
 คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติโดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้
 5 คะแนน หมายถึง ระดับพฤติกรรมการป้องกันปัญหาเสพติดของนักเรียนอยู่ในระดับ มากที่สุด
 4 คะแนน หมายถึง ระดับพฤติกรรมการป้องกันปัญหาเสพติดของนักเรียนอยู่ในระดับ มาก
 3 คะแนน หมายถึง ระดับพฤติกรรมการป้องกันปัญหาเสพติดของนักเรียนอยู่ในระดับ ปานกลาง
 2 คะแนน หมายถึง ระดับพฤติกรรมการป้องกันปัญหาเสพติดของนักเรียนอยู่ในระดับ น้อย
 1 คะแนน หมายถึง ระดับพฤติกรรมการป้องกันปัญหาเสพติดของนักเรียนอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

พฤติกรรมการป้องกันปัญหาเสพติดของนักเรียน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
0. ข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงจากการทดลองยาเสพติดทุกชนิด				✓	

หมายความว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการกล้าแสดงออกอย่างเปิดเผยของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับ “น้อย”

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. การหลีกเลี่ยงยาเสพติด					
1.1 ข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงจากการทดลองยาเสพติดทุกชนิด					
1.2 ข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงจากการใช้ยาเพื่อหนีปัญหา					
1.3 ข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงการใช้ยาเพื่อกระตุ้นร่างกายให้ทำกิจกรรม					
1.4 ข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการเสพยา					
1.5 ข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงการคบเพื่อกลุ่มเสี่ยงต่อการติดยา					
2. การปฏิเสธคำชักชวนในการเสพยา					
2.1 ข้าพเจ้าปฏิเสธไปตรงๆ เมื่อเพื่อนชวนให้เสพยา					
2.2 ข้าพเจ้าทำเป็นไม่สนใจเมื่อถูกชวนให้เสพยา					
2.3 ข้าพเจ้าอ้างเหตุผลในการปฏิเสธเมื่อถูกคำเชิญชวน					
2.4 ข้าพเจ้าเปลี่ยนเรื่องสนทนาเมื่อถูกเชิญชวน					
2.5 ข้าพเจ้าเดินหนีทันทีเมื่อถูกเชิญชวน					
3. การควบคุมตนเอง					
3.1 ข้าพเจ้ารู้จักยับยั้งการทำตามอำเภอใจตนเอง					
3.2 ข้าพเจ้าสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้					
3.3 ข้าพเจ้ามีสติรู้ปัญหาและความต้องการของตนเอง					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
3.4 ข้าพเจ้าเลือกกระทำพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสถานการณ์					
3.5 ข้าพเจ้าระลึกถึงการกระทำของตนเองอยู่เสมอ					
4. การเห็นคุณค่าในตนเอง					
4.1 ข้าพเจ้ารู้และมีความภาคภูมิใจในความสามารถของตนเอง					
4.2 ข้าพเจ้ามั่นใจในศักยภาพของตนเอง					
4.3 ข้าพเจ้ารู้สึกผิดเมื่อตนเองกระทำสิ่งที่ไม่ดีต่อตนเองและผู้อื่น					
4.4 ข้าพเจ้ารู้สึกเสียใจต่อการกระทำที่ผิดพลาด					
4.5 ข้าพเจ้ามีความละเอียดใจต่อความผิดที่ตนเองนั้นกระทำ					
5. การปฏิบัติต่อตนเอง					
5.1 ข้าพเจ้าให้รางวัลต่อตนเองเมื่อประสบความสำเร็จ					
5.2 ข้าพเจ้าให้ความสำคัญต่อทุกสิ่งที่ตนกระทำ					
5.3 ข้าพเจ้าตำหนิตนเองเมื่อเกิดข้อผิดพลาด					
5.4 ข้าพเจ้าลงโทษตนเองเมื่อกระทำผิด					
5.5 ข้าพเจ้าปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นอยู่เสมอ					

ดำเนินการโดย
 มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 3 ระดับการมีส่วนร่วมการป้องกันปัญหาเสพติดของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัด
ฉะเชิงเทรา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติโดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้
5 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมการป้องกันปัญหาเสพติดของนักเรียนอยู่ในระดับ มากที่สุด
4 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมการป้องกันปัญหาเสพติดของนักเรียนอยู่ในระดับ มาก
3 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมการป้องกันปัญหาเสพติดของนักเรียนอยู่ในระดับ ปานกลาง
2 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมการป้องกันปัญหาเสพติดของนักเรียนอยู่ในระดับ น้อย
1 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมการป้องกันปัญหาเสพติดของนักเรียนอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ด้านการตัดสินใจ					
1.1 ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและสาเหตุของ ปัญหาเสพติดในโรงเรียน					
1.2 ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการตัดสินใจการวางแผน โครงการการป้องกันการเผยแพร่ปัญหาเสพติด ในโรงเรียน					
1.3 ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการตัดสินใจการวางแผน การจัดสรรงบประมาณเพื่อการป้องกันและ เผยแพร่ปัญหาเสพติดในโรงเรียน					
1.4 ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการค้นหาแนวทางการแก้ไข ปัญหาเสพติดในโรงเรียน					
1.5 ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกผู้ นักเรียนในการแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียน					
2. ด้านการดำเนินงาน					
2.1 ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับการป้องกันและ แก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียน					
2.2 ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์กิจกรรม ที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ในโรงเรียนด้วยการใช้สื่อ					
2.3 ข้าพเจ้านำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ในชุมชน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด					
2.4 ข้าพเจ้ามีส่วนช่วยในการตรวจตราพฤติกรรมของ นักเรียนและบุคคลอื่น ซึ่งอาจนำยาเสพติด มาเผยแพร่ในโรงเรียน					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
2.5 ข้าพเจ้าได้รับการฝึกทักษะการป้องกันตัว เพื่อป้องกันภัยจากยาเสพติด					
3. ด้านผลประโยชน์					
3.1 ข้าพเจ้าได้รับความรู้ที่เกี่ยวกับการป้องกันตนเอง จากยาเสพติด					
3.2 ข้าพเจ้ามีทักษะความเป็นผู้นำทางด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด					
3.3 ข้าพเจ้ามีจิตอาสาที่จะแนะนำแนวทางกับบุคคล ที่เสี่ยงต่อการติดยาเสพติด					
3.4 ข้าพเจ้าสามารถแก้ไขปัญหเฉพาะหน้าได้ เมื่อเสี่ยงต่อการติดยาเสพติด					
3.5 ข้าพเจ้าได้รับการยกย่องในการการเข้าร่วม กิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด					
4. ด้านการประเมินผล					
4.1 ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการประเมินผลและติดตาม กิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในโรงเรียน					
4.2 ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการประเมินผลการแพร่ระบาดของ ยาเสพติดในโรงเรียนตามแผนที่ตั้งไว้					
4.3 ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดสร งบประมาณกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญห ยาเสพติดในโรงเรียน					
4.4 ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการรายงานองค์ความรู้ ที่ได้จากการจัดกิจกรรมการป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดในโรงเรียน					
4.5 ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการเข้าร่วมการประชุมและ เสนอแนะผลการจัดกิจกรรมการป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดในโรงเรียน					

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	สิบเอกปิยฤทธิ์ กุลบุตร
วันเดือนปีเกิด	9 มิถุนายน 2527
สถานที่เกิด	จังหวัดฉะเชิงเทรา
ที่อยู่	223/10 ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา 089-4022161
หน้าที่ตำแหน่งการงาน	ช่างเขียน ตอน บก.กรม ร้อย.บก.112
สถานที่ทำงาน	กองพลทหารราบที่ 11 อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา
ประวัติการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรม พ.ศ. 2549 มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

สำนักวิทยบริการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์